

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, zatljino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-63.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek, rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 269

Ljubljana, nedelja, dne 15. novembra 1931

Leto II.

Sir Hailsham,
novi angleški vojni minister

Pogodba o preferenčni tarifi med Francijo in Jugoslavijo

Beograd, 14. novembra. I. Francoski poslanik v Beogradu Emil Dard, ki čez nekaj dni odputuje v Pariz, je novinarjem o pogodbi o preferenčni tarifi med Francijo in Jugoslavijo, ki je bila pred nekaj dnevi podpisana v Beogradu, izjavil to-le: Jugoslavija in Francija sta 7. novembra podpisali sporazum o uvozu jugoslovanskega žita v Francijo. Pričetek tega sporazuma datira se od meseca junija. Pogodba je v okviru tistih sporazumov, za katere se je odločila francoska politika v korist agrarnih držav srednje in vzhodne Evrope. Glavne linije tega dogovora so, da Francija rezervira za Jugoslavijo kontingent 10% od vsega svojega uvoza žita iz inozemstva, kolikor Franciji manjka zaradi premalega pridelka. Letos bo na primer ta količina znesla približno 15.000 vagonov. To žito se bo nakupilo v Jugoslaviji preko Privilegirane družbe za izvoz poljskih pridelkov. Carina se bo plačala pri uvozu v Francijo. Kakih 30% od plačane carine se bo vrnilo Jugoslaviji. V zameno za to pogodbo je Jugoslavija dovolila znižanje nekaterih carinskih postavk za francoske proizvode, ki se uvažajo v Jugoslavijo. Francija pa je osvojila načelo, da ni treba, da bi imeli sporazumi, ki so sklenjeni v korist agrarnih držav, zvezo s preferencialnimi protikoncesijami v korist držav, ki uvažajo žito. Zato bo to znižanje carine koristilo vsem državam, ki imajo z Jugoslavijo dogovorjeno klavzulo največjih ugodnosti. Nadejamo se, da ta sporazum, ki je sklenjen za tri leta, prinese Jugoslaviji ne samo trenutnih koristi, temveč da se s tem prične širši tok medsebojne menjave blaga, ki je bila do sedaj precej slaba. Prav tako se lahko nadejamo, da bo kraljevina Jugoslavija ohranila ta svoj trg tudi še, ko se vrnejo normalni pogoji.

Nov zakon o orožništvu

Beograd, 14. novembra. I. Nj. Vel. Irlaj je na predlog notranjega ministra in ministra za vojsko predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o orožništvu od 27. septembra 1930. Zakon je stopil v veljavo danes. Določila o prejemkih orožniških podčastnikov, kaplarjev, stalnih in začasnih orožnikov in pripravnikov, kakor tudi orožniških kadrovcv pa bodo veljala šele od 1. aprila 1932.

Nova carinska politika v Angliji

London, 14. novembra. AA. Poročajo, da bo vlada prihodnji teden preložila spodnji zbornici zakonski načrt proti konkurenci inozemskega blaga.

Trgovinski minister Walter Runciman bo v ponedeljek podal o tej zadevi važno poročilo. Menijo, da je njegovo poročilo odobrilo snočni ministrski svet.

»Times« poročajo, da bo trg. ministrstvo povišalo uvozne carine na vse inozemsko blago, ki konkurira na angleškem trgu. Carine bodo v nekaterih primerih tako visoke, da bodo preprečile vsak uvoz tega blaga.

Trgovska pogajanja Češkoslovaške z Rusijo

Praga, 14. novembra. n. Agencija »Express« javlja, da se vodijo v Berlinu češkoslovaško-ruska trgovska pogajanja. Češkoslovaška bo samo tedaj priznala sovjetsko Rusijo, če se sklene rusko-češkoslovaška trgovska pogodba.

Avstrijska agitacija za »Anschluss«

Dunaj, 14. novembra. AA. Avstrijsko-nemška ljudska zveza je poslala predsedniku senatnega zunanjega odbora v Washingtonu Borahu pismo, v katerem ga o priliki obletnice republike opozarja na to, da je leta 1918. avstrijska narodna skupščina sklenila, da je Avstrija sestavni del nemške republike. Pisci vprašujejo, kako dolgo bo še politika vojaških vez nadkriljevala gospodarski razum in gospodarsko sodelovanje in uničevala prospek Evrope. Nato sledi v pismu poziv na senatorja Boraha, naj skuša razveljaviti nasilne mirovne pogodbe in vrniti Avstriji pravico do samoodločbe.

Velepomemben Baldwinov govor

Kratek, a jasen pregled svetovnega položaja — Najtežje vprašanje: vojni dolгови in reparacije — Dosedanji dogovori so propadli — Francija in Nemčija se morata sporazumeti — Glavne naloge angleške vlade: uravnovešanje državnega proračuna in stabilizacija funta

London, 14. novembra. AA. Spodnja zbornica je včeraj nadaljevala debato o prestolnem govoru. Za vlado je govoril Stanley Baldwin.

Baldwin je v svojem govoru očital opoziciji, da se ne ozira na narodno krizo, zaradi katere je bila narodna vlada sestavljena. Nadaljeval je, da bo morala nova vlada uravnovešati državni proračun in trgovinsko bilanco in stabilizirati funt. Brezdvomno obstoja obširno polje za mednarodno sodelovanje v valutnem vprašanju. Vlada bo pri tem drage volje sodelovala.

Glede stabilizacije funta je Baldwin dejal, da ga bo vlada stabilizirala, čim bodo dani primerni pogoji. Vendar pa je treba počakati, da pride do tega tako, da bo funt tudi po stabilizaciji ohranil svoj tečaj.

Vojni dolгови in reparacije so najbolj

težji problem. Jasno je vsemu svetu, da so dosedanji dogovori propadli. Predsednik Hoover je dal svetu nekoliko oddiha, ki pa najbrž ne bo zadostoval.

Angleška vlada se je julija udeležila londonske konference, ki naj bi zagotovila finančno stabilnost nemške države, kar je bistvenega pomena za ves svet. Od takrat se je položaj še poslabšal, ker je po londonski konferenci izostala vsaka akcija.

To vprašanje rešijo lahko samo vlade. Da pride do tega, je Baldwin nadaljeval, se morata Francija in Nemčija sporazumeti. Vlada upa, da bodo francosko-nemška pogajanja uspela in meni, da je zato sedaj lepa prilika. Vlada želi, da bi se potrebna pogajanja čimprej nadaljevala. Brez pristanka Anglije ne more priti do sporazuma. Ko bo čas za to, bo angleška država že pojasnila svoje stališče. Pripra-

vila in stavila bo primerne predloge in tako prepričala druge narode, da bo vse storila v lastni in v drugih državah dobrobiti.

Baldwin je dalje poudaril, da je Anglija v zadnjih 10 letih obilno finansirala Nemčijo in ji tako pomagala, da nadaljuje svojo zunanjo trgovino in plača reparacije. Posojila angleških bank Nemčiji niso bila spekulativnega značaja. Slonela so na najboljših vrednostnih papirjih. Jasno je, da vrednosti teh obveznosti ne smejo ogražati politični dolgov. To bi uničilo nemški trgovski kredit, kar bi se ne dalo več popraviti. Baldwin je dalje dejal, da upa na ugodno rešitev tega vprašanja. Priznal je, da izziva ta problem v drugih državah politične predsodke in bojazni. Končno je pozval zbornico, naj vladi zaupa, da izbere trenutek, ko bo Anglija najbolj uspešno intervenirala v teh pogajanjih.

Društvo narodov in kitajsko-japonski spor

Izredno zasedanje Društva narodov — Odlični diplomati na poslu — Kitajsko in japonsko stališče — Novi boji v Mandžuriji

Pariz, 14. novembra. AA. Prva seja Sveta DN bo v ponedeljek ob 16. V nedeljo ves dan in v ponedeljek dopoldne se bodo vršili razgovori med posameznimi delegati; v teh razgovorih se bodo izmenjale stališča glede razvoja dogodkov v Mandžuriji.

Svet bo zasedal na Quaiju d'Orsay v tisti dvorani, kjer je bil podpisan Kelloggov pakt.

Osobje tajništva DN, po številu okoli 70 oseb, prispe danes iz Zeneve.

Izjava MacDonalda ml.

London, 14. novembra. d. Sin ministrskega predsednika, poslanec in državni podtajnik v ministrstvu za kolonije, Malcolm MacDonald, je imel v Oxfordu govor o položaju na Daljnem vzhodu. Položaj je označil za skrajno nevaren. Če sedanja pogajanja in zlasti zadnji poskusi Sveta Društva narodov ne bodo imeli uspeha, moramo računati s težko vojno v Mandžuriji, ki pa ne bo ostala omejena na Mandžurijo. Mandžursko vprašanje je prva resnična preskušnja za Društvo narodov.

Diplomati se zbirajo

London, 14. novembra. AA. Zunanji minister John Simon odputuje jutri v spremstvu lorda Cecila in uradnikov zunanjega ministrstva v Pariz na izredno zasedanje Sveta Društva narodov, ki se sestane, da razpravlja o mandžurskem sporu.

Berlin, 14. novembra. AA. Nemška vlada je poslala v Pariz državnega podtajnika von Bülowa. Von Bülow bo prisostvoval sejam Sveta DN. Te seje bodo posvečene rešitvi kitajsko-japonskega spora. Nemška vlada je smatrala, da je to vprašanje prav važno in da jo mora zato zastopati državni tajnik von Bülow.

Prva seja bo v ponedeljek. Svet DN je bil sklican v Pariz zato, ker mu sedaj predseduje Briand in ker mora Briand istočasno prisostvovati važnim političnim razpravam francoskega parlamenta.

Kitajci pravijo...

Zeneva, 14. novembra. AA. Kitajski zastopnik pri Društvu narodov je izročil odgovor svoje vlade na zadnjo noto, ki jo je bil poslal Briand. Kitajska vlada pravi v temu odgovoru, da njene čete ne napadajo japonskih oddelkov in da je kitajska vojska zavzela pozicije, ki naj jo obvarujejo pred iznenadnimi japonskimi napadi. Japonci so osredotočili svoje čete pri mostu čez reko Nonni, da bi tako lahko zavzeli Cicikar.

Japonci pravijo...

Pariz, 14. novembra. AA. Predsednik izrednega zasedanja Sveta DN Briand je prejel brzojavko japonskega ministra za zunanje zadeve. V tej brzojavki pravi japonski zunanji minister Sidehara, da so japonske čete ob reki Nonni prejele na-

log, naj se ne umaknejo dotlej, dokler kitajske čete ne prenehajo z napadi. Japonska vlada je pripravljena dati Svetu DN vsa potrebna pojasnila o položaju v Mandžuriji. Prav tako pa bo omogočila delegatom DN, da se lahko informirajo o sedanjem položaju v Mandžuriji.

Novi boji

Pariz, 14. novembra. AA. Po zadnjih vestih agencije Rengo iz Mukdena so kitajske čete napadle in obkolile oddelek japonske vojske ob reki Nonni. Na japonski strani je bilo več žrtve.

Poveljnik japonske vojske demantira vest, da bi bil poslal ultimatum kitajskemu generalu Masangsanu.

Pariz, 14. novembra. AA. Po poročilu agencije Rengo so bili v Tientsinu novi nemiri. Kitajski vojaki so pod pretezo, da bodo razpršili razbojnike, napadli s strojnimi japonsko garnizijo.

Pariz, 14. novembra. AA. Havas poroča iz Harbina: Po poročilu generala Mačancana so japonske čete pričele prodirati, ne da bi počakale, da poteče rok ultimata, ki ga je bil stavil japonski poveljnik Kitajcem glede izpraznitve Cicikarja. Bitka je trajala do mraka. Na obeh straneh so bile velike žrtve.

Optimizem in skrb

Pariz, 14. novembra. n. Kljub alarmantnim vestem, ki dnevno prihajajo preko Londona in Washingtona o položaju na Daljnem vzhodu, se v tukajšnjih krogih celo stvar presoja optimistično. Pričakuje se, da bo japonsko-kitajski spor, prav tako kakor pred enim letom kitajsko-ruski, ugodno rešen.

Tega optimističnega francoskega mnenja pa ne delijo ostali diplomatski krogi, ki so prepričani, da se japonska vlada ne bo mogla protiviti zahtevam nacionalistov, ki so sklenili, da topot izzovejo v mandžurskem vprašanju odločitev, pa najsi bi bila ta tudi v nasprotju z načeli DN. V teh diplomatskih krogih se poudarja, da merodajni ameriški gospodarski in finančni krogi niso več absolutno nasprotni japonski ekspanziji na Daljnem vzhodu, temveč da simpatično spremljajo sedanjo akcijo Japonske v Mandžuriji. Navedeni politični krogi zastopajo namreč mnenje, da morejo pokrajine na Daljnem vzhodu edinole potom pacifikacije Japonske postati dostopni mednarodni konkurenci. Japonska sama pa ne bo mogla provesti trgovske in gospodarske eksploatacije tega ogromnega ozemlja. Razen tega služi Mandžurija kot most za komunistično propagando. To ameriško stališče si osvaja vedno bolj tudi Anglija, ki upa, da bo s pomočjo Japonske postavljen jez propagande sovjetske Rusije, ki preko Mandžurije in ogromnih mongolskih step stalno ogroža meje angleške posesti v Indiji. Na-

eijonalistična Kina se namreč ne sme smatrati kot absolutni nasprotnik sovjetske Rusije na Daljnem vzhodu. Vsa nasprotja med obema državama so bila do sedaj le bolj osebne značaja in ne stvarnega. Kljub vsemu zanimanju kitajske vlade trdi namreč japonska vlada, da ima dokaze za to, da Rusija materijelno podpira mandžurske čete Kitajcev. To dokazuje tudi vsekitajsko-ruski kongres, ki se vrši že par dni v vzhodnem delu pokrajine Kuang-Si.

Tokio, 14. novembra. d. Po vesteh iz Mandžurije so japonske čete zasedle mesto Anganči. Japonski letalci so bombardirali Cicikar. Brzojavne zveze s Cicikarjem so popolnoma porušene. Tudi mesto je bilo zelo poškodovano.

Zdravje romunskega kralja

Bukarešta, 14. novembra. AA. Rador poroča: Snočni zdravniški bulletin o zdravstvenem stanju rumunskega kralja pravi, da se je kraljevo stanje izboljšalo. Katari pojemaajo. Snočna temperatura je bila 36,7. Da onemogočijo komplikacije, bo kralj ostal še nekaj dni v sobi. Zdravniki ne bodo več izdajali bulletinov.

Zedinjene stranke v Romuniji

Bukarešta, 14. novembra. n. Kakor sporoča »Lupca« so se bivše Maniujevske stranke zedinile in nastopijo v parlamentu zajedno kot enotna politična zveza. V tej zvezi bi bile zastopane stranke Avarscuja, Lupuja in Bratianuja.

Bukarešta, 14. novembra. n. Ministrski predsednik Jorga se je včeraj vrnil v Bukarešto, kjer so ga svečano sprejeli na postaji člani vlade. Popoldne je bil v avdiciji pri kralju Karolu, kateremu je podal referat.

Težave v nemški narodni banki

Berlin, 14. novembra. AA. V nemških finančnih krogih vlada nemir nad težavami, ki se pojavljajo v nemški narodni banki navzlic striktnim uredbam glede trgovskih deviz, ki jih morajo nemški izvozniki izročiti narodni banki. Narodna banka na eni strani ne more odbiti uvoznikom nabave deviz, ki jih potrebujejo za svoja plačila, po drugi strani pa ne dobi od izvoznikov dovolj deviz, ker ostajajo v inozemstvu. Zato splošno pričakujejo, da bo nemška državna banka izkazala pri prihodnji bilanci novo znižanje zlate in deviz.

Ponesrečen parnik

Berlin, 14. novembra. AA. Nemški parnik »Baden-Baden« se je ponesrečil na obali Kolumbije. Del posadke se je rešil z rešilnim čolnom, ki pa ga je razburkano morje pognalo daleč stran od obale. Posadka je že bila popolnoma izčrpana. V zadnjem trenutku pa jo je rešila neka ameriška vojna ladja.

»Baden-Baden« je prejšnja nemška ladja »Buckau«. Prvotno je bila opremljena s Flettnerjevimi rotorji. Kasneje pa je dobila motorni pogon in je opravljala tovarno službo ob obali med srednjo in južno Ameriko.

Direktor ing. Turk Jakob:

Ali je varčevanje res edino sredstvo za ozdravljenje krize

Sedanja gospodarska kriza, ki enake še ni doživel svet, ni morda naša specialiteta, temveč je svetoven pojav. Saj je pa tudi gospodarska kriza objela do mala skoraj vse kulturni svet ter pritiska tu bolj, tam manj intenzivno, kakor so pač v dotični zemlji razvite gospodarske in kulturne prilike. Zato bi morali biti tudi ukrepi proti gospodarski krizi mednarodnega značaja, da bi res kaj zalegli. Toda v tem pogledu ni soglasja in edinosti med narodi, ker ne zaupajo drug drugemu iz zavisti ali iz sovraštva. Morda se izboljšajo razmere po obiskih vodilnih državnikov, ki so se izvršili v poslednji dobi ali se še vrše, kakor se pravi, v glavnem zaradi omiljenja svetovne gospodarske in finančne krize. Prevelikih upov pa ne smemo staviti tudi v ta potovanja, ki gotovo niso brez političnega ozadja. In tako bo, lahko se reče, kakor do sedaj tudi v bodoče vsak narod pri reševanju gospodarske krize sam nase oprt, kolikor ne bodo odločili drugače politični vplivi.

Ko pa bomo reševali gospodarsko krizo, ne bomo smeli slediti kar na slepo zgledom in nasvetom. Sploh bomo morali postopati zelo previdno, da z napačnimi ukrepi ne pospešimo krize, namesto da bi jo omejili in omilili, ako bi je ne mogli popolnoma zadušiti in zatreti. Zato seveda se ne bomo vrgli brez vsakega previdarja na splošno varčevanje, četudi se priporoča kot najboljšo sredstvo za ozdravljenje gospodarske krize. Je pač res, da dovede umno varčevanje do blagostanja in gospodarskega napredka. Toda vedeti je treba obenem, da varčuje umno in smoteno samo tisti, ki devlje na stran, kar mu preostaja čez najnujnejšo mero lastnih vsakdanjih življenjskih potreb. Tako se mora varčevalec polagoma dokopati do prav izdatnih prihrankov ter končno do imetja, ki vodi k blagostanju. Kdor pa bi s prihranki deval na stran, kar potrebuje nujno in neobhodno za svoje zdravje in vsakdanje življenje, bo pač sčasoma lahko nakopil premoženje, pa bo zato na kak drug način oškodovan. Tak varčevalec se bo moral odreči vsem udobnostim, ki jih nudi človeku urejeno kulturno življenje ali pa bo svoje brezumno varčevanje poplačal še celo s svojim zdravjem in življenjem. Tako napačno varčevanje, če bi se ga posluževali vsi posamezniki, bi imelo v splošnem gospodarstvu še to posledico, da bi blago, ki je namenjeno za trg, ne dobilo kupca, vsled česar bi se moralo silno omejiti vsa produkcija življenjskih potrebščin. Na ta način bi izgubile delo in zaslužek množice delovnega ljudstva in bi se začela splošna beda, kateri bi sledil neizbežno popolen gospodarski polom.

Kar pa velja za posameznike, velja tudi in še v veliko večji meri za družinska občestva ter za občine in državo. Tudi tu se naj hrani in varčuje, kjerkoli in kolikor se hrani in varčevati more, da se s skupnimi prihranki poveča splošno premoženje ljudstva in dvigne njegovo blagostanje. Vendar ima zasebno kot javno varčevanje v družabnem in državnem življenju svoje meje, ki se prekoračiti ne smejo, če se naj ohrani življenjski standard ljudstva na primerni višini ali pa da se še celo višje dvigne. Zategadelj ravna razumno dotični družinski poglavar, ki skuša s varčevanjem preprečiti vsako nepotrebno razkošje v svoji družini, med tem pa skrbi z vso vne- mo za njen duševni in telesni blagor. Tak družinski gospodar ne bo zatorel zgolj iz varčevanja odrekel članom družine, kar jim gre za moralno sodobno življenje. Isto je z občinskimi, samoupravnimi in državnimi gospodarstvom, v katerem se da z razumnim varčevanjem mnogo prihraniti, ne da bi bile zaradi tega prizadete vitalne koristi ljudstva. Toda prevelike so naloge, ki jih imata zlasti občina in država v javnem ter splošnem interesu ljudstva, da bi smeli izvajati predaleskosežno varčevanje, zaradi katerega bi bilo prizadeto njegovo umstveno, socialno, zdravstveno ali ekonomsko napredovanje ali pa bi trpelo ne le komunalno in državno, temveč tudi splošno gospodarstvo.

Iz tega sledi, da se sedanja gospodarska kriza zgolj ter samo s varčevanjem zajezi in odpravi ne da. Za njeno ozdravljenje je treba na novo razmisliti gospodarsko življenje, da pride do poštenega dela in dobrega zaslužka vsak, ki išče iz potrebe dela in zaslužka. Zato pa proč z neumestnim varčevanjem, kjer je treba obnoviti delo in zaslužek za brezposelne in gladne ljudske mase, ki gospodarsko krizo delajo. Proč z varčevanjem pa tudi tam, kjer se zaradi prihrankov mečejo delazmožni in delaljubni ljudje na cesto, da stvarjajo tamkaj nove legione brezposelnih. Sploh se naj preneha z vsakim dejanjem, ki jemlje delo delavnim ljudem in se s tem ustvarja beda. Ako sredstev ni, da bi se dalo dela in zaslužka vsem, ki po delu in zaslužku hrepenijo, treba je ta sredstva priskrbeti za vsako ceno in tudi s

»Nemčija pred uro odločitve«

Reparacijsko vprašanje bodo načeli že prihodnji teden -- Glavni vzrok svetovne gospodarske krize so reparacije

Berlin, 13. novembra. Državni kancler dr. Brüning je govoril danes na nekem zborovanju katoliškega centra o vseh važnih notranje- in zunanje-političnih vprašanjih, ki se tičejo Nemčije. Med drugim je izjavil:

»Nemčija stoji danes pred uro odločitve. Odločitev mora pasti vsaj v enem mesecu. Nemški narod se zaveda, da gre za odločitev za dolgo bodočnost. Reparacijsko vprašanje je prišlo do točke, ko bo omogočena preko praktičnih in formalnih dogovorov, ki bodo že naslednji teden končani, tudi pot za stvarna pogajanja.«

Svet je vendar enkrat prišel do spoznanja, da je reparacijsko vprašanje tista os, okoli katere se suče vsa svetovna gospodarska kriza. Nemčija plačuje reparacije lahko samo iz prebitkov svojega izvoza. Zato pa je bilo treba nastopiti pot, ki nas bo vendar enkrat pripeljala do gospodarske in finančne likvidacije vojne.

Do svetovne gospodarske krize je prišlo, ker je omajano medsebojno zaupanje. Odtod prihaja omejitev kreditov, boj za zlato, zastoj v proizvodnji in pa strahovita činjenica, da na milijone ljudi strada, čeprav je na svetu vsega preveč.

Ureditev službe za kontrolo mer

Beograd, 14. novembra. I. Z rešitvijo trgovinskega ministra so se na podlagi zakona o ureditvi službe za kontrolo mer in dragocenih kovin in pri oblihi upravnih oblastih določili sedeži in krajevna pristojnost oddelkov za kontrolo mer v Dravski banovini takole: 1. pri sreskem načelstvu v Celju za področje, ki obsega politične srece: Brežice, Celje, Gornji Grad, Konjice, Krško, Laško, Šmarje, Rogatec in Slovenjgradec; 2. pri sreskem načelstvu v Ljubljani za področje, ki obsega politične okraje: Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Litija, Ljubljana, Logatec, Metlika, Novo mesto in Radovljica; 3. pri sreskem načelstvu v Mariboru za področje, ki obsega politične okraje: Dolnja Lendava, Dravograd, Ljutomer, Maribor desni breg, Maribor levi breg, z mestom Maribor, Murska Sobota in Ptuj.

Proti političnemu terorju v Nemčiji

Berlin, 14. novembra. AA. Prihodnji terek se sestanejo v notranjem ministru zastopniki več nemških držav na sejo. Razpravljali bodo o odredbah proti terorističnim dejanjem in političnim izgreedom, ki se v zadnjih tednih množijo. Ni izključeno, da bo izdana splošna prepoved noše uniform za vse politične stranke.

Drzen razbojniški napad

Pariz, 14. novembra. AA. V New Jerseyju je skupina razbojnikov napadla uradnike, ki bi morali izplačati delavce v tovarnah. Razbojniki so odnesli 82.000 dolarjev.

Obsojeni komunisti v Italiji

Rim, 14. novembra. AA. Izredno sodišče je zaključilo razpravo proti 11 komunistom, od katerih so trije obtoženi, da so poskušali polagati bombe. Osem obtožencev je obsojeno od 18 mesecev do 12 let ječe.

Razbojniški napad na vlak Bogat plen

Lissabon, 14. novembra. n. Preteklo noč je bil izvršen na lisabonski brzi vlak razbojniški napad. Na sredi proge so vdrli maskirani razbojniki v poštini vagon in z revolverji v rokah prisilili poštne uslužbenke, da so mirovali. Nato so odnesli poštno vrečo, v kateri je bilo 200 tisoč angleških funtov v angleških bankovcih.

Podpisani denarni zavodi so soglasno sklenili obrestovati izza 1. januarja 1932. naprej do nadaljnjega hranilne vloge na knjižice in vloge v tekočem računu, in sicer

po 5% vloge brez odpovedi,
po 6 1/2% vloge proti odpovedi

ob celoletni kapitalizaciji.

Rentni davek plačujejo zavodi sami!

Roki za dvig vlog so objavljeni na oglasni deski podpisanih denarnih zavodov.

Maribor, 14. novembra 1931.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE v Mariboru.

MESTNA HRANILNICA v Mariboru,

POSOJILNICA MARIBOR (Narodni dom),

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA v Mariboru,

Gospodarska ulica 23,

ŠTAJERSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA v Mariboru,

Slomškov trg

silo (potom prisilnega posojila ali oddaje premoženja), če bi drugače ne šlo, ker stoji javni in državni interesi nad sebičnostjo posameznikov.

Vprašanje nastane zdaj, kako se naj razmaja gospodarsko življenje, da bo dela in zaslužka za vse delovne ljudi? Odgovor je kaj enostaven in lahek. Treba je le, da se spravijo v obtok milijarde ljudskega denarja, ki nekeje brezplodno leže, pa se bo takoj rodilo novo živahno gospodarsko življenje, pri katerem ne bo treba nikomu stradati dela in zaslužka. S tem ljudskim denarjem naj se začnejo javna dela (gradnja cest, mostov in železnic, nadalje uravnave rek, potem pogozdovanje kraških in drugih goličav, kakor tudi izboljšanja zamočvirjenih in presušenih zemljišč itd. itd.). Delo bo dalo delo in se bosta

tr oživela poleg kmetijstva tudi obrt in industrija. Vse to bo povzročilo novo delo ter se bo na ta način nehala gospodarska kriza sama od sebe. Z ukrepi za prebujenje gospodarskega življenja pa se ne bo smelo predolgo odlašati, ker gospodarska kriza lahko pogotne med tem milijarde, nakar more propasti gospodarstvo in moralno tudi ljudstvo pod razvalinami civilizacije.

Res je torej, da more le splošno varčevanje dovesti do ljudskega blagostanja. Res je pa tudi, da samo varčevanje še ne stvarja dela, ki je pred vsem potrebno za ozdravljenje gospodarske krize. Gospodarska kriza pa se mora premagati na vsak način, ako se naj reši civilizacija, ki je baš zaradi gospodarske krize v prav resni nevarnosti.

Sokolstvo

Konferenca o zveznem sokolskem tisku

Dne 13. in 14. t. m. se je vršila pod predsedstvom I. podstarešine sokolskega Saveza brata E. Gangla konferenca o zveznem tisku, katere so se udeležili poleg urednikov vseh zveznih sokolskih listov še predsednik zveznega prosvetnega odbora brat dr. Vladimir Belajčić, zvezni gospodar brat Branko Zivković, zvezni tajnik br. Ante Brozović in član zveze uprave brat dr. Riko Fux.

Na konferenci so se razmotrivala vsa vprašanja, ki se tičejo sokolskega tiska, in to tako glede urejevanja sokolskih listov, kakor tudi glede njih gospodarskega stanja. S posebnim zadovoljstvom se je ugotovil napredek vseh zveznih sokolskih časopisov in razpravljalo se je o tem, kako bi sokolski tisk še izpopolnil ter na kak način bi se moglo povišati število naročnikov.

Med mnogimi važnimi sklepi je konferenca prav posebno poudarila potrebo, da se državi glavni zvezni organ »Sokolski Glasnik« s svojo mesečno prilogo »Sokolska Prosveta« premočrtne smeri v duhu čiste sokolske ideje in da naj bo v njem tudi mesta za svobodno in stvarno razglabljanje aktualnih sokolskih vprašanj.

Na konferenci se je nadalje tudi še povdalo, da mora biti »Sokolski Glasnik« duhovni regulator vsega sokolskega življenja, dela in stremiljenj, ki naj stvarjajo duhovno edinstvo ter državljansko zavest do odgovornosti in dolžnosti do naroda in države.

S posebnim veseljem je konferenca ugotovila lep napredek naših mladinskih listov »Sokolica« in »Naše Radosti« ter njihov močan vpliv na vzgojo sokolske mladine. Tudi naš tehnični organ »Sokol« stoji na dostojni višini.

V smislu resolucije glavne skupščine iz leta 1931 se je soglasno sklenilo, da osnuje zvezni prosvetni odbor skupno s tajništvom Zveze odsek za tisk s poročevalsko pisarno v Beogradu, ki bo redno izdajal svoja poročila ter da se v prvi polovici decembra organizira propagandni teden za sokolski tisk.

Naposled se je sestavil uredniški odsek »Sokolskega Glasnika«, ki ga tvorijo bratje: E. Gangl, S. Čelar, V. Švajgar in J. Poharc. Odsek se bo predložil zveznemu izvršnemu odboru v odobrenje.

Slava prvemu starosti Jindrichu Fügnerju

† 15. novembra 1865.

Poleg dr. Miroslava Tyrša bo za vedno zapisano z zlatimi črkami v zgodovini slovanskega Sokolstva ime prvega sokolskega staroste brata Jindricha Fügnerja. V najtežjih časih avstrijskega absolutizma leta 1862 je sklical Fügner 16. februarja ustanovni občni zbor »Praškega Sokola«, na katerem je bil soglasno izvoljen za prvega starosta. Po njegovi izvolitvi je začel vladati v telovadnem društvu bratski in narodni duh. Ze koncem meseca marca istega leta je sklical prijateljski sestanek, kjer je bil ob splošnem nadzoru sprejet njegov predlog, naj se člani kot bratje med seboj tikaajo. Kajti Sokol je imel biti po Fügnerjevih besedah »društvo složnih, niti po političnih nazorih, niti po veri razvojenih bratov, bogat je imel biti brat onemu, komur je usoda naklonila manj, kdor dela z duševnimi močmi in koristi domovine, je imel biti iskren brat onemu, čigar roke krasijo žulj poštenega dela«.

Da bi se mogel mladi Sokol uspešno razvijati, je najel na svoje stroške za 1800 goldinarjev letno za Sokola prostorno dvorano z galerijami in več stranskimi prostori. S tem je bil v glavnem položen temelj k mogočnemu, po nikomer slutnemu razvoju društva, kateremu je članstvo prirahalo trumoma. Fügner je ljubil javnost in zato je polagal na javno in dostojno nastopanje društva veliko važnost. Prva sijajna prilika za takšen javni nastop je nudilo slavnostno razvite društvenega prapora. Slavnost se je vršila ob ogromnem zanimanju občinstva dne 1. junija leta 1862. Po razvitu se je vršila prva javna telovadba, ki je uspela nad vsako pričakovanje. Prvi so zadonela češka povelja, po Tyrševi skrbnosti izdelano nazivoslavlje. Vse, kar je pripomoglo k dostojnemu nastopu društva, je imelo zanj pomen in važnost, zlasti številna udeležba članstva v sokolskem kroju. Posebno važnost je polagal zletom na deželo in v okolico Prage. Hotel je s sokolsko idejo seznaniti ves češki narod. Kar se njemu ni posrečilo, to so storili njegovi nasledniki. Mogočna ČOS združuje danes v sebi nad pol milijona češkoslovanskih državljanov.

Fügner je delal in delal edino za češko Sokolstvo, smatrajoč ga za narodno vojsko svojega naroda. Krepo mu je stal ob strani dr. Tyrš s svojim izvrstnim vaditeljskim zborom. Žal se je pričelo zdravje brata Fügnerja v jeseni leta 1865 krhati, tudi grotne razmere so podkopavale njegovo zdravje. Toda kot mož trdne volje je premagal to nerazpoloženje. Dne 20. oktobra 1865 se je še udeležil odkritja spomenika Čelakovskemu na olšanskem pokopališču, dokler ni naposled legel. Katastrofa se je naglo bližala in edina priča smrti dragega prvega staroste je bil sam dr. Tyrš. Dne 15. novembra 1865 je prenehalo biti zlato sokolsko srce prvega staroste brata Fügnerja.

Mrtvo truplo Fügnerjevo so položili na mrtvaški oder v telovadnici Praškega Sokola. Na visokem katafalku je ležal obdan od častne straže 12 Sokolov mrtvi starosta. Naval na telovadnico je bil ogromen, še večji pa na dan pogreba. Na zadnji poti ga je spremljale takorekoč vse češki narod. Na grobu je govoril član odbora brat dr. Edvard Gregor. Njegov govor je izrazil globoko žalost vseh navzočih. Bilo je vsega konec!

Danes počiva prvi starosta brat Fügner v skupnem grobu z bratom dr. Tyršem na olšanskem pokopališču. Njegovemu spominu se klanja ob 66 letnici njegove smrti vse slovansko Sokolstvo. Slava prvemu starosti in ustanovitelju Sokolstva bratu Jindrichu Fügnerju!

Razširjajte Jugoslovana!

Kakšni so gospodarji Madjarske

Uničujoča sodba bivšega nemškega kancelarja kneza Bülowa o madjarskem plemstvu

Kljub parlamentu, kljub vsem tiradom o madjarskem svobodoljubju, je dejansko Madjarska ena najbolj neprostitih dežel, v kateri vlada edino-le volja madjarskega plemstva. Plemenska oligarhija, to je madjarska vlada in zato je karakterizacija madjarskega plemstva, obenem karakterizacija madjarske vlade.

Mnogi zapadni državniki vsled osebnih ali drugih zvez z madjarskimi magnati sicer neče videti resnice o Madjarski, med te zaslepljene državnike pa ni spadal bivši nemški kancelar knez Bülow, ki tako-le označuje v svojih spominih madjarsko plemstvo in madjarsko nacionalno politiko:

»Eden najbolj pametnih Madjarov Benjamin pl. Kallay od l. 1879 do 1882, sekcijski šef v zunanjem ministrstvu, nato skupni državni finančni minister, ki je imel v rokah upravo Bosne in Hercegovine, avtor dobre zgodovine o Srbiji, je v 90. letih v nekem ganljivem govoru svaril svoj narod pred prenapetostjo v narodnostni politiki. Spominjal je na lito morgano, ki se včasih pojavi v ogrski pušči. Oger ji pravi »delibab«. Izvablja neprevidnega potnika, ki ji zaupa, v močvirja, v katerih se utopi. V Bukarešti sem le prevečkrat videl, da je mešanica od polne domišljije in psihološke kratkovidnosti, od fanatične nestrpnosti in advokatske rabulistike, ki karakterizira madjarsko narodnostno politiko, da je vse to Romuni in Srbe brezmejno ogorčalo. Toda prezir Madjarov do malih narodov v mejah države krone Sv. Stefana je bil pregloboko ukoreninjen, kakor da bi razlogi pameti mogli proti njemu kaj opraviti. Romun je bil Madjarom »būdos allah«, smrdljivi vlah; Srbu in Hrvatju je veljal madjarski pregovor: »Slovan ni človek«. Zaman je Franc Deák pridigal svojemu narodu zmernost in previdnost, zaman je zaklical grof Gyula Andrassy, da je madjarska ladja tako pretovorjena s srečo, da samo unco tovara več, naj bo to govno ali zlato, in ladja se more potopiti.

Parlamentarna in plemiška vlada, ki je imela na Ogrskem moč v rokah, se je podila za fantomom popolne asimilacije in iztrebljenja vseh nemadjarških narodnosti v državi Stefane krone in to z zaslepljenostjo, od katere ni mogoče oprostiti niti enega madjarskega državnika, ki se po Deaku in Andrassyju imeli vpliv. Največji med njimi je bil grof Tisza, ki bi ga mogli šteti med res velike državnike, če bi imel toliko zmernosti ko sile, toliko previdnosti in previdnosti ko vroče domovinske ljubezni. Toda tudi on je žrtvoval misli izvedbe popolne nadvlade madjarskega plemena vsak ozir in vsak prevdarek. Tisza je vsled tega svoj deželni povzročil težko škodo. Toda kot mož, ki si je ostal vedno sebi zvest, je bila velika zgodovinska osebnost. Bil je edini med merodajnimi ogrskimi in avstrijskimi državniki, ki je bil proti nesmiselni politiki, ki se je poletila l. 1914 začela z ultimatom. On je prav tako hladno sprejel drug blazen korak: proklamirano poljske neodvisnosti s strani centralnih sil. On je bil proti pretiranam aneksijam že zato, ker so se mu zdele usodne za premoč Madjarov v skupni državi. Z železno roko je čuval red. Ko ga je cesar Karel, kateremu je bil grof Tisza kot nekaterikoli nesimpatičen, poslal kmalu po svojem nastopu vlade proč, potem ko je že pred tem izjavil, da je bil »kalvinski papež

že zadosti dolgo na vladi, je zazvonil dvojni monarhiji in habsburški hiši mrtvaški zvonec, ustavila se je ura, kazalec je padel in njih dobe je bilo konec. Štefan Tisza ni preživel propada svojega naroda, padel je pod morilčev roko neustrašen, kakor je bil.

Grof Gyula Andrassy in grof Albert Apponyi sta bila v razmerju do narodnosti prav tako nespametna ko Tisza, samo da nista imela njegovega silnega značaja. Nato govori knez Bülow o grofu Apponyiju, ki ga smatra kot sijajnega govornika in velikega poliglota.

Nato pravi knez Bülow v svojih spominih, kako je bil l. 1897 pred cesarjem Francem Jožem in kako bi mu mogel na podlagi svojih utisov iz Bukarešte razkriti napake madjarske narodnostne politike, ampak starega cesarja ni bilo mogoče prepričati in res je, kar je dejal avstrijski finančni minister Kaizl po neki avdijenci: »Tega bi rad videl, ki bi mogel cesarja Franca Jožefa napeljati na predmet, ki mu je ne ljub!«. Zanimivo je pri tem stališče Bismarck stališče Ogrske, kakor ga popisuje Bülow. Tako je dejal nekoč Bismarck: »Med Donavo in Karpatih sede Madjari. Za nas je to isto, kakor če bi bili tam Nemci. Kajti njih usoda je zvezana z našo. Oni stoje in padejo z nami. V tem se razlikujejo od Rumunov in Slovanov. Madjarski faktor je za nas nazvanejši v balkanskem ozemlju, ki se kot znano pričinja na dunajski deželni cesti. Bismarck se ni hotel nikdar vmešavati v nasveti v notranje madjarske razmere, prav tako se pa tudi ni hotel zaradi Madjarov zaplesti v vojno z Rusijo.

Kar se pa tiče madjarske politike cesarja Franca Jožefa, je treba poudarjati, da je imela njegova vlada poleg zelo mnogih pasivnih postavk, le malo aktivnih in med temi je bila sprava z Madjari za Franca Jožefa na prvem mestu. Bila je drago, morda predrago plačana. Ravno vsled tega ni hotel te pridobitve izgubiti in vedel je, da je nevarnost, da jo izgubi, kakor hitro bi nastopil proti prenapetim madjarskim nacionalnim čustvom.

Madjari so pač bili aristokratski gospodski narod, kateremu je takrat zelo poslušno in pritem madjarsko-šovinistično navdahnjeno židovstvo dobavljalo potrebne advokate, zdravnike, žurnaliste in finančnike. V bistvu je šlo pri vseh madjarski notranji politiki, ki je povzročila toliko prahu tekom desetletij samo za boj med nekaterimi grofi in njih pristaši: Grofom Gyula Andrassyjem, grofom Apponyijem, grofom Banffyjem, grofom Huen-Hederváryjem, grofom Mihaelom Károlyijem in največjim med njimi grofom Stefanom Tiszom, katerim so se tu pa tam nekateri člani gentryje kakor Koloman Szell, Wekerle in Főjerváry pridružili.

Točne in resnične so besede bivšega nemškega kancelarja in kdor zasleduje madjarsko politiko od poloma dalje, kdor vidi njih boj proti mirovnim dogovorom, njih zapravljanje in njih imperijalizem, ta mora pritrčiti knezu Bülowu, odnosno Kallayu, da se madjarska politika še vedno podi za lito morgano.

Madjarski plemiči, gospodarji Madjarske, so ostali, kakršni so bili ter niso nič pozabili in se nič naučili. Zato pa vodi tudi njih politika le v katastrofo, kar je desetletna Bethlenova vlada jasno dokazala.

S falzifikati in lažnimi manifesti proti Jugoslaviji

Nova zanimiva odkritja bivšega emigranta Petra Gruberja

Peter Gruber je v nadaljni preiskavi obrazložil neka izvanredno zanimiva odkritja: V oktobru leta 1930, se je vrnil iz Amerike inž. Avgust Košutić in se začel nastaniti v Berlinu, kjer se je nahajal tudi Gruber, Ameriške oblasti so mu prepovedale izkrcanje, ker je bilo podaljšanje njegovega potnega lista falzificirano. Falzificiranje se je izvršilo, kakor mi je Košutić sam rekel, pri dr. Pavliču v Pesalu v Italiji.

Košutić je v Berlinu zelo razpisno živel. Denar je naravnost razmetaval. Pripovedoval mi je, da so neki njegovi prijatelji nabrali v Ameriki nekoliko tisoč dolarjev za njegovo politično akcijo v Evropi, medtem pa je samo neznan del tega denarja uporabil v politične svrhe, ostalo pa je služilo izključno njegovim osebnim potrebam. Največji del svojega berlinskega bivanja je preživel po berlinskih nočnih lokalih.

Košutić mi je v Berlinu predlagal, naj izdam manifest, ker sem edini Srb v emigraciji in je zato potrebno, da se čuje protest tudi s srbske strani. Tak manifest bi v tujem tisku našel dober odmev in bi mnogo pripomogel akciji hrvatskih emigrantov. Tudi sam sem na to mislil, vendar nisem imel na razpolago sredstev za tako akcijo. Kadar pa mi je Košutić obljubil, da bo prve številke proglas sam finansiral, sem ustanovil prvo številko biltena »Budučnost«. Hotel sem da ta bilten izhaja kot glasilo pristašev seljačko-demokratske koalicije. Košutić pa je zahteval, da se »Budučnost« predstavljati kot glasilo samostojnih demokratov v emigraciji. analogno Krnjevičev »Croatijec«, glasilo HSS. To svojo zahtevko je Košutić motiviral s tem, da SDK ne obstoja več. Ko sem pri neki priliki to povedal Svetozarju Pribičeviću, se je strahovito razburil, češ da Košutić absolutno nima pravice razsojati ali ta koalicija obstoja ali ne obstoja. Čez nekoliko časa je Košutiću uspelo, da po nekaterih svojih prijateljih nabavi nemški potni list, s katerim je odpotoval v Zenevo,

da se sestane in dogovori s Krnjevičem in Cihlarom. Pred odhodom smo se dogovorili tudi o tem, v kakšnem duhu naj se pišejo bodoče številke »Budučnosti«.

Kmalu pa je zmanjkalo dolarjev, ki jih je Košutić prinesel iz Amerike, zato Cihlar ni mogel nadalje ostati v Zenevi, pač pa se je vrnil v Berlin. Obstojala je velika nevarnost, da bo morala »Budučnost« prenehati, ko se je Ivan Perčević sam ponudil, da bo tiskal »Budučnost« brezplačno skupno z »Gričem«. Radi tehničnih težkoč sem »Budučnost« prenesel na Dunaj.

Po prihodu Cihlara v Berlin smo prejeli navodila inž. Košutića in dr. Pavliča naj se po »Budučnosti« širijo kar najbolj alarmantne vesti o nezadovoljstvu v srbskih krajih in to vsled tega, ker je »Budučnost« glasilo srbske emigracije in je potrebno izzvati vtis, da vlada nezadovoljstvo ne samo pri Hrvatih, pač pa tudi pri Srbih. S Cihlarove strani se je sprožila misel naj se lansira vest o nezadovoljstvu v jugoslovanski vojski, ker se tako vesti najlažje plasirajo v inozemskem tisku in bodo v naši zemlji izzvale nemire.

S pristankom dr. Pavliča, Košutića in Perčevića je Cihlar lansiral vest, da se je skupina nezadovoljnih z režimom organizirala v »vojno ligo« za svobodo in pravico v cilju odstranjenja režima, proglašanja republike in da je ta liga že objavila tajni manifest, ki je bil poslan jugoslovanskim častnikom. Ta notica se je takoj razširila v »Griču« in »Budučnosti«. Perčević in Perčec sta preskrbela, da jo je ponatisnil nemški tisk, Pavlič pa jo je razširil v Italiji. Tekst tega falzificiranega manifesta je dostavil Cihlar. V spremnem pismu, ki ga je naslovil na Perčevića, je povedal, da je tekst manifesta samo skiciral in da je potrebno, da se ga popravi in napiše v beograjskem žargonu in dekorira s strokovnimi izrazi, da bi se izzval utis, da so manifest sestavili strokovnjaki in ga ni izmisli nekdo v inozemstvu.

Cihlar se v pismu izredno veseli, da se prvo notico o častniški ligi ponatisnili neki tuji časopisi in smatra, da bi bilo dobro, da se ta vest spravi tudi v ameriško časopisje, ki bo gotovo imelo zanimanje za take meksikanske senzacije.

Niti inž. Košutić, niti Perčević, niti jaz nismo bili zadovoljni s Cihlarjevimi tekstom, zato se je dr. Branimirju Bieliću naročilo, naj z mojo pomočjo sestavi tekst manifesta, kar sva tudi napravila, kakor sva vedela in znala. Da bi tekst izgedal originalneje, nam je Perčević stavil na razpolago iz svojega arhiva različne proglašanje in naredbe, ki jih je izdala srbska vrhovna komanda za časa vojne, da bi se na ta način dosegel pravičen slog.

Predno je bil manifest objavljen smo ga vsi skupno pregledali in popravili. Pri tem je posebno pomagal dr. Lujo Kežman. Dr. Kežman je v teh dneh prišel iz Pariza na Dunaj in se prvič deklariral kot emigrant.

Ko je bil manifest z velikimi težavami sestavljen, je bilo treba misliti, kje naj se natisne v cirilici. Pri raznih tiskarnah na Dunaju smo poskušali, da bi se manifest natisnil brez označbe tiskarne. Ker se na Dunaju to ni moglo doseči, je dr. Jelić odpotoval v Budimpešto. Hoteli smo, da bi se manifest tiskal v madjarski državni tiskarni, ker smo vedeli, da ima ta tiskarna tudi cirilske črke, vendar smo se pa pozneje premislili. Odločili smo se, da se manifest napiše s pisalnim strojem v cirilici in razmnoži pri Perčecu na razmnoževalnem aparatu.

Pa tudi tu smo naletehi na velike težkoče. Obrnili smo se na lastnika Firme Burkhart na Dunaju I., Walmersrasse 6, ki je dobavitelj materiala za »Grič« in »Budučnost« in on nam je preskrbel pisalni stroj s cirilskimi črkami pri Vzajemni zavarovalnici Feniks. Na tem pisalnem stroju je lastnik sam napisal tekst na matrici, katero smo potem na Perčecovem razmnoževalnem stroju razmnožili.

Bali smo se, da bi se v tej stvari mogla vršiti preiskava in bi se pri preiskavi ugotovilo, da je manifest napisan na Dunaju in ne v Beogradu, zato je Perčević nabavil papir direktno iz Londona.

Dolgo smo iskali človeka, ki bi manifest nese v Beograd, tako da bi policijske oblasti ne mogle najti vsaj nekoliko kopij, s katerimi bi se ugotovilo, da liga v resnici obstoji. Ta naša namera pa se nam ni posrečila. Zato smo manifest objavili v »Budučnosti« in »Griču« ter ga poslali redakcijam avstrijskega, nemškega, italijanskega in madjarskega časopisja. Redakcije, katerim smo manifest poslali, smo zaprosili naj kot vir o obstoju »Lige za svobodo in pravico« navajajo »Budučnost« in ne »Grič«, ker bi citiranje »Griča« lahko dovedlo do zanikanja, ker je znano, da »Grič« in njegovi izdajatelji nimajo zveze z vojsko.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, miglanju, oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabelosti nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Volilcem gornjegrajskega okraja!

Rodni moj gornjegrajski okraj je v nedeljo 8. t. m. tako sijajno manifestiral svojo vdanost in zvestobo naši državi, da sem v resnici ponosen nanj. Saj je oddal za državno listo g. ministrskega predsednika P. Živkovića nad 400 glasov več, kakor l. 1927, za vse strankarske liste skupaj!

Za to iskreno ljubezen do države in manifestacijo narodne sloge in državne misli se vsem volilcem, naj so oddali svoj glas meni ali mojemu sokandidatu g. Matiji Goričarju, iz vse duše pristočno zahvaljujem.

Posebna zahvala pa velja še vsem onim dragim prijateljem širom gornjegrajskega okraja, ki so mi oddali svoj glas in mi s tem dali svoje zaupanje.

Vsi volilci brez razlike naj bodo prepričani, da bom kot poslanec vse svoje moči posvetil izključno delu za blagor, procvit in napredek našega ljubelega gornjegrajskega okraja in za blaginjo njegovega vrliga prebivalstva. Živel!

RASTO PUSTOSLEMSEK
narodni poslanec.

Vsem volilcem v kamniškem okraju!

Kamniški srez je na dan volitev izpolnil svojo častno domovinsko dolžnost do države. Število onih, ki so tega pomembnega dne v zgodovini naše mlade Jugoslavije sledili klicu kralja in domovine, je bilo nad vse pričakovanje veliko. Zal, je pa tudi veliko volilcev radi nepravilnega pojmovanja koristi stranke in potrebe naroda še ostalo doma.

Iskreno se zahvaljujem vsem onim, ki so mi tega dne izkazali svoje zaupanje in jim zagotavljam, da bom zastavljal vse svoje sile za napredek in procvit države in kamniškega sreza. Tega ne izjavljam samo svojim volilcem, temveč tudi onim, ki so glasovali za moja dva sokandidata, kajti vsi trije smo se borili za eno idejo in glasovi oddani enemu ali drugemu, so bili oddani vsedrži vni listi gospoda ministrskega predsednika Petra Živkovića.

Bratsko sodelovanje naj družijo vse sloje — kmeta, delavca, obrtnika, trgovca in uradnika — pri skupnem delu za blagor našega sreza. Na skupno delo vabim tudi one, ki so v tem boju ostali ob strani, da spoznajo svojo zmožnost in sodelovanjem pomagajo vsvariti gospodarsko močno in ujedinjeno Jugoslavijo. Ogromno je delo, ki nas čaka. Za napredek našega sreza bode treba mnogo storiti. Ena ramena pa so za to breme prešibka. Prosim tedaj vse one, katere ne vodi v politiki samo zavist in osebno sovraštvo, temveč imajo pred očmi resnično blagor ljudstva, da me v mojem stremljenju podprejo, ker le v skupnosti je moč in možnost uspeha.

Ob izvolitvi sem prejel iz vsega sreza in ostale države toliko brzojavnih in pismenih čestitk, da se ne morem vsakomur posebej zahvaliti. Vsem iskrena zahvala in zagotovilo: zvestoba za zvestoboc.

Naj živi naš lepi kamniški srez, naša lepa Jugoslavija in naš viteški kralj!

Kamnik, 12. novembra 1931.

Cerer Anton, narodni poslanec.

Jz Dravske banovine

d Odlikovanje. Predsednik grške republike je odlikoval predsednika Zbornice za TOI v Ljubljani g. Ivana Jelačina z redom Feniksa III. stopnje. Čestitamo!

d Pogreb Lovra Sušnika. Bil je mračen, deževen popoldan, ko je spremila škofja Loka ravnatelj Lovra Sušnika na poslednji poti. Pogreba se je udeležilo izvanredno visoko število prijateljev in znancev, ki so svojim prihodom najlepše tolmačili svoja čuvstva do vse časti vrednega rojaka. Rodno mesto škofja Loka je bilo zastopano v številu, ki so ga deležni le redki pogrebi. Pred hišo žalosti so zapeli Sokoli tužno Usliši nas, potem pa se je razvil po mestnih ulicah sprevod, da malo takih. Za križem, nosilci vencev in godci so stopali Sokoli s praporom pod vodstvom br. Horvata in nato gasilci, Duhovščini, križu in najozjim so sledile nepregledne vrste iz vseh vrst loškega javnega življenja. Poleg škofjeloškega občinskega odbora z županom Josipom Hafnerjem je bil navzoč ves upravni in nadzorstveni svet Okrajne hranilnice, deputacija Zveze slovenskih zadrug, Vodovodno društvo in gospodarstveniki, ki so prihiteli na pogreb svojega prijatelja z vseh strani škofjeloškega okraja in z Ljubljane. Izredno dolga vrsta se je vila na pokopališče, kjer je izpregovoril ob odprtem grobu za hranilnico in Vodovodno društvo mag. pham. g. Oto Burdych. Govornik je v markantnih stavkih obeležil vse gorje, ki je nastalo z izgubo g. Sušnika. Zasluge pokojnega ravnatelja so za zavod tako visoke, da preko imena g. Sušnika noben poznavatelj hranilnice ne bo mogel. Pevovodja, šef davčne uprave g. Adamič je še intoniral »Zalostinko«, ko se je ljudstvo le polagoma razhajalo in poslavljalo od vedno delavnega sodelavca za obči blagor.

d Poročilo. Poročila sta se univerzitetni profesor dr. Milko Kos in gđc. Mira Platnerjeva. Čestitamo!

d Gostovanje g. Debeveca in g. Kralja v Narodnem gledališču v Mariboru. V torek 17. t. m. gostujeta v Mariboru člana Narodnega gledališča v Ljubljani režiser g. Ciril Debevec in g. Emil Kralj, in sicer v Sherriffovi drami »Konec potic. Gosta nastopita v svojih priznanih ustvaritvah stotnika Stanhopea in poročnika Osbornea. Na to enkratno gostovanje mariborsko občinstvo izrecno opozarjamo.

d Darovi za stradajoče v Beli krajini in drugih pasivnih pokrajinah. Rdeči križ v Ljubljani je prejel: Neimenovana 20 Din, sresko načelstvo Kočevje 75015 Din, sresko načelstvo Gornji grad 56 Din, šola Sv. Lovrene na Dol. 91 Din, šola Dobrova pri Ljubljani 157 Din, šola Šenkova turn 20 Din, sresko načelstvo Logatec 111125 Din, Krajevni odbor Rdečega križa Ptuj 32450 Din, Krajevni odbor Rdečega križa Guštanj 84 Din, Kraj. odbor Rdečega križa Bled 556 Din, Valerijan Učak, prijor, 100 Din, nabiralna pola Evgen Lovšin 340 Din, Niko Zupanič, minister, 100 Din, sreski kmetijski odbor Maribor, desni breg, 4000 Din. — Iskrena hvala!

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12.

d Med zajamčeno pristen vseh vrst ter čebelarstva potrebščin nudi prodajalna Čebelarstva društva, Ljubljana, Vošnjakova ulica 4. (poleg gostilne Novi svet).

Za splošno ključavničarstvo se priporoča Ivan Kralj, Gregorčičeva ulica 5.

d Predavanja Jadranske Straže. Kakor vsako leto bo tudi letos Jadranska Straža v Ljubljani priredila ciklus propagandističnih in poučnih predavanj. Prvo predavanje bo v soboto dne 21. novembra 1931. v prostorih restavracije »Zvezda«. Predaval bo poznani strokovnjak v pomorski literaturi, kapetan Rudolf Crnić, urednik »Jugoslavenskog pomorca« v Zagrebu. Tema predavanja bo: »Kako je prišlo do katastrofe parnika Titanic«. Predavatelj se bo v svojem predavanju ozrl tudi na splošne vzroke pomorskih katastrof. G. Crnić je že poznan Ljubljani po svojih prejšnjih uspešnih predavanjih. Ker je tudi vsebina letošnjega predavanja zelo zanimiva, opozarjamo narodno javnost na to prireditev. Pred predavanjem nastopijo poznani glasbeni umetniki z izbranimi točkami.

d Glede na naše poročilo o novem zastopstvu v Zbornici TOI popravljamo, da je novi podpredsednik g. Franchetti le častni načelnik Zveze obrtnih zadrug, a dejanski njen načelnik je L. Pičman.

d Seja Občasnega odbora Jadranske Straže se bo vršila v torek 17. t. m. ob 20. uri v prostorih restavracije »Zvezda«. Vljudno vabljeni vsi!

d Društveni prostori Jadranske Straže v Ljubljani se nahajajo v poslopiju Pokojniškega zavoda, Gledališka ulica 8. Poslovne ure vsak dan od 4. do 7. ure.

d Zanimivo novost smo opazili v pasazi patice Viktorja na Aleksandrovi cesti. — Vsa cvetličarna Herzmansky je obložena s posebnim materialom. Ugotovili smo, da so plošče iz marmornatega stekla, ki so ga dobavile in montirale na stene tovarne ogledal in brušnega stekla »Kristal« d. d., Maribor. Sličen material smo opazili tudi v novi kavarni »Viadukt« na Smartinski cesti in v cvetličarni Korsika v palači Dunav. Izvedeli pa smo, da so z marmornatim steklom obložene stene kopalnic in umivalnikov hotela Toplice na Bledu ter stopnišča privatnih hiš v Mariboru. — Prednosti tega materiala pred keramičnimi

ploščicami za oblaganje sten so jako velike in mnogostranske. Opozarjamo na današnji oglas trdke »Kristal« d. d., Maribor.

d Ping-Pong ure T. K. D. Atene se bodo vršile v najkrajšem času v Unionu, če se javi dosti interesentov. Prispevek za tri mesece, dvakrat tedensko Din 150.—. Na vsako uro se želi vsaj 8 igralcev. Prijave sprejema pisarna Atene, Kreditna banka.

d Kuharski Weekend — tečaj za mladino — sportnike (deklice in dečke) otvori v prihodnjih dneh prehranjevalni odsek Atene v Prečni ulici št. 2. Šolska kuhinja. Učenci si skuha-jo večerjo, katero skupno pojedjo in plačajo samo efektivne stroške za iste. Prijave sprejema vodstvo kuhinje vsak delavnik dopoldne in pisarna Atene, Dunajska c. 1a/II.

d Naznanilo. Telesno-kulturno društvo Atena v Ljubljani naznanja, da ima svoj redni 31. občni zbor dne 24. novembra ob 20. uri zvečer v damski sobi kavarne Emona. Vabimo cenjeno članstvo k obilni udeležbi. Tajništvo.

»Zveza gospodinje« rabi večjo množino orehov. Ponudbe je poslati na oglasni oddelček »Jugoslavan« pod »Zveza«.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 759, termometer 9.4, relativna vlaga 89%, tiho, oblačnost 10, dež, (27.2 mm). V Mariboru je kazal barometer 758.5, termometer 7.3, relativna vlaga 90%, tiho, megla, dež (11.3 mm). Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 11.2 (9.4), Mariboru 9.4 (6.8), Zagrebu 11.2 (9.6), Beogradu 19.3 (11.8), Sarajevu 18.4 (12.8), Skoplju 18.2 (4.7), Kumboru 17.4 (15), Splitu 17.6 (15.4) in Rabu 17 (14.8). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

■ Sokolstvu Ljubljane in okolice! Vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo opozarjamo na današnjo slovesnost na sokolskem Taboru. Ob 11. bo odkritje spominske plošče ČOS in Mestni hranilnici ljubljanski, zvečer ob 20. pa telovadna akademija s plesom. Danes vsi na Tabor! Zdravo!

Nedelja, 15. novembra 1931: Leopold. Pravoslavlji, 2. novembra: Akindin.

Ponedeljek, 16. novembra 1931: Otmar. Pravoslavlji, 3. novembra: Džurdžiče.

Nočno službo imata v nedeljo lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti; v ponedeljek pa lekarni Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Reslvi cesti Bohinec v Spodnji Šiški.

*

■ Vse zavedno občinstvo vabimo na svečano proslavo sanacije sokolskega Tabora in na njegovo akademijo, ki se vrši danes. Spored: Ob 11. uri dopoldne svečana seja uprave. Pol ure kasneje se odkrije spominski plošči Češko-slovenski obči sokolski in Mestni hranilnici ljubljanski. Akademija, ki se prične točno ob 8. uri zvečer, se otvori s koračnico: Fučik: »Fanfare«, ki jo izvaja društvena godba. Nato sledi: Leopold: »Zlata Praga«, potpuri čeških pesmi. Izvaja društvena godba. Po godbenih točkah nastopi moški naraščaj z borilnimi vajami s palico, ženski naraščaj izvaja »Valček« (šestorica), člani pa vrhunške proste vaje. Na-

Jz drugih banovin

Novi grb prestolnice Beograda

Beograd je imel v svoji burni preteklosti več grbov, katere najdemo v tujih leksikonih in enciklopedijah, toda nobeden od teh grbov ni domač in nobeden ne simbolizira dovolj zgodovino Beograda. Zato so v Beogradu pred tedni razpisali natečaj za nov beograjski grb. Te dni je žirija pregledala vpisane načrte in priznala prvo nagrado načrtu g. Kuna.

Po Kunovem načrtu bo novi grb mesta Beograda ustrežal vsem zahtevam žirije. Član žirije Bogdan Popović in univerzitetni profesor v Beogradu je izjavil glede novega grba tole: Vsi člani žirije so občutili, da je Kunov načrt za novi gob zaradi jasnosti, določenosti in preglednosti najboljši. Zato se je žirija takoj najbolj zanimala za Kunov načrt. Pri podrobnem pregledu so ugotovili neke nedostatke, katere bo pa mogoče popraviti, ne da bi trpela celotna slika grba. Grb mora imeti vsaj nekaj bistvenih značilnosti mesta, za katerega je določen. Taka značilnost za Beograd je n. pr. trdnjava, njegova belina, njegovi dve reki.

Novi beograjski grb ima ozadije v državnih bartvah, v sredi grba je stolp trdnjave, pred njo reki z rimsko ladjo. Spodnji del trdnjave predstavlja mesto, gornji del pa trdnjavo. Vrata v trdnjavo so odprta, kar simbolizira svoboden promet.

Fantastične številke o porabi bencina v Beogradu

V Beogradu je po ulicah nad 30 bencinskih žrpalk, iz katerih zajemajo avtomobilisti noč in dan bencin. Razen tega prodajo v bencinskih eklatičnih veliko količino bencina. Vsak dan porabijo avtomobilisti v Beogradu okoli 25.000 litrov bencina. Poraba bencina je odvisna seveda največ od vremena. Zgodi se, da ga v Beogradu kak dan ne porabijo več ko 5000 litrov. Če računamo, da porabijo avtomobilisti 20 l bencina za 100 km vožnje, lahko rečemo, da prevozniki beograjski avtomobili povprečno 105 tisoč kilometrov na dan. Z drugimi besedami: prevozniki toliko kilometrov, kolikor bi jih pre-

to nastopi mešani zbor ljubljanskega Zvona s: »Zabučale gore (Teče voda)« od Adamiča in: »Pa so fantje proti vasi šli« od Prelovca. Po pevskih točkah izvajajo članice: »Devetorica«, moški naraščaj nastopi na lestvi, člani pa na drog, nakar zapoje moški zbor ljubljanskega Zvona: »Slovan« in »Slovenec, Srb, Hrvat«. Pri sklepni telovadni točki: »Jugoslavija« (simbolična telovadna scena) nastopijo člani in članice. Po akademiji, ki se konča ob 10. uri zvečer, se prične ples in prosta zabava. Dolžnost vsakega narodnega človeka je, da se udeleži te svečane prireditve Sokola I. Zato danes vsi na Tabor!

■ V. delavski prosvetni večer. V sredo 18. novembra t. l. priredita »Svoboda« in »Zarja« v dvorani Delavske zbornice V. delavski prosvetni večer. Po koncertnem delu bo predavanje s skioptičnimi slikami o Skandinaviji. Predaval bo Ciril Štukelj in na modernem epidiaskopu pokazal mnogo lepih slik. Koncertni del večera se bo prenašal po radiu in je torej rekoč od 8. do 9. ure zvečer delavska ura, na kar opozarjamo delavstvo izven Ljubljane.

■ Na Ruplovem vijolinskem koncertu, ki se vrši v okvirju večerov komorne glasbe Nar. žel. glasbenega društva Sloga v Ljubljani, v sredo, dne 18. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani kina ljubljanski dvor, so na sporedu skladbe naših največjih komponistov, kakor: Händla, Mozarta, Rimski-Korzakova, Ravela, Debussyja, Schuberta in Wieniawskega, kar nam daje garancijo največjega užitka. Na klavirju ga bo spremljal profesor konservatorija g. Ravnik Janko. Vstopnice v predprodaji v trafiki Pugalj palača Pokojniškega zavoda na Miklošičevi cesti.

■ Današnji mladinski koncert. Danes dopoldne točno ob pol 11. uri bo v veliki uniojski dvorani koncert mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj-Vode, pod vodstvom dirigenta-učitelja g. Suligoja. Na programu je 16 dvo- in troglasnih mladinskih zborov deloma a capella, deloma s spremljevanjem klavirja. Zastopani so razni slovenski skadatelji, najbolj med njimi Adamič. Glasovni material je prav izvrsten, mladinski zbori sami pa brezhibno nastudirani, kar dokazuje velik uspeh vseh dosedanjih javnih nastopov tega mladinskega zbora. Vstopnice se bodo dobivale od pol 10. ure dalje pred vhom v Uniojsko dvorano. Pripominjamo, da so stojišča vsa razprodana, sedeži pa se dobe od 8—30 Din. V predprodaji so tudi programi s tiskanim besedilom zborov po 2 Din. Obiski najtopleje priporočamo.

■ Akademski pevski zbor bo imel v petek 20. t. m. ob 20. v balkonski dvorani univerze svoj redni občni zbor.

■ Rastava kiparja Goršeta se danes zaključí. Kdor ima namen razstavo pogledati, to lahko stori, ker bo odprta ves dan od 9—17. ure.

■ DSJF bo priredilo v ponedeljek 16. t. m. ob 18. v zbornici predavanje. Predaval bo g. prof. E. Spektorski o temi »Kaj so pravne vede«. Vabljeni vsi juristi. — Odbor.

■ Opozarjamo na današnji oglas trdke Albin Šifrer.

■ Splošno kleparstvo, kritje lesenocementnih streh, napeljava strelodvodov. M. Jankovič, Rimska cesta št. 19. Za delo se jamči.

■ Največja novost za foto-amaterja je novi ortohromatični 23° Sch film najboljšega nemškega fabrikanta, ki ga dobiš za 16 Din velikost 6×9 s a m o v novi specialni Foto-trgovini A. SMUC vogal Wolfve ulice 8 in Marijinega trga.

b Nenavaden meteor. Predsnočnim je v Varni pri Caribrodu razburila nenadna detonacija tamošnje prebivalstvo. Sprva so vsi mislili, da je bila nekeje v bližini velika eksplozija. Šele zjutraj so ugotovili, da je detonacija povzročil velik meteor, ki je padel na našo zemljo v Dobrudži.

b Proti razkošju. Ženska narodna zadruga v Šibeniku je sklenila pomagati mestnim sirotam in je v ta namen začela zbirati po mestu darove. Razen tega so šibeniške žene začele akcijo za splošno štednjo in proti razkošju, zlasti na letošnjih zabavah in plesih.

b Ni ga zadavila. L. 1923. je v Rogoži nenadoma umrl posestnik Mile Zutič. Njegova žena Teja je bila obdolžena, da je moža, ki je prišel pijan domov, zadavila. Te dni se je morala Teja zagovarjati pred sodniki v Bjelovaru. Ker so nekatere priče izpovedale, da je pokojnik bil nasilen človek in se je usodnega večera v gostilni pretepal, so sodniki spoznali, da je posestnik dobil podpludbe, katere so najbolj obremenjevale Tejo, v pretepu. Tako ni bilo mogoče dokazati, da je Teja svojega moža zadavila in je bila oproščena.

b Zločin nad 10-letno dekleco. Predvčerajšnjim je neki Zagrebčan s Trešnjevke javil policiji v Zagrebu, da je nekdo oskrnul njegovo 10-letno hčerko. Ko so dekleco zasilili, je izpovedala, da je bil zločinec šofer Anton Zakovšek. Tega so aretirali. Zagovarjal se je, da je storil to cestudno dejanje popolnoma pijan. Razen tega je zagrebška policija prišla pred dnevi dve deklici, še ne 14 let stari, ki sta bili spolno okuženi. Aretirali so več sumljivih moških, ki so zadnje čase s tema deklicama hodili po Zagrebu.

OKUSNA IN ZDRAVA JE KOLINSKA KAVA!

■ Prijatelji godbe in razvedrila si z gramofonom in ploščami, ki si jih izposodijo pri »Slagere« Ljubljana, Aleksandrova 5, za mal denar pripravijo največje veselje in prijeten odmor.

■ Elegantne obleke po meri in solidnih cenah izdeluje modni salon za gospode J. Kurilj, Ljubljana, Novi trg (Turjaški trg) št. 1.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25—77.

Koks za kovače in centralne kurjave

iz angleškega premoga
75 Din za 100 kg
franko olinarna nudi
Ljubljanska mesna plinarna.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd.
Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

685

tovarna Jos. Reich.

Zadovoljni boste z nakupom najnovejše, praktične in udobne Chouch-zofe pri

RUDOLF SEVER-ju, tapetniku v Ljubljani, Marijin trg 2.

Ima stalno v zalogi in izdeluje po naročilu v vsaki velikosti in obliki. Blago na izbero.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. V ljubljanskih bolnišnicah so umrli: Serbec Angela, pol ure, hči teracerja in hišnega posestnika, Glince; Putre Ludvik, 15 mesecev, sin poljskega dninarja, Kačji potok pri Kočevju; Pečar Anton, 57 let, železniški delavec v p., Zalokarjeva ulica 11; Suštar Marija, 2 dni, hči dninarice, Lukovica 12; Malivrh Franc, 60 let, pogovni paznik v p., Slovenska vas; Hirsman Ciril, 19 let, delavec, Krtina; Šoštar Viljem, 1 dan, sin monterja, Frankopanska ulica; Flander Miha, 61 let, cestar v p., Adergaz pri Cerkljah; Kralj Stefanija roj. Pirc, 23 let, žena posestnika, Izlake; Bernik Marija, 5 mesecev, hči delavca, Lesno brdo pri Vrhniki; Gode Magdalena, 72 let, žena posestnika, Koblerje pri Kočevju; Vidmar Janez, 1 in pol leta, sin posestnika, Plešivca pri Brezovici; Comino Ivan, 2 dni, sin opekarija in gostilničarja, Drača; Ruckstuhl Alfred, 72 let, poštni oficijal v pokoji, Vevče. — Umrli v Ljubljani: od 7. do 14. t. m. so v Ljubljani umrli: Bobreckij Nikolaj, 62 let, uradnik drž. hipotekarne banke, Gradišče 11; Kozmik Antonija roj. Weiler, 39 let, žena sedlar, mojstra, Sv. Petra nasip; Hrušovar Jospina roj. Strgule, 68 let, žena železničarja, Baraka pri Kolinski tovarni; Lončarič Viktorija, 11 dni, hči železničarja, Vodovodna cesta 20.

■ Iz bolnišnice. 18 mesecev stara hčerkica delavca Vera Plavec iz Most je v petek popoldne padla s stola in si zlomila desno roko. — Bandažist Leopold Lampič, star 34 let, iz Štepanje vasi pri Ljubljani, je včeraj dopoldne doma sekal drva. Pri delu mu je spodletela sekira in se je močno vsekala v levo roko. — Jože Gorše, 30letni delavec v tovarni Knaflič v Litiji, je včeraj dopoldne padel pri delu v tovarni in si zlomil desno nogo pod koleno.

Preklic.

Podpisani javljam, da jaz nisem plačnik za nikogar, kdorkoli bi na moj račun kakoršnekoli dolgove in obveznosti napravil brez moje vednosti in mojega dovoljenja.

Anton Repar,
zidarski mojster
Dule št. 5, Šmarje-Sap

Nova moderna operacijska soba v ljubljanski bolnišnici za ženske

V Ljubljani morajo vsako leto rešiti s cesarskim rezom 15 do 20 porodnic -- Letno okoli 70 bolnic z rakom na spolovilih!

Vsak napredek naših zdravstvenih ustanov z veseljem zabeležimo, ker vemo, da mora naša domovina kolikor le moregoče veliko žrtvovati, da ustvari našim bolnikom pogoje za hitro in sigurno strokovno pomoč.

Tako smemo tudi nove operacijske prostore Državne bolnice za ženske bolezni v Ljubljani pozdraviti sicer kot skromen, a pomemben korak naprej v izpolnjevanju naših bolniških zahtev. Ženska bolnišnica se je l. 1923, preselila iz nedostatnih lokalitet splošne bolnice v poslopje nekdanjega azila za onemogle na Stari poti. Največji nedostatek tega poslopja, ki je v ostalem modernem, skoro luksuriorno zgrajeno, je bil ta, da se je morala za operacijske namene rabiti sobica, ki je bila po svoji značilni kubaturi mnogo premajhna za stalno naraščajoči operativni promet.

Moderna ginekologija in sodobno porodništvo se v zelo veliki meri poslužuje operativnih metod. Nekatere porodne komplikacije se danes s sijajnimi rezultati zdravijo z nožem, tako da se že govori

o operativni eri porodništva

v nasprotju s prejšnjimi dobami, ko so porodničarji dajali prednost konservativnim načinom. Značilno je, da je treba v Ljubljani vsako leto, ustrežajoč modernim zahtevam, 15 do 20 porodnic rešiti s pomočjo cesarskega reza. Med drugimi ženskimi boleznimi stoji v ospredju zanimanja rak ženskih spolovil. To bolezen navadno ni mogoče drugače izlečiti nego z radikalnim izrezanjem vseh na raku obolelih organov. Doslej je bilo letno v stari operacijski sobi operiranih okoli 70 bolnic z rakom. Operativno lečenje ženskih bolezni se pri nas tudi zaradi tega vrši v vedno večjem obsegu, ker se v Ljubljani sicer počasi, a konsekvентno razvija v medicinsko središče naše domovine in ker je dotok bolnih od leta do leta večji.

Nova operacijska dvorana

bo še v večji meri, nego je bila doslej, torišče operativnega ginekološkega in porodniškega dela. Temu primerno je zgrajena in opremljena. Njena račna kubatura znaša 199 m³, površina njenih tal meri 48 m². Ker je ženska bolnica obenem namenjena nadaljnji izobrazbi zdravnikov in vzgoji babiškega naraščaja, je urejena tako, da nudi prostora za 20–30 zdravnikov-gledalcev ali babiških učenk. V organizaciji z operacijsko dvorano je soba za sterilizacijo, opremljena z modernimi, vzidanimi sterilizacijskimi napravami.

V novi operacijski sobi je

najzanimivejša novost — barva sten in tal.

Takoj ko stopiš vanjo, se ti oko odpočije in umiri pri pogledu na črna tla in na temnozeleno deloma s ploščicami obložene, deloma pleskane stene. Obenem opaziš, da sredi temne okolice vendarle pada dovolj svetlobe na operacijsko mizo z visokega in širokega okna. V tem oziru pomeni nova operacijska soba prelom z dosedanjimi opremami operacijskih dvoran. Še pred kratkim je karakterizirala operacijske prostore bleščeča belina sten in tal, povsod je bilo vse belo, vse bleščeče, vse lesketajoče. Oko ni našlo ploskve, na kateri bi se odpočilo. Danes vemo, da bleščeča belina nikakor ne pomaga, da bi se predmeti razločnejše videli. Oko se utrjuje od belih sten in vid se ne more zadostno koncentrirati na oni predmet, katerega mora v prvi vrsti jasno razločevati, to je na operacijsko polje. V prostoru s temnimi stenami vse te škodljivosti odpadejo, predmet operacije postane očesu razločnejši in plastičnejši. Novi princip temnih barv se je v praksi tako dobro obnesel, da so ponekod začeli delati operacijske sobe v popolnoma črni barvi.

Se en drug princip je bil merodajen za pre-

zidavo novih operacijskih prostorov. Ta princip je štedenje. V zadnjih desetletjih je moda zahlevala, da so prostori, namenjeni za operacije, prav posebno luksuriorno opremljeni. Toda gotovo je, da se more tudi s skromnimi sredstvi doseči iste rezultate, kakor z rafinirano konstruiranimi napravami. To dokazuje prejšnja operacijska soba, v kateri so se izvrševale najtežje operacije z istimi dobrimi uspehi, kakor bi jih dosegli v dragoceni razkošni dvorani. Toda za zdravnike in osebje je bila prejšnja soba prava živce, pljuča in srce uničujoča nehigijska delavnica, dočim nova dvorana ne bo več.

Gradbena dela in vodstvo je imela firma »Gradidom« (Ivan Ogrin), oblaganje s ploščami je izvršil »Materijal«, pleskarska dela Iv. Brunčič, mizarska dela Senica, instalacijska dela Korn in mestna plinar. Sterilizacijo je dobavila in montirala firma »Jugoslovensko Siemens« (I. Odelga), mobilijar sta dobavili firmi Siemens in Hlavka (Zagreb). Električno je vpeljal I. Bogataj. Pantophos — operacijska svetilka — je delo firme Zeiss, Jena.

Iztreznjenje po volitvah na severni meji

St. Ilj v Slov. gor., 14. nov.

Takoj po volitvah je zaorilo ob severni meji v mariborskem okraju pravo in odkritosrčno navdušenje nad volilnimi uspehi v svojem lastnem kraju in po vsej Jugoslaviji; kajti prav v teh krajih, kjer je narod pred vojno le malo še dihal in z veliko težavo komaj kljuboval raznarodovalnim navalom, so ga sedanje volitve na novo potrdile in ojačale v veri, da se v močni, enotni in neustrahovani Jugoslaviji, za katero je glasoval, ne morejo več vrniti sramotni časi starega štajercijanstva in nesmiselnega bratomornega boja, ki je rezal v meso slovenskega naroda in razdvajal njegove moči.

Za nas severne mejaše imajo pravkar izvršene skupščinske volitve poleg splošne naloge, ki obstoja v vsestranskem pomirjenju in narodnem uedinjenju, še poseben lokalni pomen, in ta je narodna in državna zavednost, narodni in državni ponos in trdna vera, da stoji z nami ramo ob ramo velika večina jugoslovanskega naroda. Ta zavest se vrača med obmejno ljudstvo in ustvarja trdno jugoslovansko miselnost.

Kraji tik ob meji, kakor so Sv. Jurij ob Pesnici, Svecina, Spičnik, Slatinski dol, Zgor. in Spod. Kungota, Plač, St. Ilj, Ceršak, Sladki vrh, Velka, Čmurek, Lokavec in Pesnički dvor so pri zadnjih volitvah s svojimi številnimi glasovi (70%–90%) javno in jasno pokazali svojo narodno voljo in državljansko dolžnost, ki še danes pluska med ljudstvom v vsestranskem navdušenju in veselju.

Nesreče v naših rudnikih

Trbovlje, 13. novembra.

Z naraščajočo mehanizacijo rudniških obratov se je pričakovalo, da se bo število nesreč v rudnikih zmanjšalo, vendar pa temu ni tako. Tekmovanje za čimvečjo proizvodnjo pri čimmanjšem številu delavcev zaradi konkurenčne sposobnosti poslabšava tudi varnost rudarjev pri delu. Na drugi strani pa tudi slabo vpliva na varnost pri delu današnja brezposelnost, zmanjšanje mezd in dr., kajti tudi delavstvo se trudi danes dokazati svojo delavoljnost v bojazni, da se ga nadomesti s številnimi brezposelnimi močmi, dočim mu poslabšani gnotni položaj sam ob sebi narekuje zvišanje delovne energije, da doseže boljše zaslužek.

Tako opažamo po štetističnih podatkih, da je padlo število nesreč v naših rudnikih in plavžih v letih 1929 in 1930, in sicer je bilo v letu 1929 v naši državi v rudarstvu in plavžarstvu 55 smrtnih, 450 težkih in 6293 lahkih nesreč, dočim je bilo leta 1930 39 smrtnih, 409 težkih in 4972 lahkih nesreč.

Kljub temu pa, da se je število delavstva v

cati boj se je vnel, napol igravo, napol resno suvanje. Končno je vrgla Tina proč polomljena stehelca: »Tu imaš svojo umazanijo!« Noge žensk so brezbrizno stopale po njih.

Barbka je bila daleč pred ostalimi; postala je in čakala na zaostale. S stisnjenimi obrvmi jih je motrila. »Pojdite, pojdite!« je klicala nejevoljno. »Pustite neumnosti!«

»Neumnosti?« Tina se je zasmehljivo smejala in drzno vihala nos pred za glavo večjo tovarišico: »Le ne bodi tako ošabna, Lenzova Barbka, saj vendar vemo, kdo si!« Hilitajoč je dregnila Veronika in Veronika je sunila Lizo, Liza pa Luco.

Temna rdečica je zalila Barbki obraz, toda rekla ni ničesar; z resnim pogledom je ošinila manjšo od nog do glave.

»Haha,« je začela Tina znova — dobro je razumela pogled in razjezila se je — »ti bi nas rada nekaj učila — ti?! Ti meniš, da smeš to, ker si prišla še enajsto uro pod streho? Haha, tako neumno! Ptica spoznamo po perju, če se tudi ne oglasi. Hahaha!«

Dekleta so se zasmejala, tudi Luca se je smejala s svojim nesmiselnim, veselim smehom.

»Luca, pojdite!« je rekla Barbka in jo prijala pod pazduho. »Pustite Tino! Gnijo jajce pokvari vso kašo!«

»Hola« — Tina je pograbila Luco za roko — »tu ostaneš! Kaj si rekla, Lenzova Barbka? Gnijo jajce — koga misliš s tem, he?« je nadrla jezno večjo in njene oči so bliskale. »Ti kislica, ti tercijalca, samo poskusi!

Namakanje s "Henko"
je enostavno in poceni!

Namočite perilo zvečer v Henkovi zastopini in zjutraj je razmočena vsa nesnaga. Oglejte si Henkovo raztopino po uporabi! Strmeli bode, koliko nesnage vsebuje ta raztopina. Tudi za omehčanje trde vode in čiščenje vobče je „Henko“ jako priporočljiv.

Henko soda za pranje in čiščenje

teh dveh panogah letos znatno zmanjšalo, število nesreč zopet narašča.

Jasno je, da nesreče pri delu ne zadenejo le nesrečnejših samih in njihovih družin, marveč da številne nesreče tudi težko obremenjujejo finančno stanje naših bratovskih skladnic, ki so zlasti od sedanje krize težko prizadete, tako da je ponekod celo njihov obstoj resno ogrožen. Zato že dolgo iščejo odločilni činitelji učinkovitega leka proti naraščajočim nesrečam pri delu, vendar pa doslej brez večjega uspeha. Znano je, da se pripeti v rudnikih južnih banovin naše države največ nesreč, to pa radi tega, ker so v njih zaposleni večinoma sezonski delavci, kmetje iz okolice, ki so še v veliki večini nepismeni in katere le redkokdo posvečuje v nevarnosti podzemljiskega dela.

V nemškem rudarstvu, kjer polagajo veliko pažnjo na skrbno vodstvo štatistike rudarskih nesreč, je dokazano, da je nastalo 1/3 vseh nesreč in 40% smrtnih nesreč v rudnikih zaradi rušenja stropov, padanja rude, opornega materiala itd. V francoskih rudnikih pa je ta odstotek znatno manjši, ker je tam uvedena za delavstvo pri podzemljskem delu usnjata čelada oziroma klobuk, ki ščiti glavo rudarja pred poškodbami.

Tako čelada je izdelal v jako lični obliki trboveljski obrtnik g. Trbovšek. Ta specialen tip rudarske zaščitne čelade sedaj proučuje posebna komisija, ki jo tvori zdravnik centralnega higijenskega zavoda dr. Ljubomir Jovanović in rud. inž. S. Javorski.

Nobenega dvoma ni, da bo ta zaščitni rudarski klobuk, ki je izdelan iz odpornega trdega usnja, mnogo koristil našim rudarjem pri nji-

hovem nevarnem delu v jamah, in da se bodo vsled splošne uvedbe tega varnostnega pokrivala v doglednem času zmanjšale tudi številne nesreče v rudnikih naše države, kakor se je to doseglo v Franciji in Nemčiji, kar ne bo le v korist rudarjev samih, marveč bo ugodno vplivalo tudi na finančni položaj največje zaščitnice naših rudarjev Bratovske skladnice.

Strašna smrt Slovenca v Ameriki

V Clevelandu se je dogodila žalostna tragedija, katere žrtev je bil 48-letni Korošec Anton, rodом Slovenec.

Kolman Franc, rodом iz Turnišča v Prekmurju, je prišel nekega dne v restavracijo »1019, Main avenue«, kjer je bil tudi abonent. Ko je prestopil prag restavracije, je potegnil iz žepa dva samokresa ter ju naperil proti strežniku, ki je bil v sobi, in zahteval od njega ves denar. Ali strežnik ni prišel iz ravnotežja in je Kolmanu mirno svetoval, naj le vtakne samokrese v žep in sede. Tedajci je vstopil drugi strežnik Korošec, proti kateremu je Kolman takoj sprožil in ga zadel naravnost v srce. Korošec se je zgrudil in izdihnil. Korošec zapuščal ženo in dva nedoletna otroka.

Ko je Kolman videl, da se je Korošec zvrnil, je pustil vse ter zbežal. Prijavil so ga oblastem, ki ga pa še niso dobile. Kaj je privlekel Kolmana do tega dejanja, ni znano. Skoraj gotovo je, da je to storil v duševni zmedenosti, kajti imeli so ga za pridnega, poštenega in mirnega. To dejanje je zelo razburilo vse Slovence v Ameriki.

Clara Viebig:

Babja vas

Roman iz Eifela

»O čarobni mesec maj, ti ljubezni raj!«

»Tiho,« je rekla Barbka in se okrenila. »Nehaj s to neumno pesmijo! Ali ne čuješ škrančeka? Tiho! To je božja ptička.«

Na bližnji ruši je sedel škranček: »Tirili, tirili!« Mahujoč s perutnicami se je dvignil in zletel v zrak kot pišca; v krogih, vedno višje in višje se dvigajoč, je pel svoj vriskajoči tirili pod nebo.

»Láydica, láydica,« so kričala dekleta in skakala tleskajoč z rokami kot nora po travniku. Pulile so z obema rokama kratka travo in si jo metale v obraz; kot dež jim je polzela po laseh in hrbtu; s smehom in kričanjem so letale semtertja, njihovi z žehli okovani čevlji so pomandrali do smrti nežne klijóče bilke.

Luca je malo zaostala, ta suhljad ji je vendar tekla prehitro. Zagledala je nekaj rumenih cvetlic regrata, veselo jih je potrgala in si jih zataknila v lase — ali se ne blešče kot čisto zlato? Prisrčno so kimali bleščeči cveti na rjavem temenu.

Komaj je opazila Tina tako ozaljšano tovarišico, ji je že strgala cvetlice z glave. Luca jo je smeje zmerjala in ji spet iztrgala svojo last; to je šlo sem ter tja, prav-

Maribor

m Davne opozoritvene položnice. Položnice za plačilo davkov, ki jih davčna uprava v Mariboru razpisuje za IV. četrtletje 1931, so opozoritvene položnice, katere niso združene z eksekucijskimi stroški. Na položnicah izkazani stroški so predpisani samo za prejšnje izvršene opomine. Eksekucijski stroški se bodo računali šele tedaj, če se davčni zaostanki ne plačajo do 25. novembra 1931.

m Oddaja sirot v oskrbo. Stranke, ki so voljne prevzeti v oskrbo sirote proti delni povrnitvi oskrbnih stroškov, naj se zgledajo v socialno-političnem uradu mestnega načelnstva, Rotovski trg 9 od 8. do 12.

m Specerjskim trgovcem. Mestno tržno nadzorstvo je dognalo, da prejemajo trgovci v plombiranih vrečah mnogokrat papirke, ki ni povsem pristna. Zato je prejel gremij od mestnega načelnstva nalog, da obvesti vse prizadete trgovce, da prijavijo tržnemu nadzorstvu v bodoče vse pošiljke živil, katere prejemajo plombirane in do uradnega odvzema vzorcev ne odpirajo vreč, zabojev itd., da se izognejo tako odgovornosti za pristnost teh živil.

m Jubilej zavednega moža. Včeraj je v krogu svoje družine, znancev in prijateljev obhajal 60-letnico življenja kazniški paznik g. Franjo Gorup, doma s Krasa in v Mariboru znan kot zaveden in odločen narodnjak. Še na mnoga leta!

m Gledališki oder v Rušah. Danes, v nedeljo ob 20. uri zvečer bo Gledališki oder Bralnega društva v Rušah uprizoril igro »Dobri vojak Švejc«.

m Državnim upokojencem. Društvo državnih upokojencev naznanja vsem interesentom, da se lahko vpišejo in plačajo članarino vsako sredo od 15. do 16. ure v stranski sobi Nabavljalne zadruge državnih nameštencev na Rotovškem trgu.

m Knjižni dar JC Ligi. Češkoslovaško prosvetno ministrstvo je preko ljubljanskega konzulata podarilo tukajšnji Jugoslovansko-češkoslovaški ligi 150 čeških knjig o češkem pravopisu in zgodovini za pouk v čeških tetajih ter večje število češkoslovaških zemljevidov. Brnska založba šolskih knjig pa je ligi podarila tudi večje število čeških čitank.

m Ekspozitura Delavske zbornice. Mariborska ekspozitura Delavske zbornice se je preselila iz dosedanjih prostorov v novo palačo OUZD in prične tam poslovati jutri, v ponedeljek ob običajnih urah.

m Knjižnica Delavske zbornice. Knjižnica Delavske zbornice bo pričela v torek, dne 17. t. m. redno poslovati v novih prostorih v palači OUZD in sicer vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne ter od 16. do 20. ure popoldne.

m Nov smučarski odsek Sokola. Sokolsko društvo v Rušah je te dni ustanovilo smučarski odsek, h kateremu je takoj pristopilo krog 50 članov in članice. Za načelnika odseka je bil izvoljen g. inž. Terzan.

m Sanatorij v Mariboru. Gosposka ulica 49, tel. 23-58. Lastnik in vodja dr. Černi Mirko. Najmodernejše urejen za operacije. Diatermija, višinsko solnce, tonizator, žarnica »Halax«, enterocleaner.

m Pred nakupom ruma, slivovke, brinjevca, droženke, brandyja (konjaka), likerjev, špirta itd. obrnite se na tovarno Jakob Perhavec, Maribor, Gosposka ul. 9, tel. 25-80.

m Proti veseliam. Odbor Sokola na Teznu je sklenil, da ne bo zaradi vsesplošne gospodarske krize v letošnji zimski dobi prirejal nobenih običajnih veselje in zabav. Posnemajte! m Priporočamo! Gospodinski koledar za leto 1932 ter domače božične in novoletne razglednice, katere je izdala Jugoslovanska Matice, se dobe v njeni pisarni v Grajski ulici 5, drugo nadstropje.

m Nočna lekarniška služba. Nočno lekarniško službo bo imela od danes opoldne do prihodnje nedelje opoldne lekarna Minafič »Pri orlu« na Glavnem trgu.

m Stanje v bolnišnici. V tukajšnji splošni bolnišnici je bilo včeraj 420 bolnikov, od teh 36 na infekcijskem oddelku.

m Smuški sport. Zimska sportna podzveza bo v kratkem pričela graditi na strelišču za Betnavsko graščino smuško skakalnico, ki bo v prvi vrsti namenjena začetnikom. S tem bo končno rešeno pereče vprašanje, ki je že več let vznemirjalo naše zimske sportnike.

m Nova bogoslovna. Današnja nedelja bo v vsej lavatinski škofiji posvečena nabiralni akciji za graditev nove bogoslovne v Mariboru, ki bo posvečena 700-letnici obstoja lavatinske škofije.

m Gradnja javnih poslopij in tlakovanje cest. Te dni so bile urejene še zadnje formalnosti za gradnjo carinske pošte, nove carinarnice, stanovanjskih vil za carinike in za tlakovanje Einspielerjeve ulice in Aleksandrove ceste pred koozvorjem. Skupni stroški bodo znašali 28.000.000 Din, od tega 5.700.000 Din za tlakovanje. Tlakovalna dela se bodo pričela že letos.

m Današnje sportne prireditve. Ob 13.30 bo na igrišču I. SSK Maribora nogometna tekma med SK Železničarjem in SK Svoboda za pokal medklubskega odbora. Sodi g. Mohorko. Ob 13.30 bo na igrišču SK Železničarja nogometna prvenstvena tekma mladine SK Železničarja proti mladini SK Rapida. Sodi g. Vesnaver. Ob 14.15 bo na igrišču I. SSK Maribora pokalna nogometna tekma med I. SSK Mariborom in SK Rapidom. Sodi g. dr. Planinšek. Ob 15. uri bo pa finale. Sodi g. Nemeč. SK Rapid bo gošoval v Lipnici, kjer bo odigral prijateljsko tekmo z Leibnitzer F.C.

m Kinematografi. Grajski kino predvaja od danes dalje »Deviškega Jakoba«, kino Union pa do jutri »Cesarico Elizabeto« z Lilo Dago-verjevo.

m Sobotni trg. Na včerajšnji trg so pripeljali slaninari 142 zaklanih prašičev, 1 govedo in 1 tele, kmetje pa 29 voz krompirja, čebule in zeljnih glav. Lončevine in lesnine je bilo 3 voze, perutnine in drugih domačih živali pa krog 2000. Mesne cene se niso spremenile, perutnina pa se je prodajala nekoliko ceneje. Piščanci so stali 20 do 30 Din par, kokoši 35 do 50 Din ena, gosi, race in purani 35 do 70 Din, kunji 10 do 25 Din, divji zajci 20 do 35 Din, fazani pa 30 do 40 Din. Prodajale so se tudi

jetne in krvave klobase po 2.50 do 5 Din ena. Druge cene so bile: krompir 1.25 do 1.75 Din kg, glavna solata 1 do 2 Din glava, ohrovt 1 do 3 Din, čebula 3 do 5 Din kg, paradižniki 2 Din, kisló zelje 4 Din, jajca 1 do 1.50 Din eno, jabolka in hruške 3 do 6 Din kg, grozdje 3 do 8 Din, kostanj 2 do 2.50 Din, pečeni kostanj 6 Din liter. Cvetlice so stale 0.50 do 5 Din, z lonci 10 do 75 Din. Koši, košare in jerbasi so se prodajali po 14 do 25 Din, brezove metle po 2 do 5 Din, koruzno lubje pa 15 do 25 Din vreča. Sena je bilo na trgu 8 voz po 80 do 90 Din q, otave 5 voz po 75 do 85 Din q, slame pa 3 voze po 65 do 70 Din q. Kupčija je bila dobra.

m Ljudska univerza v Mariboru. Ponovno opozarjamo na guslarski večer slovitnega narodnega pevca Milovana Barjaktarovića iz Črne gore, ki bo jutri v ponedeljek ob 20.15 zvečer. Uvodno bo predaval o značaju in pomenu gusle in srbske junaške pesmi. Poje pa sledeče junaške pesmi: »Smrt kralja Petrac«, »Mali Radojica«. Ako bo občinstvo želelo, bo pel še »Smrt majke Jugovičev«. H koncu pripoveduje narodne rodbinske šale. Tuji narodi so znali ceniti ta edinstveni pojav srbske junaške pesmi — gotovo bomo tudi mi Slovenci izkazali primerno počastitev z mnogobrojnim obiskom tega večera.

m Odklanjanje najemnikov z otroci. Neka delavska družina s 6 nepreskrbljenimi otroci od 1 do 13 let je že od meseca septembra t. l. brez strehe. Povsod jo odklanjajo radi otrok. Ker so mestnih hišah zasedena vsa stanovanja, apelira mestno načelstvo na hišne lastnike, ki imajo na razpolago prosta stanovanja, da se usmiliijo omenjene družine, katere naslov je na razpolago v socialno-političnem uradu mestnega načelnstva, Rotovski trg št. 9. Pri tej priliki se opozarja ponovno na tozadevno okrožnico gospoda bana Dravske banovine, po kateri se najemniki z otroci ne smejo odklanjati.

m Dražba lova. Lovska pravica krajevnih občin Bresterica in Kamnica se odda potom javne dražbe do 31. marca 1935 v zakup. Dražba bo v soboto, dne 28. novembra ob 10. uri pri sreskem načelstvu Maribor, Levi breg, soba št. 28.

m Nezgode. Marija Kozarjeva se je včeraj pri cepitju drv vsekala v levo roko. — Pri padcu si je nalomila levo nogo 53-letna Magdalena Lamprehtova iz Selnice ob Dravi. — V Slovenski ulici se je radi slabosti zgrudila nezvestna na tla 76-letna Josipina Razborškova. — V Gregorčičevi ulici pa so popadli krči 36-letno Terezijo Žižkovo. Prvi so nudili pomoč reševalci, zadnje tri pa so morale v bolnišnico.

m Izročitev sodišču. Tukajšnja policija je izsledila in izročila sodišču brezposelnega žagalarja Alojzija Brinovskega iz Mozirja, katerega zasledujejo oblasti zaradi tatvin.

m Epileptični napad. Zaradi epileptičnega napada se je v petek zgrudil nezavesten na tla v Jurčičevi ulici 32-letni Matija Grilec, delavec iz Rač. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Zalostna mati. Opozarjamo na izvajanje velikega Rossinijevega oratorija »Stabat mater« v stolnici v sredo, dne 18. t. m. zvečer. Vstopnice se dobe vnaprej pri Höferju in v Cirilovi knjigarni.

m Nezgoda delavca. V Delavski ulici so padla delavcu Ivanu Jurčiču neka vrata, katere je nasajal na tečaj, tako nesrečno na glavo, da so ga nevarno ranila in je moral v bolnišnico.

m Med ločenci. V petek zvečer je prišel 33-letni tkalec Stanko R. pred stanovanje svoje ločene žene v Delavski ulici in zahteval, da mu odpre. Ker tega ni storila, je pričel razsajati, razbijati po vratih in groziti, da jo bo ubil. Žena je pa med tem skočila skozi okno na vrt in odšla po stražnika, ki je moža aretiral. Zagovarja se s pijanostjo in trditvijo, da ga je žena prej sama povabila na obisk.

m Nasilni gosti. V neki turški kavarni so v petek zvečer popivali znana Marija V., neki narednik in neki monter. Ko se je Marija napila, je pričela razgrajati in groziti gostom, da so morali pobeogniti. Stražnik je hotel nasilno žensko aretirati, kar sta pa njena spremljevalca preprečila s tem, da sta segla po orožju. Z zadevo se bo bavilo sodišče.

m Aretacije. Zadnji petek je bil po tradicionalni navadi dan beračev, katere si je pa policija ogledala in štiri spravila k »Grotu«, od koder bodo odposlani v pristojne občine. Razen beračev sta bila aretirana tudi še Ivan R. radi tatvine in Anton M. radi splošnega suma.

Pluj

m Nezgoda. V bolnišnico je bil prepeljan Fr. Simončič, najemnik v Novi vasi pri Sv. Marku, kjer so zdravniški ugotovili težko poškodbo na desni nogi, ki je nastala po strelu iz puške. Na kak način je prišlo do poškodbe, bo dognala šele preiskava. Poškodovanici sicer trdi, da mu je puška padla na tla in se sprožila ter ga ranila, vendar je to po položaju rane izključeno. Vsekakor bo ta zagonetka v kratkem rešena.

m Tedenska služba požarne brambe. Od 15. do 23. t. m. ima službo II. vod III. desetina, in sicer: Franc Breznik in Friderik Mahač. Rešilno službo imajo šofer Karel Pentekar, Michael Zamuda, Jurij Suster in Albert Hojker.

m Razpis službe. Mestno načelstvo razpisuje službo magistratnega sluga-dnevničarja. Mesecna plača znaša 600 Din, prsto stanovanje, kurjavo in razsvetljavo.

m Otvoritev nove trgovine. Tvrška R. I. Petek je otvorila trgovino s steklom in porcelanom v Panonski ulici, nasproti pošte. Trgovina je zelo okusno urejena in ima bogato zalogo.

m Iz sodne dvorane. Jožef Vidovič, posestnik št. sin iz Leskovec, je pretepel Andreja Cafuto, posestnika svinja iz Soviča tako hudo, da je moral poslednji iskati zdravniške pomoči. Za ta junaški čin je bil dne 13. t. m. obsojen na 8 dni zapore in povračilo stroškov. — Radi istega delikta je bil obsojen Franc Rižner, posestnik iz Sv. Antona v Slov. gorah, in sicer na 300 Din kazni, v slučaju neizterljivosti pa na 5 dni zapore, ker je svojo ženo Ivano pretepel, da je bila primorana iskati zdravniške pomoči.

m Sodnijski zapori. Število kaznjencev, ki sedijo sedaj v plujskih zaporih, znaša 32. Ker znaša normirano število 32, je stanje kompletno. Seveda je za slučaj potrebe tudi za 60 oseb prostora. To število se pa redkokdaj doseže.

Drzen rop ob belem dnevu

Ropar je napadel rekonvalescenta Beka in mu vzel 1000 Din

Maribor, 14. novembra. Jurij Bek, doma nekje v Slovenskih goricah, je bil do nedavno zaposlen pri posestniku in gostilničarju Rajbenšuhu na Pobrežju kot hlapec, kjer je pa nevarno zbolel in je moral v bolnišnico. V četrtek, dne 12. t. m. je bil Bek iz bolnišnice odpuščen kot rekonvalescent in se je takoj napotil k svojemu bivšemu gospodarju na Pobrežje, kjer je dvignil prisluženih 1000 Din in se hotel podati do popolnega okrevanja domov v Slovenske gorice.

Prišel je v mesto in se spotoma ustavil še v Vlahovičevi gostilni na Aleksandrovi cesti. Ko je Bek v gostilni jedel golaš, se mu je pridružil 22 do 25 let star neznanec brez suknje ter mu dejal, da ga pozna in ga vprašal kam gre. Bek se poznanstva z mladeničem sicer ni mogel spomniti, a povedal mu je vseeno, da gre za ne-

kaj časa domov, da popolnoma okreva. Ko je kmalu nato zapustil gostilno, se mu je neznanec pridružil, češ, da mora k Sv. Petru in da imata tako do tam isto pot. Med potjo je neznanec povabil Beka še v neko gostilno v Melju, kjer mu je naročil četrta vina.

Krog 11. ure dopoldne sta potem krenila proti Sv. Petru, na nekem ovinku pod Meljskim hribom pa je neznan mladenič brez vsakega uvoda skočil proti Beku in zahteval od njega denar. Ker mu ga ta seveda ni hotel dati, ga je napadel, udaril po glavi, podri na tla in mu s silo vzel 10 bankovcev po 100 Din, na kar je neznanokam pobeignil.

Bek se je, ko si je opomogel, vrnil v Maribor kjer je zadevo prijavil policiji, ki sedaj energično zasleduje drznega roparja, vendar ga pa doslej še ni mogla izslediti.

Gelje

* **Proračunska seja** mestne občinske uprave. V petek 27. t. m. ob 18. bo v posvetovalnici mestnega načelnstva javna seja občinske uprave. Na dnevnem redu je proračun.

* **Za predsednika prosvetnega odbora sokolske župe Celje** je Savez SKJ v Beogradu imenoval brata Milana Fabijančiča, profesorja na državni realni gimnaziji v Celju.

* **Pogreb kapelnika Kubište** bo danes ob 16. iz mrtvašnice okoliškega pokopališča.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnišnici je 13. t. m. umrl 63 letni Matevž Deželak, delavec iz Mariborjadrca, 14. t. m. pa enoletni Branko, sinček mizarkega pomočnika v tovarni Vehovar gosp. Pečnika.

* **V Mestnem gledališču** bo jutri ob 20. sestanek vseh dam in gospodov, ki imajo veselje do igranja. Predsednik Dramatičnega društva: Ivan Prekoršek.

* **Nezgoda delavca.** 34 letni delavec Martin Kranjc v kemični tovarni je 13. t. m. med delom prišel z levo roko v stroj, ki mu je ranil prste. Kranjc se zdravi v javni bolnici.

* **Avtobus v Laško.** Mestni avtobus, ki od 9. oktobra radi popravlja ceste Celje-Laško ni vozil, prične danes v nedeljo 15. novembra zopet voziti po starem voznem redu.

* **Predavanje Jadranske Straže.** Mestni odbor Jadranske Straže v Celju priredi pod okriljem Ljudskega vseučilišča v ponedeljek 23. t. m. v risalnici deške meščanske šole predavanje o »Razvoju jugoslovanske trgovine in vojne mornarice. Predaval bo kapetan pomorske plovbe, publicist in glavni urednik »Jugoslovanskega Pomorca« g. Rudolf Crnić.

* **Aretiranega škornjarca,** o katerem smo poročali, da so ga zaprli, ker je ukradel sod, so v četrtek začasno izpustili na svobodo. Na podlagi časopisnih poročil pa je ljubljanska policija javila v Celje, da je škornjar v Ljubljani dne 25. oktobra t. l. vlomil v vagon na kolodvoru in odnesel blaga v vrednosti 5000 Din. V petek so radi tega škornjarca ponovno aretirali.

* **Smrtna vozača** nastopata danes zadnjič na Dečkovem trgu. Predstave trajajo ves dan.

* **Zagreški planinci na Celjski koči.** Zagreško planinsko društvo »Runolist« priredi danes za svoje člane izlet na Celjsko kočjo. Zagreški planinci se pripeljejo do Celja, vračajo se pa preko Laškega.

Ubijalec obsojen na 2 leti robije

Celje, 14. novembra. 31. julija t. l. je prišlo na cesti v Voljnik do pretepa, pri katerem je dobl 64 letni trgovec Jakob Kovač z nožem take poškodbe, da je dva dni pozneje umrl. Včeraj je stal pred malim senatom okrožnega sodišča v Celju pod predsedstvom s. s. g. dr. Lenarta 40 letni mesarski pomočnik Martin Ferlež iz Voljnika, ki se je moral zagovarjati radi tega uboja. Obtoženec je izpovedal, da je ravnal v silobranu. V neki gostilni je teden dni prej imel prepir z rajnim Kovačem. Usodnega dne sta se zopet srečala v gostilni in se zopet začela prekatati. Ko je odšel, sta mu sledila Kovač ter njegov sin in ga pretepevala, eden s palico drugi s sesalko za kolo. Ker se ju ni mogel ubraniti, je zamahnil z nožem proti Kovaču. Pri Kovaču je nastopilo zastrupljenje krvi in je podlegel dva dni pozneje. Ferlež je bil obsojen na dve leti robije ter na izgubo častnih pravic za dobo treh let.

Prekmurje

Novi župan. V Ocinju je radi odselitve razrešen dolžnosti župana Unger Janez in je na njegovo mesto imenovan Geder Franc.

Sebeborci. S. Ludvik je kazal svojemu prijatelju samokres, ki pa je bil nabit. Med razkazovanjem se je samokres sprožil. Kroglja je šla skozi Ludvikovo roko in fantu, ki je stal za njim, v ramo. Fanta so prepeljali v soboško bolnišnico. — Škrilec Franc, trgovec, je prepeljal domov sod petroleja. Ko so sod spravljali z voza, je pomagal. Po nerodnosti se je pri temu delu precej opraskal. Zastrupljenje ga je v treh dneh pobralo.

Požari. Velik požar je vpepelil vse gospodarsko poslopje v Salovcih pri Žilski Janezu. Zgorelo je mnogo gospodarskega orodja, sodov ter sena. — V Pečarovcih je ogenj vpepelil gospodarsko poslopje Kranjc Aleksander. — Na Hotizi je ogenj uničil gospodarsko poslopje Hozjan Ivana. Na srečo so gospodarska orodja rešili.

Murska Sobota. Tukajšnja gimnazija je dobila dve profesorski moči. g. Kocjan je prišel iz Kočevja, a gospodična Vogelnik Silva se vrača z dopusta iz Pariza.

Dolina. Pred kratkim je bil od tod premeščen g. učitelj Sreš; sedaj pa še gospa upraviteljica Hajdu. Sedaj je šola, ki je dvorazrednica, brez učitelja.

Nesreča ne počiva. Posestnik Koroša je peljal most iz lendavskih vinogradov. Na cesti mu je sod, ki je bil premočno zamašen, zaradi vrtnja eksplodiral. Konji so se ustrašili, skočili in voz vrnil. Pri tem je Koroša tako nesrečno padel z voza, da je dobl močne notranje poškodbe, katerim je podlegel.

Šolarji, ki so položili na tračnice kamenje, da bi videli, kako se vlak iztiri!

Poljčane 14. novembra. Te dni bi mlada pokvarjena trojica skoro povzročila, da bi se iztiril prihajajoči vlak, ako ne bi bila nevarnost pravočasno opažena in odstranjena. Povzročitelji so še mladi šolarji D., V. in F., ki ima vsak izmed njih na vesti že kakršnokoli slabo dejanje. Zato se je večkrat že omenjalo, kako nujno potrebno bi bilo jih poslati v kako poboljševalnico, pa se žal glede tega men ?izrou »gčš.« aGdzkzeniateniateniateniatx ni moglo ničesar doseči. Zadnjikrat sta dva izmed njih ukradla izpred postaje železniškemu uradniku kolo, tokrat pa so vsi trije uganili novo lumparijo. Nedaleč od poljčanske postaje so naložili v razdalji po 100 m na tračnice več debelejših (v velikosti debele repe) kamnov ter nato s strani oprezovali in čakali na učinek. Na srečo pa je nevarnost pravočasno opazila železničarjeva žena ga. U., kar je takoj javila na postajo. Otroci so zbežali v bližnji gozd, ko jih je orožništvo zasledilo, so se naivno izgovarjali drug na drugega češ: »Saj ne bomo več«!

Na dopustu je zblaznel

Litija, 14. novembra. Liberga je prav lično naselje, oddaljeno kak pol ure od Šmartnega pri Litiji. Več prav trdnih kmetov ima tukaj svoje domove. Poleg tega pa je znana Liberga tudi kot božja pot. Med premožne kmete lahko prištevamo tudi posestnika Tomažiča, ki ima več sinov. Letos je odšel najmlajši k vojakom, kjer je delal največ pri zidarjih. Že tu je kazal znake duševne obolenosti. Še huje pa je bilo, ko je prišel pred dnevi na dopust na Libergo. Tu je docela zblaznel. V tem stanju je kazal na vrat in prosil, naj mu odvzamejo iz ust neki oficirski duh, ki ga faje tišči. Odpeljali so ga v vojaško bolnišnico v Ljubljano.

Nevarnost poplav v kamniškem okraju

Kamnik, 14. nov. Nepretrgano deževje v petek in močan naliv v noči od petka na soboto je napolnilo struge rek in potokov do roba. Zlasti Bistrica in Nevljica sta narasli visoko nad normalo. Umazani rjavi valovi se večajo od ure do ure in ako dež kmalu ne poneha, se Kamničani lahko upravičeno boje nove poplavne katastrofe. V okolici Trzina se je že v četrtek in petek nabrala po močvirnih travnikih in livadah precejšnja množina vode. Danes pa je vsa okolica Trzina dobesedno pod vodo. Potnik, ki se pelje s Kamničanom, ne vidi iz vlaka na levi strani proti Litiji drugega kot samo vodo, iz katere štrli grmovje in drevje. Pšata se je razlila čez polja in travnike, po katerih dere voda z veliko hitrostjo. Tudi kotlina pod črnuškim klancem je izpremenjena v jezero. Sicer je to običajno, da je vsa pokrajina od Trzina do Črnuč ob vsakem večjem deževju poplavljen, toda danes je višina vode že presegla vse letošnje povodnje.

Kočevje

Iz industrije. Zaga Premoženske uprave je zopet v polnem teku. Dan za dnem dovajajo vozniki hlode, ki se kopičijo v velikanske sklade. Vozniki in delavci so dobili nekaj zaslužka. Nasprotno je tekstilna »Kočevje« omejlja svoj obrat od šestnajst na deset ur dnevno. Posledica tega je bila redukcija nekaterih delavcev. »Tekstilana« (starejša) obrtje nezmajšano in ima buje sedaj veliko odjemalcev. Ali bo uprava delavstvu sedaj zopet zvišala plače, ki jih je bila znižala poleti?

Beklama. Kočevje je te dni obogatelo na novi pidobitvi. Po mestu so se pojavili leseni reklamni stolpiči in deske, tako da se ne bodo več kvarili zidovi s plakati.

Razpis. Opozarjamo na razpis poštne direkcije za prevoz pošte na progi Kočevje—Koprivnik in sicer od 1. decembra t. l. dalje.

Služba. Po sklepu zadnje seje občinskega odbora je bil vpokojen dolgoletni občinski sluga J. Kraber. Mestna občina razpisuje njegovo mesto.

Šmartno pri Litiji

Narodni poslanec Milan Mravljje je 12. t. m. obiskal v spremstvu litijskega župana Franca Lajovca in v spremstvu domačega župana Ferda Tomažina tudi nas in se vsem volilecem osebno zahvalil. Navzočen je bil tudi župnik iz Javorja č. g. Tomo Javornik.

Občinske seje, ki so od sedaj vršile v »Prosvetnem domu«, se bodo od 15. t. m. dalje vršile v posvetovalnici osnovne šole v Šmartnem. Župan sklicuje za 15. t. m. važno proračunsko sejo.

Stanovanj je v Šmartnem dosti na razpolago, tako je dobiti lepa opremljena stanovanja pri Janko Treclu, pri Razborsku, pri Golobarju itd.

Fede: Francoska reportaža

Mi smo poljedelci

Ko so se bližali hiši, katero so jim vaščani označili kot njihovo delovno mesto, je tudi njih strumni korak odpovedal in v počasnejši hoji, so se urno premišljevali na razne odgovore in vprašanja, ki bi prišla mogoče v poštev. Ivanove sijajne predelane roke so padle Mariju in Milanu v oči. »Tudi najine roke moramo nekam pomazati« je sklenil Milan in podrsal z njimi parkrat ob cestni prah. Mariju ni preostalo ničesar drugega, ko da je sledil njegovemu vzgledu. »Še pet minut, in če gre vse po sreči, smo v kratkem hlapci«, je modroval Ivan in krenili so po dvorišču k hiši. Nasproti jim je prišel gospodar, predali so mu kontrakte. »Torej sprejeti! Moje najiskrenejše čestitke k tvoji karieri« je šepetal Marij Ivanu, ko so po lestvah splezali na skedenj, v njihovo novo domovanje, da se preoblečejo za delo. »Jaz bi bil kar zadovoljen, če me utakne h kravam« je že popuščal Marij, ki ni bil ravno najbolj močan, »pa kaj boš, trava tudi ni težka«.

Preoblečeni so stopili na dvorišče, dekla je dala vsakemu kos kruha, sira in steklenico z vinom, gospodar jim je velel prijeti za motike in jih odpeljal proti polju. »Kar k onima dvema pojditе fižol okopavate« jim je pokazal in se obrnil.

Dva Poljaka, ki sta okopavala fižol in odstranjevala osat, sta izpod kape zrla k novim kolegom, ki so odložili malico in jopič v grmič in prišli za motike.

Vsak je stopil v eno brazdo, Marij na eni, Milan na drugi strani, Ivan je okopaval sredino. »Fantje ne prehitro, le natančno in počasi«, je dajal direktive Marij in vlačil fižol iz zemlje. »Ja natančno, glej Marija, fižol ruje in meče str., osat pa puščaj, se mu je škodoželjno razlaj Ivan in mu pokazal, kaj naj koplje, kaj izruje. Poljaki, ki se z delom tudi niso žurili, so stopili bližje in novince v delo uvedli. »Le počasi, pa dobro počijte, in če pride gospodar, udarite krepkeje. Marij se že začel od časa do časa stegovati in Ivan mu sledi, le Milan udarja z motiko krepko v zemljo. »Mene že križ boli od tega pripogibanja. Spaka, niti dve kili ti ne vaga takale motika, pa sem že vs zbit«, je zajamral Marij, Milan pa je ostal gluh za njegovo godrnjanje in okopaval urno dalje. »Streliš te udari, kam pa rineš tako naglo, počakaj no, da te dohitiva«, mu je zabrusil Ivan in prijel za motiko. Marij je, hočeš nočeš krivil svoj hrbet in delal dalje. »Ivan, nekaj ti rečem. Ko sem bil še v prvi gimnaziji in sem šel s stariši enkrat na deželo, smo šli tudi enkrat takole mimo polja, ko so delavci okopavali fižol ali krompir. Tedaj mi je mati rekla: Vidiš, če ne boš priden in se ne boš lepo učil, te pa čaka tako življenje. Lepo, kaj. In če bi me sedaj videli, bi rekla, da za okopavanje fižola ni treba univerze.« »Daj, daj, ne čenčaj, ampak delaj, gospodar prihaja«, je zašepetal Ivan Mariju, ki je skušal s pripovedovanjem ostalo dvojico od dela zadržati in se v tem času odpočiti.

Po večerji so se vlekli na skedenj in si pripravili postelje. Marij in Milan sta stopila po vodo k vodnjaku, da se umijeta, Ivan se je pa zavlil v rjuhe in iztegnil trudne kosti. »Dobro, da smo že danes malo zavohali v delo, jutri bi nam ves dan težko padel.« »Bog ve, kaj bo jutri. Če mi vtakne koso v roke, saj ne vem, kaj naj z njo počnem.«

Viktor Pirnat:

Za Martinovo nedeljo

Noben zaveden Dolenjec ne sme na ta dan ostati doma. Dolenjska, zibelka cvička, pač vedno dostojno proslavi svoj vinski krst. In krstilnic je doli na izbiro. Saj skoro na vsak korak po mestu in vasi moli Bog roko iznad hišnih vrat. Vinskih shramb po vinogradih niti ne štejemo.

In vino se ne sme krstiti doma, sicer bi skisalo, treba je ven, pa četudi le k sosedu.

Najvnetejši vinski svečeniki prično že dopoldne, ostali popoldne, vsi pa krst zvečer ponove in utrdijo, ker mora držati celo leto. Ko je še živel pokojni veseljak Stembur, je bilo na Martinovo zvečer v njegovih gostilni pravečo žegnanje. Zlata gos se je prismejala na bogato mizo, cviček se je bratil z metličanom in bizelcem in složno so vsi trije delili Martinove sladkosti in bridkosti s svojimi zgovornimi gospodarji. Najzgovornejši med njimi je bil oče Stembur, neutrudni gostitelj, edinstveni birt. Od mize do mize je hodil, da za vsakogar je imel primerno besedo. V prvi sobi, v »šanku«, so se skušali pevci s harmoniko, v drugi sobi je udarjal Julčič na klavir, da je vse poskakovalo, noge in srce.

Prisedel je Stembur k dolgi mizi in na le njemu lasten način povedal, kako je Krajčan kupoval po Novem mestu kozle. Pa še več drugih je povedal, zdaj pri tej, zdaj pri oni mizi, da se gostilna še potem ni hotela sprazniti, ko je budno oko postavilo opetovano pogledalo vanjo.

Pa ponovimo nekaj njegovih zgodbi!

Pri Kočevarjih in Krajčanih, to so prebivalci Suhe Krajine, je užival Stembur neomejeno zaupanje. In je stopil na tržni dan pred njega podjetni možak tam nekje od gorenjega toka Krke. Kozle bi rad kupil, iskal jih je na Loki in v Kandiji, pa jih ni nikjer. Prišel je zdaj k njemu na južino, potem pa odrine pra-

V postelji šele začutiš zopet svoje kosti. Marij, ki je čutil vsako posamezno, se je preobrazil iz ene strani na drugo, aerjal enkrat raskave rjuhe, drugič trdo ležišče, vprašal zbadljivo Ivana, če ima tudi on kontraktualno bolhe v odeji, in preizkušal Milanovo anatomsko znanje z navedbo bolečih kosti in mišic, za katere je hotel vedeti strokovni izraz. Pa tudi ostalima dvema ni bilo do spanja. Utrujena od dela sta zrla in vsak zase je tihom obračunal s svojimi močmi in vzdržnostjo in strahoma zrl na durgi dan. Iz teh mislih jih je vzbudilo škrtanje in letanje in na vso nesrečo je Marij opazil še miši, ki so ga navdajale s strahom. »Jutri moramo vjeti kje kako mačko, da nam vsaj miši polovi« je mrmral Milan in ugasil svečo.

LJUBLJANA - PALAČA VIKTORIA

TO JE ZNAMKA OBLEKE TISTI
DAM IN GOSPODOV
KI SO ZGLEDNO ELEGANTNI
OB NEPRETIRANIH IZDATKIH

Bled

Jugoslovan se je na Bledu zelo udomačil, saj je pa tudi najcenejši dnevnik v Dravski banovini. Dobite ga v trafiki poleg lekarne, v Drini in v trafiki poleg pariškega krojača Janka Mužana.

Smrtna kosa. Bela žena je koncem preteklega tedna pretrgala nit življenja znanemu in daleč naokoli spoštovanemu gospodu Gabrijelu Janšiču, kolarskemu mojstru na Bledu. Pokopali so ga ob udeležbi domačinov pretekli ponedeljek na tukajšnjem pokopališču. Naj mu bo zemljica lahka. Preostalih naše sožalje.

Premestitev pri finančni kontroli. Pred kratkim je bil premesčen s tukajšnje finančne kontrole g. Bizjak. Odšel je na novo službeno mesto v Ohrd.

Južine in uro ukradel. Nedavno so naši orožniki izsledili tatu, ki je čez poletje kradel po polju kmetom južine. Pri neki južini je tat uzrl tudi žepno uro, katero je prodal. Ko je lastnik ure pri priložnosti spoznal pri kupec svojo uro, je zadevo prijavil orožnikom, ki so kaj kmalu izsledili tatu nekega V., hlapca na Bledu. Pred kratkim je odsedel devet mesečni zapor. Odvedli so ga v radovljiške zapore.

Tiskarski škrat. V članku »Volilna zmaga na Bledu« je napravil tiskarski škrat veliko pomoto. Volilnih upravičencev je bilo 608, od katerih je glasovalo 544, kar znaša 90 odstotkov.

Cene mesa. Na Bledu je nekaj mesarjev, ki prodajajo meso kljub splošnemu nezadovoljstvu ljudstva razmeroma veliko dražje, kakor kjerkoli v radovljiškem srezu. Tujska sezija je že davno minila, zato ni nobene podlage, da bi se

zen domov. Morda bi pa le on vedel kod zanje!

»O, seveda vem,« se je urno odrezal Stembur. »Škoda, da se niste že prej oglasili pri meni! Veste, gori v mestu ima pater gvardijan pri franciškanih lepe spitane kozle. Tam se oglasite!«

Zjasnilo se je Kranjčanovo lice in čez četrt ure je že pozvonil na temni portij ter prosil meniškega vratarja, če bi mogel govoriti z gospodom gvardijanom.

Prišel je samostanski predstojnik in s klubom v roki mu je razložil Krajčan svoje želje.

»Zvedel sem, gnadlev gospod, da imajo lepe pitane kozle. Jaz bi bil kupec zanje. In dobro bom plačal!« je hitel zatrjevati upov polni možiček.

Gvardian, sam dobrovoljček, je hitro razumel šalo ter resno opomnil: »Kozle? Pitane? Kdo pa vam je to povedal?«

»I, kdo, Stembur, doli v Kandiji, gospod! Pa kaj bi pomišljali, kar udariva! Koliko jih imate in za katero ceno?« je silil prekupec.

»Le čakajte, očka,« se je nasmehnil gvardian, »in povejte onemu kandijskemu lisjaku, da moji kozli niso za vaše potrebe, pač pa lahko kupite njega, saj je sam najbolj spitan in velik kozel!« Zaloputnil je pred presenečenim možakarjem vrata in ta pač ni nikdar več kupoval kozlov po klostrih.

Med tem časom sta se v Stemburjevi gostilni sprla dva kramarja. Ze zjutraj je bilo nekaj narobe, ker sta hotela oba na isto mesto postaviti stojnice. Posredoval je strogi Lubi, in vroča kri se je za tržni čas ohladila, Stemburjevo vino pa jo je zopet ogrelo. Silila sta drug v drugega in si grozila z žlicami. Eden je bil grbast, drugi šepast.

»Hodiš, kakor bi petelin krtine meril!« se je ponorčeval prvi. Nasprotnik mu ni ostal dolžan in ga je vsekaj z jezikom:

»Ti pa kot bi korizel lobarje stresal!« Skušal ju je misliti sosed, pa se je tako raz-

cene ne znižale. S cenami navzdol, ali pa prihodnji objavimo imena teh mesarjev.

Kino Bled predvaja v nedeljk ob 4. uri in ob 8. uri zvečer moderno filmsko dramo »Zakon na pozkušnj« v osmih velikih dejanjih. Poleg tega se predvaja Paramontov najnovejši tedi. Danes vsi v kino k Izlakerju.

Težko je obolet gospod tov. Vrežec Milan, šol. upravitelj v Ribnem pri Bledu. Vsi mu želimo skorajšnjega okrevanja, da bi se zdrav in šil povrnil v naše vrste.

Deževno vreme imamo na Bledu že ves teden, kar ovira delavce pri kopanju kanalizacijskih jarkov.

VIKTOR MEDEN

veležnjanarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač 915
LJUBLJANA, Celovška cesta 10

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer

Nedelja, 15. novembra: Ob 15. uri Vest. Izven.

Znižane cene. Ob 20. uri Prililče in prvo nadstropje. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 16. novembra: Dve nevesti. Red D.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 15. novembra: Madame Butterfly. Izv.

Znižane cene. Ob 20. uri Viktorija in njen huzar, opereta. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 16. novembra: Zaprto.

Torek, 17. novembra: Laterna. Red B.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

V nedeljo, 15. novembra ob 20. uri: Preiskava, repriza.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Nedelja, 15. novembra ob 15. uri »Cirkuška princesa«. Ob 20. uri »Mayerling«. Znižane cene.

Ponedeljek, 16. novembra: Zaprto.

Torek, 17. novembra ob 20. uri »Konec poti«.

Abonma B. Gostovanje članov ljubljanskega Narodnega gledališča gg. Cirila Debevca in Emila Kralja.

Nedelja v mariborskem gledališču. Danes, v nedeljo, se bo vprizorila popoldne ob 15. uri vesela in melodiozna opereta »Cirkuška princesa«, ki je bila vsekakor najdostojnejša lanska operetna vprizoritev. To bo obenem prva popoldanska predstava te operete sploh. — Zvečer ob 20. uri se bo ponovila po znižanih cenah zgodovinska žaloigra, ki obravnava smrt bivšega avstrijskega prestolonasled. Rudolfa »Mayerling«.

Dva odlična člana ljubljanskega dramskega gledališča na mariborskem odru. Vsekakor najzanimivejši večer dosedanjega dramske sezone se obeta v torek, 17. t. m. Tedaj bosta nastopila mnogo uvaženi režiser ljubljanske drame gosp. Ciril Debevec ter eden izmed najboljših ljubljanskih igralcev g. Emil Kralj kot stotnik Stanhope, oziroma Osborne v pretresljivi angleški vojni drami »Konec poti«. Ze imeni omenjenih gospodov jamčita, da se bo nudil posetnikom tega gostovanja izreden umetniški užitek ter priporočamo nabavo vstopnic v naprej.

vnel, da je kar drdralo iz njega. Pa ga šepec vpraša:

»Oče, kaj vi zmeraj jecljate,«

»O ne, essamo takrat, kadar go-go-govorim!« se je glasil odgovor.

Vstopil je stari Bobnar, častivredni kovač in »kuliršmit« v Kandiji. Jezen, rdeč, je zaupal prijatelju Pepetu svojo zgodbo.

Na vse zgodaj ga je že prišel iskat Škedelj iz Vrha. Vzel je torbo in dve uri je krevsal ter kot spreten »kuliršmit« rešil kravo in tele. Pa ga je pobaral Škedelj za plačilo. Ker Bobnar ni imel v žepu živinozdravniške diplome, ni smel računati, pa je dejal:

»Kar daste.«

»Kar na črešnjo naj se spravijo, gospod, in naj zobljejo, kolikor hočejo!«, je opozoril hvaležni kmetič.

»Kaj, vraga, za dva krajcarja jih je cela družina stala!« se je zadr. užaljen Bobnar in že pri Stemburju je poplajnil zadnjo jezo.

Potolažil je prijatelj Pepe prijatelja Francelna ter se pomešal med Kočevarje. Njihova govorica mu je tekla kot metarina. In jim je povedal, kar je zvedel zjutraj od nekega Ribničana.

Na sejmšču je videl lepega bika in majhen fantič je stal pri njem.

»Čigav pa je ta bik?« je vprašal.

»Ta bika naša purgermajster,« se je pohvalilo otroče.

»No, lepega purgermajstra imate, pr maj duš!« je pljunil Ribničan.

Pa je hitro pristavil še ono drugo kočevarsko, kako je mati silila sinka v cerkev.

»Hanzl, pejt (k) maš!«

Hanzl rejs šla maš. Sedla (v) klop, pa maša že minil, fajmošter že likof pil.

Hoteli so gostje slišati tisto o Miklovem Janezu, Cenetlovem Pepetu in Petelinovem Korlunu, treh ribniških patronih, kako so študirali v Ljubljani, pa je bila storija predolga in jo je odložil na drugič, zabelil pa je večer s prigo-

dom dveh podgorskih mešetarjev.

Radio

Ljubljana, nedelja, 15. novembra. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 P. dr. R. Tominec: Galerija slovenih konvertitov. 10.30 Predavanje o eksperimentalni glasovni študij v našem radiju — predava vsu. prof. dr. Franc Veber. 11.00 Salonski kvintet. 12.00 Čas, dnevne vesti, plošče. 15.15 Dekliška ura: Družbana občestva (gdč. A. Lebar). 15.45 Prenos iz zavoda za slepe v Kočevju. 17.00 Levstik: Martin Krpan recitira član drame g. Levar. 20.00 Violina solo, izvaja gosp. Honerlein. 20.45 Pevski kvintet. 21.30 Salonski kvintet. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, nedelja, 15. novembra. 9.00 Bogoslužje. 10.30 Plošče. 12.00 Zvonenje. 12.05 Harmonika, narodne melodije. 12.30 Radio orkester. 16.00 Delavska ura. 17.00 Medioinsko predavanje. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Jazz. 19.30 Pester program. 20.00 Koncert delavskega zbora »Abnaševič«. 21.00 Radio orkester. 22.15 Poročila in plošče. 23.00 Sprehod po Evropi.

Praga, nedelja, 15. novembra. 7.30 Prenos koncerta iz Karlovih Varov. 8.30 Orgelski koncert. 9.00 Plošče. 10.00 Brno. 11.30 Prenos iz Leipziga: Kantata J. S. Bacha. 12.05 Beligiozna glasba. 13.05 Plošče. 16.00 Brno. 17.30 Plošče. 19.30 Bratislava. 22.20 Prenos lahke glasbe iz kavarne.

Ljubljana, ponedeljek, 16. novembra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Prof. Fr. Pengov: Iz anatomije in fiziologije človeškega telesa (Jetra in trebušna slinavka). 19.00 Dr. Burian: Češčina. 19.30 Zdravstvena ura: Dr. Valentin Meršol, primarij: Preprečevanje difterije in škrlatinke. 20.00 Marcel Pagnol-Paul Ni-voix: Mešetarji s slavo, drama v 3. dej. (St. Jakobski gled. oder). 21.15 Samospevi g. Janka, člana nar. gledališča. 22.00 Čas, dnevne vesti, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, torek, 17. novembra. 11.30 Šolska ura: Lepo stanovanje (estetika, higijena v obliki dialoga) gdč. Venceljova. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroški kottičgdč. Komanova. 18.00 Salonski kvintet. 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 19.30 Dr. Fr. Veber: Etika in sociologija evangelijske. 20.00 Prof. Andrée: Uvod v radiotehniko. 21.15 Salonski kvintet. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, ponedeljek, 16. novembra. 11.05 Plošče. 12.05 Radio orkester. 16.00 Plošče. 17.00 Jugoslovanske pesmi. 17.30 Citre. 18.00 Lahka glasba. 20.00 Narodne pesmi. 20.30 Violinski koncert gosp. prof. Pere Stojanovića. 21.10 Radio orkester. 22.20 Poročila. Ciganska glasba.

Zagreb, ponedeljek, 16. novembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Zvočni film. 19.45 Kulturne in društvene vesti. 20.15 Književna ura. 20.30 Rezervirano za prenos. 22.30 Poročila. 22.40 Sprehod po Evropi.

Praga, ponedeljek, 16. novembra. 11.00 Plošče. 12.15 Brno. 12.35 Moravska Ostrava. 14.20 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.20 Brno. 17.55 Plošče. 19.05 Zgodovina glasbe. 19.25 Večerni koncert. 19.40 Solistovske točke. 20.00 »Requiem«, Verdi. 22.20 Bratislava.

Beograd, torek, 17. novembra. 11.05 Radio orkester. 12.00 Zvonenje. 12.05 Plošče. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Radio orkester. 20.00 Vokalni koncert g. Božidara Mitrovića. 20.30 Prenos iz Zagreba. 22.30 Poročila — Jazz.

Zagreb, torek, 17. novembra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Popoldanski koncert. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Komorna glasba. 22.10 Zabavni koncert. 22.30 Nočni koncert.

Praga, torek, 17. novembra. 11.00 Moravska Ostrava. 12.15 Plošče. 12.35 Brno. 14.10 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.35 Mladinska ura. 17.55 Plošče. 19.20 Jugoslovanske pesmi. 19.40 Litavske pesmi, plošče. 20.00 Brno. 21.00 Violinski koncert. 21.30 Pianinski koncert. 22.20 Plošče.

Zelinger in Sekula sta bila dva živinska barantavca, prav kmečka juda. Poznal ju je ves svet od Karlovca do Kranja in notri na Štajersko. Povsod sta barantala in prodajala jalo in v krmovno krave za zdrave. Pod palcem sta tiščala lepe solde, v Karlovcu sta na pol zastoj napnila živino, potem pa hajd po sejmovih.

Na Bučki je bil semenj. Gnala sta tja več glav in jih prav dobro izvedla. Nazaj grede sta pila celo pot. Kdor ju je hotel poslušati, je pil z njima. Pozno v noč sta šla v Novem mestu še v kavarno. Tam so ju morali slednjič vreči ven. Zdaj pa domov.

Ko sta korakala proti poganški graščini, se je za Gorjanci že svitalo. Merila sta cesto podolgim in počez. Oglasila se je vest.

Je dejal Sekula Zelingerju: »Bog pomagaj, kaj porečeta pa najini ženi, ko prilzeva tako kasno domov?«

»Kaj kasno, saj bo zgodaj,« se je zakoleto Zelingerju. »Mene bo moja z burklami,« je prepričano pristavil.

»Meni pa bo moja skočila v glavo,« je pritrtil Sekula.

Pa sta pogruntala, da bo prihodnjo nedeljo na Zajčjem vrhu žegnanje. Tam se bosta dobila in si povedala, kako sta ju sprejeli ženi.

Komaj sta čakala nedelje, da se pogovorita. Ze pred prvo mašo je menal Zelinger pred cerkvijo. Ko je ugledal tovariša, mu je brž hitel naproti.

»Joj, ti ne veš, Sekula, kako je bila moja žena vesela, ko sem prišel domov. Objela me je in poljubila od samega veselja. Mislija je, da so me v Gorjancih oropali in ubili. — Kaj pa je tvoja rekla?«

»Čez živino se je prav jezila, čez živino,« je važno pravil Sekula.

»Kako to?«

»Obrnila se je prav razjarjena k meni in pričela mahati: — Prokleta krava, prokleto prašič, prokleto bik, prokleto svinja! —, ampak meni pa tudi žal besede ni rekla.«

„Slavija“

Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospodarska ulica 12, telefon števil. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

1753

Sanacija vojnih dolgov in Nemčija

Pred kratkim se je vrnil iz Amerike francoski ministrski predsednik Laval, ki je imel z g. Hooverjem urediti kaj košljiva vprašanja svetovnih financ. Njegovi razgovori so še vedno zaviti v kopreno diplomatičnih neprozornosti. Nemci so na ves glas govorili o popolni kapitulaciji francoske teze. V zadnjem času so se kar nekako pomirili. Francozi so povedali marsikaj, kaj je na celi stvari pa ne ve nihče, razen onih ki upravljajo ameriške in francoske zlate zaloge.

Tudi g. Grandi potuje v Ameriko. Kakšni so njegovi nameni, tudi ni jasno. Ali hoče pri stricu iz Amerike dobiti potrebno posojilo, ali potuje tudi on k likvidaciji vojnih dolgov. Bližnja bodočnost bo pokazala, kaj so v Ameriki skuhali.

G. Hoover je za ameriški račun izdal krilatice moratorija. Ameriški posel v Nemčiji je bil v nevarnosti, moratorij naj ga vsaj začasno izvleče iz blata, tako si je mislil gospod Hoover. Njegov načrt pa ni rešil Amerike, kvečjemu je dvignil drznost nemških Hitlerijancev. Umevno je, da so države, ki so na stvari zainteresirane, poskušale reparacije spraviti v zvezo z vojnimi dolgov. Na to uho pa g. Hoover ne sliši rad niti ostale države, razen dolžnikov. Kako je s to pristno nemško iznajdbo?

Dve usodepolni lastnosti državnih dolgov sta predvsem omeniti: Državni dolgov posedujejo lastnosti »nesmrtnosti«. Problem druge njihove lastnosti tiči v tem, da je le zelo težko določiti njihovo zgornjo mejo, to se pravi mejo, pri kateri bi bila dosežena, oziroma preokračena finančna sila države.

Odlični primer prve lastnosti je doprinesel Dalton pri analizi angleških državnih dolgov (Principles of Public Finance). Po teh virih so angleški državni dolgov leta 1817, dosegli višino 850 milijonov funtov. To je bil saldo vojnih viharjev 18. stoletja. V »zlati dobi« angleškega gospodarstva se je postopoma nižala višina državnih dolgov do leta 1914, ko je dosegla minimum 707 milijonov funtov. S tem zneskom je Velika Britanija nastopila svetovno vojno.

Tako nazorno seveda ni mogoče predočiti druge lastnosti državnih dolgov. Višina dolga se številčno brez nadaljnjega lahko ugotovi, vendar v nasprotju s privatno-gospodarskim podjetjem, manjka v tem slučaju vsaka bilanca protipostavka. Javnost si pomaga na ta način, da si predstavlja davčno silo prebivalstva z znatno višjo postavko, kakor pa se odraža višina državnih dolgov. Na ta način se nehoje postavlja neko razmerje med davčno silo prebivalstva in zgornjo mejo državnega zadolženja.

Državni bankroti najnovejšega časa so posebno v Nemčiji postavili gorjo tezo, da vsemu svetu dokažejo svojo plačilno nezmožnost. Na podlagi te teze se je tudi kmalu po končani svetovni vojni pričelo dokazovati, da je nemogoče regularno obrestovanje vojnih dolgov in amortiziranje. Kako izgleda stvar v resnici?

Nemški narodni gospodar Helfferich je za leto 1914. proračunal nemško narodno premoženje na 450 milijard mark. Vsi javni dolgov Nemčije se računajo na ca. 200 milijard mark. Takoj po končani vojni je Nemčija z veliko spekulacijo, da se izogne reparacijskih dajatev, pričela z izumetničeno pospešeno inflacijo. Načrt se je deloma posrečil. Mirovne pogodbe so se na mile viže izigravale. Dawes je

padel v vodo in z zadnjim moratorijem je tudi Young pogorel. Z angleškimi kratkoročnimi krediti je Nemčija nebeško spekulirala in dosegla — edina v Evropi — visoko aktivnost svoje trgovinske bilance za polni dve milijardi mark. Nemška industrija se je razvijala z mrzlično naglico. Doma in v tujini se je delalo s polno paro. Izvozna ekspanzivnost je pritiskala na vse strani. Posebno dobrodošel je bil Balkan, čeravno se tako pogostokrat baš v Nemčiji s to besedo označujejo vsi mogoči in nemogoči zločini. (Oni s strojnimi puškami po berlinskih strehah, seveda ne.) Sovjetsko Rusijo je Nemčija z angleškim denarjem postavila na noge.

Kako so se odrezale druge države pri likvidaciji svetovne vojne? Skupni dolgovi so znašali pri posameznih državah ob zaključku svetovne vojne: Velika Britanija (1919.) 7.435.0 milijonov funtov, Francija (1919.) 245.444.2 milijonov frankov, Italija (1920.) 133.301.1 milijonov lir, Belgija (1919.) 22.104.7 milijonov bel. frankov.

Veljave teh držav so se pod pritiskom neurejenega gospodarstva silno razvrednotile. Vendar je bilo med državljani dovolj poguma in tudi upravičenega optimizma; zato je bila tudi patrijotična dolžnost vseh državljanov, da se nacionalna veljava brezpogojno obdrži na višini.

Nemčija je razumela svoje upnike postaviti pred alternativo moratorij ali polom. Nemčija bo tudi razumela to svojo pozicijo obdržati v bodoče, kajti komur se ponudi mezinec, prime za celo roko.

Veliko vprašanje pa nastane, kaj se bo zgodilo v državah upnicah. Bremena na glavo prebivalstva so znašala v posameznih značilnih letih proračunano v dinarje sledeče:

	1914.	1926.	1928.
Vel. Britanija	3963—	23.800—	26.176—
Francija	9598—	17.874—	13.648—
Italija	4968—	5.130—	5.121—
Belgija	7344—	10.260—	6.804—

Medtem ko n. pr. Belgija potroši manjša bremena za obrestovanje in amortizacijo svojih dolgov, kakor pred vojno in se razlika v Italiji komaj opazi, znaša povišek v Franciji polnih 40%, medtem ko se je kvota v Angliji posedmorila.

Hooverjev načrt je ustavil plačila dolgov za eno leto. Nemčija svojih obveznosti tudi v bodoče ne bo izpolnjevala. Če bodo morale posamezne države plačevati interalirane dolge tudi v bodoče Ameriki, se bodo bremena na glavo prebivalstva povišala na tako višino, da bodo posamezna narodna gospodarstva zašla v finančno katastrofo. Če bo morala Francija plačati Ameriki vojnih dolgov za 1,026 milijard in Italija za 445.5 milijard dinarjev in to iz lastnih sredstev, bo Italija sigurno finančno propadla, Francija pa bo zadobila težak finančni udar, ki ga bo le s težavo prebolela. Situacija v drugih državah upnicah ni nič boljša. Edino razmerja so nekoliko drugačna. S tem nam postajajo jasne konture francoske gospodarske politike napram Nemčiji. S tem se nam pa tudi kažejo prave smeri Lavalovega obiska. Kaj je opravil, nam bo pokazala bližnja bodočnost.

× Francoska vlada in reparacije. »Excelsior« je zvedel o stališču francoske vlade v vprašanju reparacij tele podrobnosti. Francois Poncet je nesel seboj v Berlin takale navodila: 1. Kom-

petenca posvetovalnega odbora, ki ga je določil Youngov načrt, je natančno opisana in je odbor ne sme in ne more prekoračiti. Ne sme priti do tega, da bi se ta odbor pretvoril v kak nov strokovnjaški odbor, ki naj bi presojal plačilno sposobnost Nemčije. 2. Kratkoročni krediti v Nemčiji niso v nobeni zvezi z reparacijami in se ne smejo v nobenem slučaju drug z drugim zamenjavati. Francija je zato proti temu, da bi zastopniki upnikov skupaj z nemškimi zastopniki sploh razpravljali vprašanje, kako naj bi se s tako zamenjavo mobiliziral del teh dolgov. 3. Youngov načrt je končnoveljavno in popolnoma uredil reparacijsko vprašanje. 4. Samo na podlagi posebne ureditve vprašanja zaveznih vojnih dolgov bi se moglo urediti vprašanje znižanja enega dela reparacij, vendar na noben način ne zaščitenih reparacij.

Borzna poročila

dne 14. novembra 1931.

Jugoslovanske devizne in elektne borze danes niso poslovale. Na ljubljanskem tržišču so se v prostem prometu imenovali sledeče notacije: Amsterdam 2262-78—2269-62, Bruselj 784-01—786-37, Curih 1098-45—1101-75, London 208-56—216-06, Newyork 5604-76—5621-76, Pariz 221-01—221-67, Praga 166-52—167-02, Trst 287-97—293-97.

Curih, 14. novembra, Beograd 9-10, Pariz 20-11, London 19-2750, Newyork 512-75, Bruselj 71-40, Milan 26-3750, Madrid 44-20, Amsterdam 206-10, Berlin 121-45, Dunaj 71-50, Sofija 3-71, Praga 15-16, Varšava 57-40, Budimpešta 90-0250, Bukarešta 3-08.

Žitna tržišča

Novi Sad, 14. novembra. Vse je neizpremenjeno. Promet: 30 vagonov. Tendencia: neizpremenjena.

Budimpešta, 14. novembra. Tendencia: neodrejena. Promet: sreden. Pšenica: dec. 10/63 (10-61—10-63), marc 11/63—11/75 (11-63 do 11-65). — Rž: dec. 13 (12-70—12-80), marc 13-56—13-90 (13-56—13-57). — Koruza: maj 14—14-07 (13-98—14).

Oglas

Dne 17. novembra 1931 ob 14. uri se vrši

razprodaja inventarja in zaloge blaga

v trgovini prezadolženca Kaufmanna Ferdinanda, trgovca v Mariboru, Kralja Petra trg števil. 1, najboljšemu ponudniku.

Pojasnila daje upravnik konkurzne mase dr. L. Gozani, advokat v Mariboru, Aleksandrova c. 12, telefon 27-27

Novo kolo
za gospode prodamo za polovično ceno. — Miklošičeva c. 7, III., levo. 2387

Šivalne stroje in kolesa

prodajamo po nizki ceni tudi proti vložni knjižici bank in hranilnic. Centra, Ljubljana, Miklošičeva c. 7, III. 2388

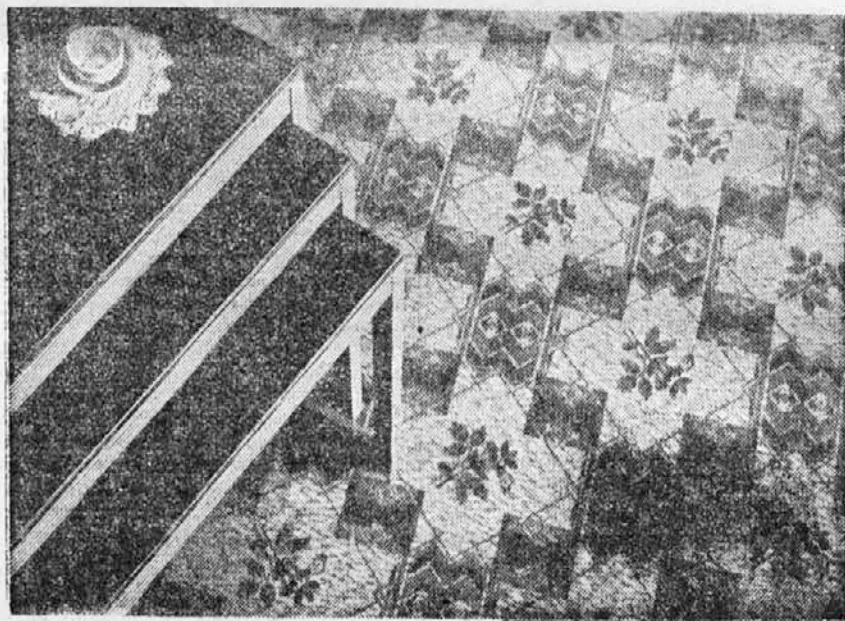
Posteljne mreže
izdeluje najceneje samo Alojz Andlovic, Komenskega ulica 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se popravila. 2389

Trisobno stanovanje

z vsemi pritlikinami na Miklošičevi cesti se odda v najem s 1. februarjem 1932. Naslov pove uprava lista. 2362

6 koles

prvovrstne znamke preostalih od neke razprodaje prodamo za vsako ceno. Poglejda se lahko pri Elektrofonski družbi, — Ljubljana, Aleksandrova cesta 7. 2386

LINOCEJ

v veliki izbiri priporoča torčka

A. & E. SKABERNÉ, LJUBLJANA

Al Jennings:

36

Pesnik in bandit

— To sem si precej mislil, je dejal. Dick je dober fant. On je že dolgo pri nas. Če mi poveste resnico, boste lahko še poceni prišli iz te zadrege.

— Tega ne morem.

— Morate.

— Ne morem.

— Hudič naj me vzame, jaz vam bom že pomagal, da boste lahko.

Vedel sem, kaj ima v mislih. Podivjal sem od togote.

— Hudič naj me vzame, tega ne boste storili.

— Poljite no fanta malo tja doli in mu jih naložite petinsedemdeset.

Samo kdor je že bil kdaj na dnu tega pekla, kdor je videl, kako brizga kri z razgaljenih ukle-njenih ljudi, ki so jih pretepali, dokler jim ni bilo meso vse razsekano in raztrgano, samo ta si lahko predstavlja zlost in sramoto te nasilne kazni. Jaz sem se tako zgrozil pred to vnebovpijočo okrutnostjo, da se je obup v meni naenkrat izprevergel v bes.

— Le primi me, prokleti strahopetec! Le sleci me in me položi na tnilo — le poizkusi, toda če ostanem živ, se prav gotovo vrnem in ti prav go-

tovo prerežem tvoj hudičevi goltanec!

Ravnatelj je odskočil z obrazom, ki je bil pepelnato siv od togote. Kakor norec sem se zakadil vanj. Pazniki so pritekli in začeli segati po meni, toda naenkrat so obstali kakor okameneli, tihi in smrtno bledi, kakor da jih je oplazila strela. Če bi se me bil kdo dotaknil tedaj, bi ga bil raztrgal na kosce.

Jaz bi se bil dal rajši ubiti tam na mestu, kakor da bi se bil podvrget strahotam njihove kazni. Predobro sem že poznal vse te reči — doživel sem, kako so »zlega duha« naše kaznilnice privlekli iz njegove celice in ga pretepli, dokler ni ves krvav obležal v nezavesti, in to po dvakrat, trikrat na teden; doživel sem, kako so drugim jetnikom »dajali vodo«, dokler njihovi obrazi niso bili kakor ena sama rdeča tekoča struja in so kriki njihove razdivjane bolečine pretresali zrak.

Klet, v kateri so se godile te reči, je bila ravno pod bolnico. Na svoji poti v pisarno za selitve sem moral tam mimo in sem lahko pogledal doli. Pred tremi tedni so nekoga na tnilu pretepli do smrti. Strahotna okrutnost tega umora se mi je žareče vžgala v spomin.

Ta človek je bil moj prijatelj in je bil eden najbolj bistroumnih jetnikov v kaznilnici. Bil je tat, njegova stroka so bili dijamanti — bil je najrazumnejši lopov, kar jih je kdaj bilo, človek dobrih manir in olikanih besed. Pokradel je neka najdragocenej-

ših kamnov vse države. Noben detektiv v vsej deželi ni uspel, da bi jih našel. Draguljarji so onemu, ki bi dijamante prinesel nazaj, obetali mnogo tisočev nagrade. Toda nobena kazen, nobena muka ni mogla iz moza iztisniti izpovedi, kam je svoje zaklade skril.

V kaznilnici je bil tudi urednik nekega časnika, ki je bil obsojen za umor nad tovarišem. Ta človek bi bil najbrž svojo lastno mater križal za skorjo belega kruha. V kaznilnici se je znal prilizniti s tem, da je ovajal sojetnike. Iz kdove kakšnega razloga sta oba ta dva, tat dijamantov in pa časnikar, postala prijatelja — morda sta si bila po duši podobna.

Tedaj so listi nekega jutra z velikimi črkami prinesli novost: Dijamanti so se našli. Tatova skrivnost je prišla na dan.

Napeto pričakovanje in zadrževana razburjenost je zavladovala po jetnišnici. Vedeli smo, da stvar še ni končana. Samo čakali smo.

Tat ni črnil nobene. Z nemirno radovednostjo so se celice vpraševale, ugibale in posvetovalle med seboj. Kdo ga je neki izdal? Kaj bo še iz tega?

Odgovor je prišel kakor strela z jasnega neba in z njim je bilo naenkrat razgaljeno vse izdajstvo. Nekega dne se je tat pritihtopil po hodniku. Z nekakšno steklenico v roki. Natančno je odmeril svoj čas. Planil je na časnikarja, ko je bil ravno name-njen v svojo celico

Pesmi Srečka Kosovela

(Srečko Kosovel. Izbrane pesmi. Uredil in uvod napisal A. Ocvirk. Tisk. zadruga v Ljubljani. 1931.)

Srečko Kosovel je kot pesnik, kot človek in iskalec brez dvoma najlepša, najčudovitejša osebnost naše mlade generacije. Pri resničnih pesnikih je pogosto že tako: Živijo nekje nepoznani in nerazumljeni in pomalem umirajo od vsega hudega tega sveta in kadar po njihovi smrti potem pride ura njihovega trumfa, se še ta triumf ponavljajo praznuje na tako težak in žalosten način, kakor je bilo vse njihovo življenje žalostno in težko. Srečko Kosovel se še danes s težkim naporom in uporom prebija do mesta, ki mu v naši književnosti in našem duhovnem snovanju gre, nasproti njegovemu delu, nasproti potom, ki jih je hodil, in ciljem, za katere se je boril, je pri nas še zmirom polno gluhenga in slepega nerazumevanja — svet pač nima rad, da bi ga kdo z resnico bil v obraz. Upajmo, da bo nova, izpolnjena zbirka njegovih pesmi, ki jo je pravkar izdala Tiskovna zadruga, pomagala do njegove zmage!

Srečko Kosovel — o tem sem sicer že govoril, pa to so stvari o katerih se ljudje nikoli niso dovolj razgovorili — Kosovel je eden tistih mladih pesnikov našega časa, ki so bili izvoljeni in obsojeni, da se bodo tragedije njihovih mladih življenj tesno, pretesno spojile s tragedijo tega našega na dvojno prelomljenega časa, v katerega so bili poslani. To je čas, v katerem so vse valute in vse etike tako daleč prišle ob veljavo, da je mogel mlad človek vsako, še tako majhno spoznanje in videnje odkupiti samo za ceno lastne žive krvi. To je čas, v katerem so bile podlage sveta tako omajane, da se človek ni imel več kam postaviti in je mogel samo še romati, samo še bežati kamorkoli. To je čas, v katerem so vsi skladi, iz katerih sta zložena družba in svet, tako katastrofalno trčili med seboj, da gorje vsakomur, kdor ni bil pripravljen in močan. En svet je umrl, drugi se še ni rodil, je rekel Jiří Wolker — in te prazne, votle, strahotne minute po smrti in pred rojstvom, to je bil čas, iz katerega je prišel Srečko Kosovel.

Resnica je, nič novega ni pri nas Slovincih, da pesnik umrje, ko je komaj stopil življenju čez prag. Toda Kosovel je s svojo slutnjo smrti prišel ob uri, ko je slutnja smrti visela nad vsem svetom, ko je strah pred koncem kričal iz sleherne minute, slehernega giba, slehernega človeka, sleherne stvari. Tragedija njegovega življenja je bila morda čisto osebna, čisto individualna; toda takrat, kadar umira svet, ni človek s svojo smrtjo prav nič sam. V tem dejstvu tiči vsa nedolgovita človeška, časovna, družabna vrednost Kosovelove poezije. In za to vrednost je skoraj precej drugotnega pomena, ali je Kosovel pisal tudi manifeste proletarcev in ali si je vede, naašč prizadeval, da bi bila njegova poezija blizu človeku v množici. Njegova pesem je bila dragocena socialna že od vsega početka, ker je bila pesem resničnega pesnika, ki brez vsega razume in ve svoj čas, saj se je vendar iz tega časa rodil in ni nikoli mogel od njega odpasti. Ne, Kosovelova življenska zgodba ni zgodba o bolnem študentu, ki je moral umreti. To je zgodba, ki jo je s stopinjami enega človeka in z utripi enega srca napisal sam čas.

Ocvirkov uvod v knjigi je stvarno izčrpen, toda razgledi, s katerih je napisan, so malo kratkovidni. Ocvirk je preveč linearen poet, da bi mogel dojeti in razumeti tako široko razgibanost, kakor je bil Srečko Kosovel; njemu manjka vpogleda predvsem v realno, socialno snovanje naših dni, brez katerega v resnici — kakor piše Kosovel — ni mogoče razumeti umetnikove funkcije pod solncem, zlasti pa ne poslanstva človeka, kakršen je bil Kosovel. Zaradi vsega tega zadene Ocvirka težka krivda, da zbirka prinaša mnogo predragocenih novosti, vendar ni mogla pesnikovega dela in duha približati niti za las. Ocenil se je Ocvirk prav za prav popolnoma izognil.

Če nam je knjiga vkljub temu tako draga, kakor nam najbrž ne bo mogla izlepa biti spet kakšna publikacija v teh naših založniško marljivih, razgibanih dneh, je to pač zasluga Kosovela samega. Malo je v tej zbirki pesmi, ki jih ne bi poznali že iz Gspanove izdaje, toda

kar jih je, so tako silne, neznanske, kakor jih dandanes od nobenega našega lirika ne moremo več pričakovati. Težki baladni ciklus »Ocean« je tako silna izpoved tonečega človeka, naroda in družbe, da bi morala zbirka iziti že samo zaradi njega.

Te izbrane pesmi so torej zaradi nekaterih dragocenih doslej neznanih biserov Kosovelove poezije knjiga, kakršnih bomo lahko poredkem deležni. A da se nam ob nji še enkrat nujnejša zdi zahteva, da bomo prej ali slej morali dobiti Kosovela vsega, človeka, pesnika, misleca, iskalca in boreca, Kosovela vsega, kakor je danes že nujno spojen z vsem dejanjem in nehanjem naših mladih književnih, miselnih in življenskih vrenj — to je prav tako ena nemalih zaslug te zbirke.

Fr.

Ob Cankarjevih novelah v poljščini

»Dom poljske knjige« v Varšavi je letos podaril Poljakom prvo knjigo Ivana Cankarja. »Novela« — ki so obenem knjigi naslov, — je prevedla gospa Ela Molé iz Krakova. Z uvodom je pospremil rojaka univ. profesor in slovenski pesnik dr. V. Molé.

K temu dogodku velja napisati nekatere misli in povedati, da postaja za nas Ivan Cankar v Evropi — izkaznica. Ali kako je prav za prav z nami in z brati Poljaki?

Po svetovni vojni smo podvezemali marsikaj, kar je bilo izraz naše zavesti in miselnosti. Pridobitev ugleda pred tujimi narodi je bila vsem evidentna korist in nujnost. Z vseh strani smo do tega problema prihajali. Bilo je že včasih moledovanje, naj nas veliki svet opazi in vidi, da bo znal upoštevati našo bitnost in naše življenske zahteve v vseh ozirih. Da, v vseh ozirih. Res, nikdar prej se še ni toliko pisalo o nas. Ali pa smo z ugledom v svetu resnično napredovali? Vprašajmo se in se ne bojmo odgovoriti! Naša izkaznica je najbrže obledela. Ne le, da smo izgubili v tujini toliko mož naše krvi, ki so nas prej tam že spodobno predstavljali. Reči moramo, da so med nami in svetom nastale občutne vrzeli. Naša intelektualna emigracija se je vrnila v domovino prej, preden smo našli z večino evropskih narodov globljih vezi. Naša nova emigracija nikakor ni bila enaka prejšnji in je ni več odtehtala. Razen politikov so zdaj naši predstavniki pred Evropo visokošolci. Ti pridejo in gredo, kar za njimi ostane, je šibko osebno znanstvo in kvečjemu to tudi ostane. Nič ni v tej potujoči Evropi trajnega, nič močnejšega kot oni zgolj politično leporečni »kulturni stik«. Boljše je nekaj, kot nič. Toda to je drugo vprašanje, ki ne more odtehtati prvega.

Prvo mora biti za nas tista mednarodna vez, ki se ne opira nujno in le na delovanje posrednih naših oseb. Imeti moramo za kulturo nekaj osebnostnega, človeško-narodnega, kar bo ostalo na objektivni tehnični preko časa. To tudi imamo. Od tega dejstva dalje se pričinja naša nesposobnost za življenje v sodobnosti. Poglejmo le, kako z lastnim vrednostnim zakladom vseh teh 30 let gospodarstva? Ali ni vse gol slučaj, vse kar se koristnega za nas naredi, le delo posameznikov? Menda ni več nikogar, ki tega ne vidi.

Le kako je mogoče, da gremo preko tega! Zdi se, da nas zavaja sedanja književna konjunktura. Nihče je ne taji. Ampak sam bog ve, kako je pri nas s to konjunkturo. Nehote se človek vprašuje: kaj bo ostalo od nje? Raztrgana slika dobe. Kdor pričakuje več, se, brž kot ne, bridko moti. S konjunkturo bomo le izesali kulturo in najprej svojo, še ono malo, kar je imamo. Kajti svoje zaklade izročamo goli slučajnosti.

Proti temu imamo le tu pa tam kak nasproti dokaz. Eden od teh je delovanje Cankarjevega rojaka, univ. prof. Molé, ki živi stalno na Poljskem. Knjiga Cankarjevih novel je do goodek, ki nas je zadel v obraz. Vestnost, s katero je to delo pripravljeno in prevedeno v poljščino, in skrb, dati delu primerno obliko, presenečata s svojo zavestjo in odgovornostjo slovenske kulture. S tem dogodkom se mi je zdelo primerno, opozoriti domovino doma, da

morda preživljamo dobo, ko je naša kulturna sila na višku.

Do te misli so me privedli uvod omenjene knjige in prevod in sam Cankar v poljščini. Po šestih prevodih v tuje jezike nam je odkril ta prevod Cankarjevo moč v slovničini, v jeziku, s katerim smo najmanj znani, narodu, kateremu smo morda v življenju še tuji. Kakšna moč je razsipno nakičena in kaotična sedanja Evropa proti tej čisti kulturi, ki je v nas že zakoreninjena in je že davno rodila toliko sadu, da posameznik lahko zajema z obema rokama? Potreba nam je bilo dokazov, da ne umemo gojiti kulturnih stikov. Odlično dejanje Jugoslovanske biblioteke v Varšavi nam je to dejstvo le še in znova priklicalo pred oči.

Kakor razvidimo iz objavljene knjige, je biblioteka v Varšavi pod vodstvom prof. J. Benešiča izdala doslej še Mažuraničovo »Smrt Smajl age Cengića«. Knjigo Cankarjevih novel toplo priporočamo in če je bilo vredno povedati glavno misel tega članka, upamo, da ne bo v poljščini ta knjiga Cankarjeva prva in poslednja.

I. G.

Stoletnica smrti Friderika Hegla

Včeraj je praznovala Nemčija in z njo ves kulturni zapad stoletnico smrti enega izmed največjih duhov, filozofa Georga Wilhelma Friedricha Hegla. Rojen je bil 27. avgusta 1770, umrl je 14. novembra 1831. Hegel je modrec, čigar nauki so še danes moderni. Šele danes je spoznal svet veliko vrednost njegovih nazorov o družabnem, državnem in narodnem življenju.

Njegova filozofija je usmerjena čisto idealistično. Edina resničnost mu je absolutni razum; torej tudi vse resnično razumno. Tudi prirodnici pojavi se pokoravajo principu absolutnega razuma. Funkcija razuma kaže trojno lice, ki se izraža v tezi, antitezi in sintezi. Vsaka misel že sama po sebi obsega tudi svoje nasprotje, oboje skupaj pa se zlije v višjo enoto. Tudi filozofija obsega v soglasju s trajno funkcijo razuma tri dele: logiko, ki obravnava nasprotje ideje, ki se običajno izraža v prirodnih pojavih in duhovno filozofijo, ki združuje obe v smiselno celoto.

Absolutnost ideje izgubi v prirodnem pojavu svoj svoboden značaj in postane ali nujna ali pa slučajna. Smoter in konec prirodnega razvoja človekovega je sfera duha. Teoretično se javlja duh v inteligenci, praktično v volji in svobodno v pravosti. Duh se na zunaj uresničuje v pravu in morali ter v pravem življenju, ki upošteva pravo in moralo. Samostojna pravstvenost podstatnost je država, ki je najvišje božanstvo na tem svetu. Zato ima država pravico do državljanov, katerih najvišja naloga je v tem, da se popolnoma predajo interesom države. Države se izživljajo v svetovni zgodovini, v kateri nastopajo posamezni narodi, ki z duhom in delom za nekaj časa obračajo pozornost nase, dokler njihova pomembnost ne ugasne. Duh se izraža v obliki svetovnega naziranja ali v umetnosti; to je objektivno javljanje duha. Subjektivno pa se izraža v čuvstvenstvu in religiji. Oba tipa pa združuje čisto mišljenje v pojme, s katerimi se peča filozofija.

Med številnimi njegovimi deli sta najvažnejši knjigi: Fenomenologija duha in Osnovne smernice pravne filozofije.

Uspehi režiserja Gavelle v Brnu

Dne 21. t. m. so dali v brnski operi novo nastudiranega »Borisa Godunovga« v režiji dr. Branka Gavelle, ki nam je še v spominu kot režiser »Mercadeta« in »Glembajevih« iz naše drame ter kot režiser »Luize« iz opere. Vsi tamkajšnji listi pišejo o njegovi režiji silno pohvalno.

Lidove Noviny: Visok nivo je imela Gavellova režija, ki je v velikih zborovskih nastopih spajala realistične detaje gibanja z mogočno koncentracijo celote, proti kateri je postavila podrejeni in proznejši slog manjših kompleksov. V smernicah, ki sta jih dala Coalabala (dirigent) in Gavello, se je razvila reprodukcija na odru v rezultat izrednih vrednot. Vnanji uspeh je bil neobičajno silen.

Narodni Listy: Gavellova režija, ki je imela

za osnovo originalno in učinkovito sceno V. Skružneja, se je osredotočila najbolj na zborovske scene, ki jim je dala pravo življenje in plastiko gibov. Najbolj posrečena je bila prva slika, prizor na litavski meji, slika pred Krono in zaključna scena Borisove smrti — vse to so bili primeri mojstrovstva in smotrne režije.

Prager Presse: Gavellova režija veže genialno historičen moment z modernimi smernicami in drži pri vseh sedmih slikah občinstvo v napetosti. Navzlic okroglemu horizontu so bile vse slike polne življenja, obilni zbori so pri igri sodelovali.

Slavko Osterc.

Gostovanje baleta Loi Fuller

V torek je v operi gostoval pariški baletni zbor Loi Fuller, sestavljen iz samih dam. Izvajale so Griega, Schuberta, Debussyja, Ravela, Massenet in druge skladatelje, večinoma skladbe, ki so ritmično že vnaprej mišljene za te vrste izvedbo na odru. Članice so izbrale spored med težjim in lažjim, so vse zelo gibčne in elegantne, kar pri njih nadomešča strogo disciplino. Kompozicije plesov so bile po večini abstraktnega značaja, ne da bi hotele podrobno označevati kako vsebino, vendar absolutna plesna umetnost jim tudi ni bila namen.

Korpus razpolaga z blestečo garderobo, s čisto preprosto, a učinkovito opremo odra in se z zavidanja vrednimi reflektorji, ki lahko pričarajo na oder čudovite slike, kakor je bila »Velika črna ptica« in »Orjaške sence«. V velikih mestih se kaj podobnega vidi tu pa tam, za nas pa je bil nastop tega baleta vendar dogodek, čeprav ne od največjih. Gledališče je bilo dobro obiskano.

Slavko Osterc.

Novosti državne biblioteke v Ljubljani

Priobčuje dr. Joža Glonar.

(Zvezdica označuje naslove knjig, ki so natisnjene v cirilici.)

- Aigner A.: Die Mineralschätze der Steiermark. Wien, 1907. II 48.785
 • Arhiv, Srpski, za celokupno lekarstvo. Beograd, 1874— 48.030
 Avramović R. M.: Railway System of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes. Washington, 1926. II 48.147
 • Bogojević D.: Beograd. U Beogradu, 1922. 48.728
 Bohuslav Fr.: Ke konci komedie. Divadelni, životni a válečni vzpomínky. V Praze, 1928. 48.672
 Brezovnik VI.: Učbenik za samarjanske tečaje. Beograd, 1930. 48.675
 Čitanka, Narodna, o zdravlju. Zagreb, 1930 — II 48.787
 Dzieje literatury piękney w Polsce. Warszawa, 1918. II 48.786/21, 22
 Glasenapp, H. v.: Die Literaturen Indiens von ihren Anfängen bis zur Gegenwart. Potsdam, 1929. II 48.760
 Glogia A.: Komorna muzika u Zagrebu. Zagreb, 1930. II 48.771
 Grosz, G.: Die Gezeichneten. 60 Blätter aus 15 Jahren. Berlin, 1930. II 48.774
 Herz, Walter: Leitfaden der theoretischen Chemie. Stuttgart, 1930. II 48.802
 Jachimsen P.: Der Humanismus und die Entwicklung des deutschen Geistes. Halle, 1930. 42.270—8
 Kalendar, Jugoslovanski veterinarski, za god... Zagreb, 1930 — 48.701
 List, Poljeijski, za Slovenijo. V Ljubljani, 1919 do 1921. II 48.792
 Mileh, W.: Literaturkritik und Literaturgeschichte. Heidelberg, 1930. II 45.141—18
 Mohorič Iv.: Pregled naše spoljne trgovine, zaključki koji nam se nameću, i budući pravci naše trgovinske politike. Zagreb, 1931. II 48.758
 Paris, G.: Mélanges de littérature française du Moyen-âge. Paris, 1912. II 48.796
 Pekić P.: Vae victis! Pobijanje kritike D. Popovića i V. Stajića. Subotica, 1930. 48.585
 Pušenjak VI.: Slovensko zadružništvo in sodelovanje učiteljsstva pri istem, Celje, 1907. 48.686
 • Rezultati, Prethodni, popisa stanovništva od 31. marta 1931 god. u kraljevini Jugoslaviji. Beograd, 1931. II 48.752
 Samouprava. List izdaje deželni odbor poknežene grofovine Goriško-Gradišanske. Gorica, 1906 — II 48.755
 Spis, Spominški, Sokolskega društva v Škofji Loki ob 25-letnici 1906—1931. V Ljubljani, 1931. II 48.794
 Šišić F.: Die Wahl Ferdinands I. von Österreich zum König von Kroatien. Zagreb, 1917. II 48.783
 Tomašić, N.: Fundamente des Staatsrechtes des Königreiches Kroatien. Zagreb, 1918. II 48.757

Lups

Gospod Lups je bil vrabec. Njegova žena se je imenovala gospa Lups. Po imenu se namreč žene ravna po svojih možeh.

Bila je pomlad in gospa Lups je sedela na svojih jajcih. Gospod Lups je skrbel za hrano. Zdaj je sedel na robu gnezda in je mežikal v solnce.

»Ljudje zmerom opravljajo, da so vrabci predrzni in prepirljivi,« si je mislila gospa Lups, »seveda mislijo s tem samo moški spol. Prav za prav tega o svojem možu ne morem trditi. Dovršen zakonski mož sicer še ni, ampak še bo.«

Gospodu Lupsu je postajalo dolgčas.

»Jaz bi mogel tudi kdaj sesti na jajca.«

»Ne,« je rekla gospa Lups, ne iz trme, ampak čisto iz pedagoškega občutka.

»Pip!« je rekel gospod Lups razsrjen, »jajca so tudi moja.«

»Ne,« je rekla gospa Lups — spet samo iz pedagoškega občutka.

Gospod Lups je razburjen udarjal s perotmi.

»Pravico imam sedeti na jajcih, jaz sem oče!«

»Ne razbijaj tako s perotmi,« je rekla gospa Lups, »to se ne spodobi, najmanj pa tukaj v gnezdu. Razen tega me dela to nervozno. Vi, možje, morate zmerom razbijati prav s perot-

mi. Vzemite si mene za vzgled. Jaz sem čisto mirna. Kajpada so jajca tvoja. Misli na to, da si poročen.«

»Na to ne prestanem mislim. Ampak prej si rekla drugače. To je nelogično!«

»Ne jezi me s svojo logiko, poročena sva in prav nič logično.«

»Tako,« je dejal gospod Lups in arogantno tolkel s kljunom.

»Ali se ti mar tega ne zavedaš??«

Gospod Lups je začel tolči s kljunom.

»Da, da, draga moja,« je rekel.

»Se bo že razvil,« si je mislila gospa Lups.

»Zdaj bom poletel v klub,« je rekel gospod Lups in si snažil peroti.

»Ti bi lahko tudi kdaj sedel na jajca,« je rekla gospa Lups, »jaz sedim gori že celo dopol dne. Ali misliš, da je to kakšna zabava?«

Poleg tega so jajca tudi tvoja!«

Solnce bi moralo nehati sijati, si je mislil gospod Lups. Ampak sijalo je dalje.

»Molčim naj!« je zavpil. »Prej sem hotel sedeti na jajcih, so bila jajca tvoja. Zdaj hočem iti v klub, zdaj so jajca moja. Prav za prav — čigava so tedaj jajca?«

»Ne vpij tako, seveda so jajca tvoja. To sem ti že prej pravila.«

Gospod in gospa Lups sta postala vrtoglava.

»Ti se motiš...«

»Ženske se nikdar ne motijo!«

Da, da, draga moja,« je rekel gospod Lups in je sedel na jajca, ki niso bila njegova jajca in so bila vendarle njegova jajca.

»Možje so tako malo obzirni! Preden sva se spoznala, si v svojem življenju še premalo občutil tudi žensko roko.«

»Oh, seveda,« je rekel gospod Lups in opazoval kremkeljčke svoje soproge.

Gospa Lups je pozorno prisluškovala ob jajcih.

»Eden takorekoč že čivka v jajcu,« je rekla vsa srečna.

»Potem bo piška,« je rekel gospod Lups.

Gospa Lups je ostro pogledala svojega moža.

»Seveda, piška bo. Inteligenca se začne najprej kazati.«

Gospod Lups se je našopiril od jeze.

»Ampak prvi, ki se izleže, bo petelin!« je rekel po vrabčevsko.

Gospa Lups je ostala čisto mirna.

»Kar najprej čivka, pride tudi najprej ven,« je rekla, »torej bo piška. V ostalem me pustite zdaj na jajca. Kritično postaja. To razumejo ženske bolje. Poleg tega so jajca moja.«

»Da, da, draga moja,« je rekel gospod Lups. Kmalu je prišel prvi iz jajca.

Bil je petelinček.

Gospod Lups se je šopiril in škodoželjno žgolet.

»Vidiš,« je rekla gospa Lups, »prav sem ti rekla. Da bo petelinček, Ampak vi morate vse bolje vedeti.«

Gospod Lups je odprl kljun tako široko kot še nikdar. Kakšno stopnjevanje je bilo anatomskega nemogoče.

Ampak dobil ni nobenega glasu.

Tedaj je spet klopnil s kljunom, Enkrat za vselej.

»Zdaj je popolnoma razvit, to bo srečen zakon,« si je mislila gospa Lups, in je pomagala ostalim malčkom iz lupin. »Zdaj moraš leteti v klub, dragi možiček, da se malo raztreseš. Ze dolgo sem te prosila za to. Na povratku poskrbi za hrano.«

»Da, da, draga moja,« je rekel gospod Lups in je letel.

Gospod Lups ima govor v klubu.

»Mi smo možje! Dejanja moramo videti. Dejanja moramo videti! Dejanja moramo videti!« je vpil in krilil s perotmi.

— — — — —

Gospa Lups je grela svoje male v gnezdu.

»Njegovo ime boste nosili, vsi se boste imenovali Lups,« je nežno čivkala.

Kajti po imenu se žene ravna po svojih možeh.

Mladi Jugoslovan

Danilo Gorinšek:

Domovina

Solnce sije, v polja zlata lije,
v polja in na bele, tihe hiše,
razcvetena vesna je zelena,
vse nebo opojnosladko diše.

Mladec Gregor z doma se odpravlja:

»Bolje kamorkoli, na vse konce,
kakor v dolgočasni domovini,
pa četudi zlato sije solnce!»

Je tujina vselej šola fina,
kdor jo blagoslavljaj, jo kolne,
spiš tam na lesenih golih deskah,
ni ležišča tam iz mehke volne.

Burja piše čez razpale hiše,
neprestano lije z neba ploha,
breg je gol in nemo, mrzlo sega
kvišku do nebesnih dalj kot soha.

Starec Gregor vrača v domovino
s srcem bolnim se, ki trudno bije:
»V domovini vsaj želim umreti —
pa čeprav tam tudi ploha lije!»

Gustav Strniša:

Martinova gos

(Po pripovedovanju Maksa Zemljiča.)

Gospa Skopulja je spekla na Martinovo nedeljo lepo rejeno gosko. Prijateljski duh pečenke je kar zaščegetal v nosu. In kako okusno rumena je bila. Sama je vabila: »Vgrizni in ne bo ti žal!»

Skopulja si je gos ogledala in pokimala:

»Dobra si! Malo ohladim te. Potlej prideš na mizo v slast želedeem in veselje očem.»

Odnese jo je v predsobo, postavila jo je na odprto okno in se zadovoljno smehljala. Kako tudi ne! Skopulja je bila vdova. Imela je mladega ženina, lepega kakor pomladni dan. In danes pride mladenič k nji na kosilo.

Smuknila je nazaj v kuhinjo.

Tedaj je nekdo pridrsal po stopnicah. Vrata so bila odprta. Starikav berač je stal pred gospo. Prijazno jo je pozdravil in poprosil:

»Danes je martinovanje. Bog vam bo dal srečo, če se usmilite mene, siromaka. Nisem imel še gorkega v žolodcu.»

»Niš nimam, prav nič!« je lagala in ga sovražno pogledala.

»I, morda mi daste dinarček. Kruha si bom kupil. Res sem lačen.«

»Dinar? Kam pa mislite, dinar? Kje naj jemljem? Povedala sem vam že, da nimam ničesar,« ga je zavrnila.

Berač je nekaj zamrmral in odšel.

Skopulja je stopila za njim pogledat, da bi ji kaj ne odnesel.

Starec je počasi stopal mimo gosi. Niti pogledal je ni, kakor bi je ne bil videl. ež je drsal po stopnicah.

Ko je prišel že skoro v vežo, se je nasmejal. Okno nad njim je bilo eiser dokaj visoko. Toda prosjak je bil dolg in suh. Stegnil se je nad stopnišče, segel po goski in jo stlačil v svojo malho.

Potem je hitro odšel na cesto. Ko je videl, da je kuhinjsko okno odprto, je poklical gospo:

»Ej, žujte, mamice!»

Skopulja je nejevoljna pogledala skozi okno.

Bila že ni stara, a ta berač jo kliče za mamico.

Prosjač je stal na cesti. Prijazno se ji je

odkril, ji pomežiknil, se pogladil z desnico po trebuhu, z levico po svoji malhi in rekel: gledal je ni, kakor bi je ne bil videl. Že je vaš gosir je res za v moj torbir!»

Glasno se je zakrohotal in odšel po cesti.

»Kaj ta človek čveka o zahvali in goski? Dala mu nisem ničesar,« mrmra gospa.

Mahoma jo je spreletelo:

»Res sem videla, da je šel berač mimo gosi. Toda, kaj če jo je iz stopnic dosegel?»

Hitela je venkaj.

Gosi ni bilo nikjer.

Zaprla je.

Opoldne je prišel njen ženin. Ni mu mogla postreči z gosko. In slabe volje je bila. Kregala se je nad berači, češ da take sordre ni treba na svetu.

Njen ženin je bil usmiljen človek. Ko je vse izvedel, se je nevesti smejal.

Doma je pričel misliti o skoposti svoje neveste. Dejal si je:

»Tako je skopa, da naposled še meni ne bo privoščila jesti. Pa brezsrčna je. Kako bi sicer mogla starega prosjaka tako odpraviti?»

Od tedaj je ni obiskal nikoli več.

Stari berač ni odnesel Skopulji samo goske, temveč ji je odpeljal nevede tudi ženina.

Marij Skalan:

Slovo selilk

Zazvenel je v logu klie:

»Vse, kar je krilatih ptic,
naj zbero se za polet
v daljni, južni, solnčni svet!»

In so zbrale se takoj,
ko vzblesel je rani soj,

začebljale tihi spev,
čule iz dobrav odmev:

»Spremljaj veter vas na pot,
s ko boste že drugod,
mislite na stari kraj,
v maju pridite nazaj!»

Odzvenel je v logu klie
in odletel roj je ptic;
pust nad log je legel mir,
vgasnil v dalji je večer...

Vinko Bitenc:

Muha Koconožka

Ali ste že kdaj videli pozimi v kakšnem kotu sobe, kako tam vise muhe, vse izsušene in kakor mrtve? Jeseni namreč zležejo muhe jajčeca za novi zarod, potem pa zaspe kjersibodi in prespe vso dolgo zimo. Na svetilki, višči izpod stropa, med okni, povsod jim je všeč. Spe in spe in jim ni treba ne piti ne jesti. — V eni izmed teh zaleg se je rodila muha koconožka.

Ko so posijali prvi topli solnčni žarki, se je muha koconožka prebudila. Veselo je zabrenčala in zletela iz kota na okno. Pogledajte si jo, kakšna je ta muha Koconožka.

Temnosiva, s šestimi kosmatimi nožicami in s prozornimi krilci. Majhna usteca so podaljšana v rilček, na glavi pa ima dvoje velikih, velikih oči. Te oči so sestavljene iz več manjših očes, zato muha vidi na vse strani.

Pa kako ti otreša svoja krilca, ta muha Koconožka! Bi mislil kdo, da je tako snažna in se umiva. Kaj šel! Glej, že se je naveličala laziti po steklu na oknu in zdaj brendi sem in tja po stanovanju. Gotovo je lačna. Poiskati si mora hrane. E, muha Koconožka je prebrisana! Skozi sobna vrata odleti v kuhinjo. Tam

Je sladkor, mleko, maslo, kruh in so druge dobre stvari; nasesala se bo lahko vsega s svojim dolgim rilčkom. Kuharica je bila namreč tako neprevidna, da je putila vrata jedilne shrambe odprta; no, muha Koconožka pa se je kajpada poslužila priložnosti, da si uteši lakoto.

Toplo solnce je izvabilo na dvorišče otroke. Tudi muha Koconožka je poletela skozi okno k njim na dvorišče. Pa ne, da bi se igrala z njimi; tisto ne. Saj bi tudi ne bilo varno, letati brezskrbno po zraku. Lahko bi šavsnila lastavka po njej — in več bi je ne bilo.

Ampak nekaj drugega je vlelo muho Koconožko na dvorišče. Tam v kotu je kup smeti. Njene tovaršice letajo v rojih nad smetiščem. — Pa bi jaz ne —! si misli muha Koconožka, in že je tam. Med gnili odpadki od sadja, po umazanih smeteh in po gnoju lazijo muhe. Morajo pač skrbeti za zarod. Zato odlagajo med smeti svoja jajčeca. Muha Koconožka je

bila sedla na kup gnoja. Nič zato, če si umaže nožice. Mogoče pa se dobi med odpadki kaka jed. Če pa nič ne dobi, saj je vseeno lepo in prijetno, malo pobrskati tu in tam. Če bo lačna, že zleti nazaj v kuhinjo, saj ji ne bo nihče branil.

Le pomislite, otroci! Zdaj sedi muha Koconožka na grdem gnoju, potem pa bo lazila s svojimi umazanimi nožicami po vaših krožnikih, po jedi in kruhu! In ne sama — še na stotine drugih muh!

Z bližnje strehe planejo nenadoma vrabci na gnojišče. Muhe odlete na vse strani. Koconožka se je komaj izognila požrešnemu kljunu, ki jo je hotel uloviti. Vsa preplašena je odletela na odprto okno sosedove hiše. Izba je bila poltemna. Na postelji je ležalo blede dekle. Bila je domača hči Klara, ki se je vrnila iz daljnega mesta domov in prinesla s seboj smrtno bolezen, jetiko.

Muha Koconožka se je razgledala po sobi.

»Čudno, da je vse tako tiho,« si je dejala. »Pa nobene moje sorodnice ni opaziti. Najbrže vedo, da tu ni nikakih slaščic na razpolago.« Bolnica je zakašljala, podžala robec pred ustni, potem pa ga je položila ob vzglavje. Muha Koconožka je bila to opazila.

»Tam bo pa nekaj zame,« je zabrenčala in v naslednjem trenutku je že sedela na robcu. Bolna Klara je zapazila nadležno muho in jo odpodila. Muha Koconožka pa je zbežala skozi okno na dvorišče, od tam pa je zletela naravnost v kuhinjo prve hiše, kjer je bila zagledala luč sveta. Družina je bila prav pri kosilu. Muha Koconožka je tebi nič meni nič sedla na kos kruha, ki je ležal ob krožniku na mizi. O, to vam je bila grduška, otroci, kaj ne! Ko jo je gospodinja spodila, je sedla starejši hčerki na ustnice. Deklica se je seveda takoj otrešla predrznice, toda muha Koconožka je najbrže že opravila svoje poslanstvo. Poslanstvo namreč, ki ga imajo vse muhe: prenašati bolezen od bolnega na zdravega človeka. — Muha Koconožka je še nadalje sitnarila okrog mize, nazadnje pa je padla v krožnik vroče juhe in utonila. — Gospodinja je zliha juho v pomije; pri tem pa je dejala:

»Ta mušja zalega! Otroci, pazite na snagol! Najlažje se ubranimo muh, če pazimo na čistoto pri jedi, v stanovanju in tudi po dvorišču. Že pogovor nas uči: »Snaga je pol življenja!«

Taka-le je zgodba o muhi Koconožki.

Uganka

Kadar že druge vse cvetke
sklonijo svoje glavice,
ona edina krasi še
v varnih zatišjih gredice.

Rešitev prejšnje uganke: oblaki. — Pravilnih rešitev je uredništvo prejelo 25, a nagrado je žreb določil Karlu Kotniku, učencu 5. razreda osnovne šole v Hrastniku. Rešitve današnje uganke bo sprejemalo uredništvo »Mladega Jugoslavana« v Mariboru, Aleksandrova cesta 24, do srede, dne 18. t. m. opoldne.

Naročajte in čitatite knjigo: Radivoj Rehar: »Potovanje po zvezdi Večernici!«

Martin Napuhek

Pravljica igra za mladino v petih slikah.

Spisal J. Špicar.

(Nadaljevanje.)

3. PRIZOR.

Prejšnja brez Zlate.

BINE: Kaj poslušaj tu, služabnik? Tu se ne vodijo pogovori za služinčad.

SLUŽABNIK: Potem bi tudi ti ne mogel biti zraven.

BINE: Jaz sem dvorjan in go...

SLUŽABNIK (ga prekine):... gosenica, ki se plazi po trebuhu.

BINE: Če ne bi stali pred slovesnimi trenutki, bi dal te vreči v ječo, kjer kruh in voda zdravita jezike zlobnih misli. — Tako pa bodi! — Poslušaj! Ravno kar se bo vršilo ustoličenje in kronanje našega dobrotljivega...

SLUŽABNIK (prase v smeh): Dobrotljivega! Dobrotljivega! — Ti si norec ali pa hinavec! (Zbeži.)

BINE: Na, taka je današnja služinčad! (Odide na nasprotno stran.)

4. PRIZOR.

Pridejo: Dvorni kuhar, dvorni točaj, dvorni kapelnik, dvorna kuharica in dvorna šivilja ter dvorni krojač; njim na čelu dvorni norec.

NOREC (stopi k prestolu): Ali se zavedate, gospoda, kakšen važen dan je danes?

DRUGI: Zavedamo se!

NOREC: Ali ste storili vsi svojo dolžnost?

DRUGI: Smo!

NOREC: In sicer:

KUHAR: Zaklali smo devet volov, telet in jarcev celo četo, purmanov in kur na milijone. Juh bo, mislim, pet, pečenke vse sorte...

KUHARICA: Hm, in torte, sladkarije, kar jih svet premore. Vloženo sadje, sladoledi, poharvani, kot mavrica na nebu.

TOČAJ: Ko so trebuhu polni, teče vino, kot bi v duplo zlivaj. Danes so na vrsti špicalitete: Toskanec, Magdalene solze, nazadnje pa še tisti, ki šumi in poka »puf«, »puf«!

KROJAČ: Jaz preskrbel sem najdragocenejšo obleko, kakršna je le za kronanje predpisana na dvoru.

ŠIVILJA: Jaz pa s svilno vtikano, kakor lilije mehko in belo perilo z namuzi in španskimi čipkami.

NOREC: To vse je za telesni blagor, ki ga ljudje najbolj spoštujejo; namreč da so siti in lepo oblečeni. Prav je! Knez se je imenoval prej Martin Napuhek, jaz pa vidim, da je sedaj postal napuh. Tak pa hoče še kaj več. Poznate pravljico o copati, ki je postala škorenj? Ali o beraču, ki je zajahal konja? Da, da! Tako je! Samo na telesnost mislite! Ali pri taki slovesnosti je treba tudi kaj duševne hrane. Ali čem za to skrbeti samo jaz, prevzvišeni gospod dvorni norec?

KAPELNIK: Jaz, dvorni kapelnik preskrbim za to!

NOREC: Dobro je! — Ko bo slovesni obred kronanja končan, pridemo na vrsto mi. V okinčani dvorani bo pojedina s koncertom in nagovori, tudi jaz bom špogal enega in ta bo najmodrejši in mogoče najresničnejši. Ali ni res?

DRUGI: Res je!

KUHAR: Kar bo ostalo gospodi, bomo lahko ogledali mi.

TOČAJ: Vina težko kaj ostane. A za vas ga postavim prej v kraj in tudi za se.

KUHARICA: Le sami nase ne pozabimo!

(Čuje se glas rogov za odrom.)

NOREC: K sprevedu kličejo! Hitimo!

DRUGI: Hitimo! Hitimo! (Vsi odhite.)

5. PRIZOR.

Služabnik.

SLUŽABNIK (pride z omelom in snaži prah s prestola): Zapršil se je slavni, stari prestol — in je treba, da ga očistimo za novega vladarja. — Oh, oh, kaj bo, kaj bo. Vse pojde rakom žvižgat in ostala bo le še historija, ki bo pripovedovala, kako je Martin Napuhek postal knez in vladar. (Začne se godba, ki igra mogočno koračnico.) Že gredo! (Parkrat pihne na prestol in spet obriše.) Služabnik je osnažil prestol gospodarju, sedaj pa lahko gre. (Odkoraka majestetično iz dvorane, omelo na rami.)

6. PRIZOR.

Martin, Tine in Bine, dvorjani, kapelnik z godbo, ceremonijer.

(Med godbo prihajajo dvorjani. Eden nosi meč, drugi krono, tretji žezlo. V sredini pride Martin, kot knez, dva paža mu nosita vlečko.)

MARTIN (hodi ponosno in sede na prestol): Tako, sedaj sem tu jaz gospodar, vladar, knez in sploh vse skupaj. Vi ste moji podložniki. (Vsi se začudeno gledajo.) Poklonite se mi! Hitro!

VSI (se prisiljeno poklonijo, le Tine in Bine ležita skoro na trebuhu.)

MARTIN: Tu sedim in sem vaš gospod! Dajte mi krono!

CEREMONIJER: Svetli knez! Po starem običaju se izroči najprvo meč, potem šele...

Žene, kako trošite svoj denar?

Težke gospodarske prilike so krive, da si ne moremo razdeliti pravilno svojih izdatkov, t. j. da ne moremo po nekdanjem vzorcu določiti, koliko odstotkov svojih prejemkov uporabimo za hrano, koliko za obleko itd.; posebno je to nemogoče v tistih družinah, kjer je najemina, v primeri z drugimi izdatki, previsoka. Tedaj poskuša gospodinja prihraniti na eni strani, kar mora na drugi strani več potrošiti. Navadno začne hraniti pri obleki, ali vsaj morala bi začeti pri obleki. Tedaj se pravi »delati iz starega novo«, sestavljati staro z novim itd. Ni prijetno to delo, posebno ne tam, kjer imajo doraščajoče hčere, katere bi želele v začetku sezone imeti marsikaj novega, in je večkrat mati, ki jim ne more ugoditi, nesrečnejša kakor hčere same. V takih razmerah posebno cvetejo »priložnostne razprodaje«, ki s svojo vsiljivo reklamo in včasih res nizkimi cenami, zapeljejo gospodinjstvo, da kupi marsikaj, kar ni neobhodno potrebno, samo zato, ker je tako poceni. Slišimo izgovore: porabila se bo ta stvar vendarle in bogve, če bo še takšna prilika.

To je le samoprevara. Pišla sredstva zahtevajo temeljitega prevdarka pred nakupom; kupimo vedno samo to, kar moramo kupiti, in še od tega, kar moramo kupiti, je treba včasih kaj odščititi. Odrskati si, to je geslo, ki ni potrebno le za vsakega posameznika, marveč tudi iz ozira do drugih; z dobrim vzgledom bi morale prednjačiti ve, tisočere, ki imate v svojih rokah blagor domovine; žene in matere. V velikih stiskah smo; kar izdamo, mora biti vedno le v korist našega rojaka, domačega delavca. Ne kupujemo tujih izdelkov, zlasti če imamo nadome-

stilo doma. Nosimo domače čevlje, domače klobuke, kupujemo domače platno, bombažaste tkanine; baržuni, umetne svilne domačih tovarn so prav tako dobri, kakor tuji. — Domače testenine, domače konserve, domače sadje in domačo zelenjavo; pri vsaki malenkosti pazimo na znamko in odklanjamo odločno vsak tuj izdelek.

Res je, da tudi domača industrija ni vsa v naših rokah, preveč je še tujega kapitala v njej. Toda vsaj delovne moči, ki so v industriji zaposlene, so domače in kolikor še niso, imamo vso pravico zahtevati, da bodo. — Če bi se vse naše gospodinjke, brez izjeme, dosledno ravnale po geslu »svoji k svojim«, bi marsikateremu našemu človeku ne bilo treba pohajkovati in stradati.

Najšibkejša stran naših, vsaj mlajših žen je — moda. Da se pri nas troši za obleke preko mere, ne opazijo le zmerni domačini, marveč celo tujke, ki prihajajo k nam. Tako se je n. pr. izrazila o nas, Jugoslovankah, poljska pisateljica in novinarica Halina Sjenicka, ki je nedavno obiskala našo domovino, da imajo pri nas smisel za javno delo samo starejše žene, medtem ko so mlajše vse preveč elegantne in preveč sportno razpoložene in jih socialno delo ne zanima.

Značilno je, da se tako izraža o nas Poljakinja, ker je znano, da so bile Poljakinje vedno na glasu kot najelegantnejše in najbolj razvajene ženske. To je znak, da so se žene drugih narodov že streznile, da so dorasle sedanjim resnim časom, medtem ko se nas še vedno drži lahkomišelnost in se trdovratno držimo starih razvad v lastno škodo.

Žena in knjiga

Čim težji so časi, tem raje človek sega po razvedrilo, da se vsaj za kakšno urico iznebi vsakdanjih skrbi in težav. Temu imamo pripisovati dejstvo, da nese siromak zadnjo svojo paro v gostilno, da so danes polni vsi kinematografi. Pa tudi drugo, bolj razveseljivo dejstvo imamo pripisati današnjim težkim časom, namreč, da ljudje kaj radi segajo po knjigah. Knjižnice pridno delajo, založbe, revije se množijo neprestano; nimamo pri rokah statističnih podatkov, vendar se gotovo ne motimo, ako trdimo, da v najboljših gospodarskih razmerah naš človek ni niti od daleč toliko izdal za knjige kakor danes, ko se bje trd boj za eksistenco.

Posebno je razveseljivo, da naše žene mnogo čitajo. V revni kmečki hiši, v bornem delavskem stanovanju, kjer premnogokrat primanjkuje tudi najpotrebnejšega, najdemo ženski list, ki ga pridno čita mlado in staro. Često-krat je ženski list edino čtivo v hiši, ker je samo ženska tista, ki zna spraviti skupaj — včasih z velikimi žrtvami — denar za naročnino. Neredkokrat mora žena skrivati list pred možem, ki noče, da bi bila žena »bolj učenac nego on, da bi »stratila čas za take neumnost«. Hčerka mora včasih dobivati list na drugi naslov, da starši ne vidijo, kako »razsijple« denar za take »nepotrebne« reči, ne bi pa najbrž nič rekli, če bi si kupila svilene nogavice, ki stanejo najmanj toliko. Žena, ki je bolj navezana na dom, tudi če mora služiti izven doma, potrebuje razvedrilo in marsikateri, posebno če ima prvo mladost za seboj, je čtivo edino in najljubše razvedrilo, za katero rada doprinese tudi žrtve. Žal da se to dobro svojstvo naše žene včasih tudi izrabi v špekulativne namene, da se ji nudi med dobrim zrnjem vse preveč plevela in nepotrebnega balasta. Potrebno bi bilo, da vsi, ki jim je pri srcu kulturni napredek naše žene, pazimo na to, kakšno čtivo ji damo v roke, da ji priporočamo vedno to, od česar bo imela največ koristi.

Med listi, ki se v polni meri zavedajo svoje odgovornosti in svoje misije med slovenskim žensstvom, je brez dvoma na prvem mestu »Ženski Svet«. V devetih letih svojega obstanka ni nikdar hlastal po efektu niti s svojo opremo niti s svojo vsebino. Pozna se mu skozi in skozi, da ni špekulativno podjetje, marveč list, ki živi življenje naše žene: skromno, resno življenje brez iluzij in brez pavovega perja. Vsak, komur leži na srcu kulturni napredek naše žene, mora le želeči, da se naše žensstvo oklene tega lista in mu pomore do čimvečjega razmaha v splošno korist.

Stoletne volilke

Udeležba žen pri angleških volitvah je bila zelo velika. Angleški listi poročajo obširno o dveh volilkah v starosti 103 in 106 let. Prva se je pripeljala v avtomobilu pred županstvo v Hampsteadu; žurnalstom je izjavila, da hoče dati dober vzgled. Druga je volila v Thornton Hearthu in je pri tej priliki omenila dva stara spomina: krimsko vojno in prvo železnico. Menila je, da so se na gotovih področjih res dosegli uspehi. »Toda drugod?« je dodala z dvomom. Obe stoletni ženi sta izjavili, da se prvič poslužita volilne pravice z ozirom na težki položaj, v katerem se nahaja njihova domovina.

Žene v zadnjih angleških volitvah

Pri katastrofalnem porazu angleške delovne stranke je propadlo tudi njenih 36 kandidatkinj. Med temi so tudi: mnogo imenovane parlamentarke, prejšnji delovni minister, miss Margaret Bonfield, Susan Lawrence, Marion Phillips in najmlajša poslanka Jenny Lee, hčerka škotskega rudarja, po poklicu učiteljica. Miss Bonfield je kandidirala v močno industrijskem volilnem okrožju Wallsend. Ona je ena izmed bojevnic gibanja »open door«, katero nasprotuje posebni zaščiti delovnih žen. Morebiti je to njeno stališče doprineslo k njenemu porazu. Zmagala je njena konservativna nasprotnica s 7006 glasovi. Od ostalih 13 doslej z gotovostjo izvoljenih je 12 konservativk, med temi Lady Astor, ki je svojo glasovno večino od 24 glasov v l. 1929, dvignila na 10.204. Neglede na konservativne žene, se prišteva k zmagovalkam tudi Megan Lloyd George (liberalna) in sicer v Angleseyu.

Razgled po ženskem svetu

ZEDINJENE DRŽAVE

Margaret Barelly-Wilson, profesorica za psihologijo in higijeno na Hunter-College-u, je darovala newyorški medicinski akademiji svojo zbirko, obsegujočo 4000 knjig o kuharski umetnosti in gastronomiji. Knjižnica obsega knjige v 20 jezikih; med temi so tudi znamenite raritete, n. pr. latinski rokopis Apiciusove kuharske knjige iz časa cesarja Avgusta.

FRANCIJA

Med odlikovanci Umetnostne akademije je več žen, in sicer so dobile prve nagrade v slikarstvu in grafiki gđe. Giraudon, Tison in Flandin.

K mnogim ustanovam francoske Akademije je prištetih v zadnjem času še eno novo, ki je namenjena samo ženskam. Obresti večmilijonskega premoženja se bodo letno razdelile med žene, ki izvrše kako požrtvovalno delo izven lastnega doma, nadalje pride v poštev pri nagradah skrb za starčke in požrtvovalnost mater napram svojim otrokom.

ANGLIJA

Mrs. Sydney-Webb je prva članica Britske Akademije. Skupno z možem je napravila globoko študijo o občinskih vprašanjih, združništvu in sindikatih. Nacionalni ekonomski mnenja, da se imajo zahvaliti zakonskemu paru za najvažnejši prispevek k študiju socialnih problemov in aktualnih institucij.

Vojvodinja Yorška, sinova angleškega kralja, je bila imenovana za častno doktorico meščanskega prava v Oxfordu. Vojvodinja je tretja iz kraljeve hiše, ki je dosegla akademsko odlikovanje.

AVSTRIJA

Pionirka na poprišču, ki je ženam še malo dostopno, je 20letna dirigentka Karmen Studer, učenka in zaročenka Feliksa Weingartnerja. Nedavno je dirigirala orkester pri nekem koncertu na Dunaju ter je pri tej priliki podala sijajen dokaz svojega izrednega znanja.

ROMUNIJA

Letalki Braescu je narod poklonil, kakor poročajo, letalo in hišo v dar za njen svetovni rekord, ki ga je dosegla s tem, da je skočila s padobranom iz 6000 m višine. S tem je prekosi dosednji rekord neke ameriške letalkice, katera je skočila iz 4800 m višine.

TURSKA

Na Turškem je že več žen nastavljenih kot sodnice. V Stambulu sta bili imenovani kot sodnici dve mladi juristki: Beyham Husameten in Melika Nuri.

AVSTRALIJA

Sylvia Pankhurst, že iz predvojnega znana sufražetka, ki je tedaj skupno s svojo materjo Evelyn Pankhurst zbuja veliko pozornost ter je s svojo strastno agitacijo za žensko volilno pravico prišla večkrat v konflikte s policijo, nastopa zdaj v Avstraliji, kjer ima svoje stalno bivališče. Kot izvrstna govornica agitira tam za zmerno delavsko stranko.

BRAZILIJA

Pododbor za politična prava, ki ga je postavila vlada, je vložil zakonski načrt, ki vsebuje žensko volilno pravo, toda le za gotove kategorije. Po njem bi smele voliti: samske žene in vdove, če so gospodarsko neodvisne, bodisi vsled lastnega dela ali vsled svojega premoženja. Dalje žene, ki so že dve leti zapuščene od svojega moža, žene, ki žive ločeno od moža, bodisi vsled sodnijskega odloka ali le po medsebojnem sporazumljenju. Žene ki se juridično smatrajo kot poglavarji družine, poročene žene, ki upravljajo kako industrijsko ali trgovsko podjetje, končno delavke in namoščenke v gospodinjstvu ali v tovarni, poročene ali ne, če so gospodarsko neodvisne.

Razno

Moderna poroka angleške princezinje

O priliki poroke nečakinje angleškega kraljevega para, lady May Cambridge s stotnikom Smythom, se je mladi par poročil po obredu, ki ga navaja novi molitvenik, čeravno je parlament zavrgel ta molitvenik. V novem obredu je opuščena točka, naj bo žena možu podložna. Lady May je torej prva angleška princezinja, ki ni obljubila svojemu možu pokorščino. Tudi sicer se je izkazala kot zelo moderna žena. Ni se pustila iznenaditi z darovi, marveč si jih je izbrala sama na ta način, da je izdala »poročno knjižico«, v kateri označja javnosti svoje želje glede darov.

Smrt stoletne kadilke

Najstarejša žena v Bologni, Filomena Pasi, ki je obhajala nedavno zdrava in krepka svoj stoteri rojstni dan, je komaj osem dni kasneje končala svoje življenje na tragični način. Kot strastna kadilka je zaspala s cigareto v ustih, vsled česar se ji je vnela postelja. Starica je umrla v bolnici v strašnih bolečinah.

Trgovina z — vzroki za ločitev

Berlinski zakonci dobivajo mnogo obetajočih poslovne oglase, ki se glase tako-le: »Mi dobavljamo vse!!! Vzroke za ločitve, od najnovejših do najbolj kompliciranih, ponosrečene pravne poskuse, nesporazumna približanja. Ako se hočete pustiti ločiti, obrnite se na nas. Hitro, točno, zanesljivo in poceni! Pripravljeni na vsako pojasnilo in vsak nasvet. Zveza svobodnih prijateljev človeštva. Berlin W. Plačila tudi na obroke!«

Ženski sport v Turčiji

Tudi v Turčiji, kjer si še pred 15. leti ni upala nobena žena nezakrita na cesto, prodira čedalje bolj moderni duh. Mlade Turkinje, se prav kakor njihove evropske tovarišice, pridno bavijo z lahko atletiko in upajo, da bodo kmalu mogle uspešno tekmovali na mednarodnih tekmah z ženami iz drugih držav.

Slavnost dinj

Vsako jesen prirede v mestecu Hope v Arkansasu slavnost dinj (melon). Pri tej priliki povzijejo neverjetne množice s sladkorjem potresenih dinj. Posebni vlaki vozijo ljudi na to prireditve; preteklo leto je bilo nič manj nego 50.000 udeležencev te »slavnosti«. Priredi se, seveda, tudi razstava dinj z nagradami. Nekega farmerja se je posrečilo pridelati dinjo, ki je tehtala baje 165 funtov. Doslej je bilo znano, da je dinja dosegla težo 152,50 funta.

Moda

Nosijo se:

Rokavi z balončkom, ki se boči nad ozko, precej visoko barvasto manšeto.

Zadaj v hrbtu pritrdjeni »pufici«, ki pa silhuete nikakor ne pokvarijo ali razširijo. Nasprotno! Plisane volane in skupine gub, ki so pritrdjene v vezeno.

Vezene in lamirane bluze ter poldolge tunike s plisiranim krilom.

Kožuhovinski ovratniki, ki so tako napravljeni, da se dajo poljubno pripeti na plašč ali kostim ter sneti.

Volane, pentlje in draperije na večernih oblekah.

Gumbi v dvojnih črtah na jopah in plaščih. Dolge kravate iz krzna, ki napravijo ozke rame.

Na oblekah brez rokavov male volane, pritrdjene ob rami, ki nadomestujejo rokave.

Ogrlice in šopki iz rezanega stekla v obliki malih cvetic in listkov.

Čipke in til, tkani iz volne.

Prekrižane naramnice so karakteristični znak za večerne družabne toalete.

Pentlji na hrbtu posvečajo posebno pozornost. Včasih se celo naravnost vsije v blago in vise doll sami konci.

Vezene se počasi spet prikazujejo in bodo gotovo še zavzele važno mesto v nakitu oblek in plaščev. Začasno oživljajo rob ob vratnem

izrezku in krasijo prekrižane naramnice na golih hrbtih. Vidijo se sijajne perzijske vezene, druge iz bliščetih biservov z bajnim barvnim učinkom. Tudi srebrne vezene trumfirajo na večernih bluzah.

Majhni, mehki kepi iz baržuna nadomeščajo čisto večerne plašče in se nosijo k vsakojakim oblekam. Najelegantnejši so iz črnega baržuna.

Vlečke postajajo čedalje oblastnejše in širje. Večkrat so v celi širini pokrite z volanami, kakršne so našle na krilu do pasu.

Gospodinjstvo

Pravilno postopanje s štedilnikom in s pečjo

Predno zakurimo v štedilniku ali v pečji, moramo vedno dobro očistiti rešetko, da so vse luknjice odprte. Pepel moramo izprazniti vsak dan; zrak mora priti neoviran do premoaga, ali kuriva sploh, to je glavni pogoj, ako hočemo, da nam bo dobro gorelo. Jemati pepel, posebno iz pečji, je kaj neprijeten posel, ne toliko radi truda, ampak vsled tega, ker se pri tem vse naokrog naprši. Zato ne jemljemo pepela nikdar iznad rešetke, marveč zapremo spodnja vratica in toliko časa drezamo s popečkom, da se izsuje ves pepel skozi rešetko. Ako ima peč pepelnik, ga kar potegnemo ven in stresemo pepel v smetišnico, nikakor ga ne pretresemo v sobi. Če pa peč nima pepelnika, si pomagamo s tem, da pokrijemo vrč, ali zaboj, kamor stavimo pepel z mokro cunjjo in pod cunjjo stresamo pepel z lopatico v posodo.

Za podkuriti imamo trske, ki smo jih prej dobro osušili. Tudi papir lahko uporabimo poleg trsk, toda samo male kose, ki jih zmekčamo. Če damo v peč velike kose papirja v več plasteh, papir ne zagori dobro in se nam rešetka zamaši. Na dobro razgorela drva damo le toliko kakor jajce debelega premoga, da ne udušimo plamena. Zelo važno je, da je vedno vsa rešetka pokrita s kurivom, sicer pride v peč preveč zraku.

Ako kurimo s premogom, potrebujemo za podkuritev pol kg suhih, na drobno sesekanih drv, katere podkurimo z malo papirja, ko so drva v plamenu, stresemo kak 2 kg za jajce debelega premoga. Ko ni videti na premogu nobenega plamena več, ga potisnemo bolj v ozadje ter nasujemo na sprednji del rešetke nov premog. Kmalu začne tleti iz ozadja naprej, dimni plini se razširijo preko žrjavice, ki pusti skozi dovolj zraku, in zagorijo. Ko pozneje dokladamo premog, vedno prej potisnemo žrjavico na zadnji del rešetke, in damo novi premog na prazni sprednji del. Zrak pride skozi spodnja vratica, ki imajo skoro vedno odprtino, ki se da regulirati. Ako je nimajo, pustimo spodnja vratica malo odprta.

Kadar smo nehale nalagati in ne mislimo več kuriti ter pričenja žerjavica črneti, zapremo dobro peč, da ohranimo gorkoto še kolikor mogoče dolgo časa. — Paziti moramo, da je vedno vsa rešetka pokrita s kurivom; prazna mesta povzročajo veliko izgubo toplote.

O krznu

Neki angleški strokovnjak je študiral upliv vremena na krzno ter je ugotovil, da je posebno megla krznu zelo škodljiva. Mokrota, ki se vleže na kožuhovino, prilepi prah, ki je na njej. Na ta način nastane plast umazanije, ki jemlje kožuhovini njen naravni lesk, poleg tega pa tudi privabi molje. Iz istega vzroka je dobro, da kožuhovino, ki jo je namočil sneg ali dež, takoj ko pridemo domov, nalahko obrišemo, nato okratčimo z mehko krtačo.

Prihranki v gospodinjstvu

Ni gospodinjstva in je ni gospodinjke, da bi ji bil odveč prihranek za silo in potrebo. Vsi imamo v tem že svoje izkušnje: bodisi, da je plača iz kateregakoli vzroka zakasnela, bodisi, da nam naši odjemalci niso mogli pravočasno plačati račun, bodisi, da nismo mogli dvigniti iz svojega imetka v hranilnici — ostali smo brez denarja. Za take prilike naj ima gospodinja vedno nekaj na strani, da ji ne bo treba tekati okrog in iskati dobrega človeka, ki bi ji posodil, da ji ne bo treba jemati na upanje ali morda si odrekati najpotrebnejše. Težki so taki momenti za gospodinjstvo celo tedaj ko ima svoj denar in ne more do njega. Zato bi morala vsaka gospodinja imeti nekaj malega pri strani, kolikor si pač more pri svojem gospodinjstvu prihraniti. Toda to, kar si prihrani, mora znati držati v svojo energijo; za ta prihranek naj ne ve nikdo v družini, sicer bo kmalu imel kdo kako »nujno« potrebo in gospodinja ne bo imela miru, dokler ne bo njena rezerva posušena do zadnje pare. Če bo pa znala dobro shraniti, bo brez dvoma enkrat prišel čas, ko bo imela priliko napraviti svojcem veliko uslugo s svojim prihrankom.

Nima vsaka gospodinja možnosti, da si odtrga naenkrat vsoto, ki si jo želi prihraniti. Tedaj je treba izrabiti vsako priliko, si odreči tu pa tam malenkost, bodisi v jedi, ali v obleki, morda kino-predstavo; večkrat treba prodati malenkost, ki nam ni več neobhodno potrebna, itd. V vsakem gospodinjstvu so take prilike različne. Najlažje ima v tem oziru gospodinja na kmetih, ki lahko v to svrhu goji n. pr. kako povrtino, cvetice in slično. Delavska žena s tem, da kje kaj pomaga ali postreže in zasluži shrani. Najtežje bo ženi malega uradnika, da si kaj prišede; toda brez dvoma bo tudi ta našla način, da si kaj prišede, ako le ima dobro voljo.

Fede:

Spomenik prijateljstva

Znani nemški pisatelj in publicist Heinrich Hauser je priobčil v »Frankfurter Zeitung« feljton »Ford ni preteklost«. Ta sijajni stilist pripoveduje zgodbo o postanku muzeja-vasi Greenfield-Village, katero je dal Ford zidati za svojo tovarno letal. Tako je hotel Ford uresničiti svoj mladostni sen in pokazati vnukom, kako so njihovi dedje živeli in delali. Pokupil je hiše in delavnice, v katerih je preživel svojo mladost, podrl in jih dal prenesti v Greenfield-Village, kjer jih je dal na novo sezidati. A ne samo hiše, tudi vso okolico, drevesa, peč, vodnjak, smetišča, kamenje in celo zemljo, na kateri je stala hiša. In ne samo kraje, kjer je preživel svojo mladost, ampak tudi druga zgodovinska poslopja, kot n. pr. hišo v kateri je živel Lincoln, ko je bil še mlad odvetnik.

Najzanimivejše v Greenfield-Village so hiše in priprave, ki govorijo o delu in življenju Thomas-a Alva Edison-a. Ford in Edison sta prijatelja. Prijateljstvo in spoštovanje Henryja Ford-a sta zgradili tu največkratnejši spomenik, kar jih je bilo živim postavljeno. In kot vse Fordove ideje, je tudi ta spomenik tu le v splošno korist. Vemo, da je začel Edison svojo življensko pot kot časopisni raznosilec. Vemo tudi, da si je zgradil svoj prvi laboratorij v prtljažnem železniškem vozu. Vemo, da je pri njegovih prvih eksperimentih zajel prtljažni voz ogenj, da je nato brutalni železniški uslužbenec štirinajstletnega Edisona vrget iz voza, in to tako krepko zaušnico, da je od tedaj Edison gluh na enem ušesu. Vemo, da je Edison nato delal kot telegrafist, znani so nam njegovi uspehi in njegov laboratorij v Menes-Parku v New Yorku, kjer je iznašel prvo žarnico. »Menisparškega čudodelca« ga je nazvalo ljudstvo, ki je strmelo v njegovo hišo, katero je razsvetljevalo osemsto žarnic.

Leto 1929, petdeset let od one zgodovinske noči v kateri je zažarela prva žarnica, je dobil T. A. Edison Fordovo vabilo, naj ga poseti v Dearbornu.

Slutil je, da je Ford nekaj pripravil, kako svečanost, počastjenje, a vedel ni kaj. Edison je dospel v Detroit z brzovlakom, ki je po prihodu krenil na stransko progo. Na tej je stal vlak iz leta 1850, prvi Pullman voz za staro trebušno lokomotivo. Edison je stisnil roko vozniku, znanu izza petdesetih let, katerega je pozval Ford iz njegovega doma, kjer je v miru preživil svoja stara leta, da še enkrat v življenju vozi stari voz, dvanaest milj iz Detroita v Dearborn.

Zvečajoč in ob zvon udarjajoč je dospel vlak na neznatno postajo na prostem polju. Postaja je bila zgrajena iz kamna in na pročelju je nosila napis »Smiths-Creec«. Edison je postajal spoznal. Bila je postaja na kateri so ga pred več ko šestdesetimi leti obenem z ruševinami njegovega laboratorija vrgli iz gorečega prtljažnega voza.

Tristo korakov od postaje je stalo veliko, dvonadstropno poslopje v lepem, košatem vrtu. Edison je hišo spoznal — bila je njegov laboratorij, hiša iz Menis-Parka, katero je dal Ford prenesti sem. Edison je mislil, da sanja. Obstal je pri vrtnem vhodu in gledal preko ograje, brez dvoma, to je bila njegova hiša.

Na vrtu je ležal kup razbitih steklenic in kemičnih retort — in vse to je bilo v resnici njegovo. Pred hišo je ležal velik, rjav poljski kamen. Da, ta kamen je njegov. Kolikokrat se je jezil nad tem kamnom, ko se je obenj spodtaknil. Edison si je ogledal drevesa. Da — ista so ta drevesa, le starejša in večja so postala. Premeril je njihovo oddaljenost od hiše — in stala so tako, kot so bila vedno.

Edison je stopil po hreščočih lesenih stopnicah v veliko dvorano. Bila je napolnjena z delovnimi mizami, regali polni kemikalij so bili naslonjen ob zidove. Na mizah so bili zgrajeni električni aparati, Goreli so plinski plameni. Dolgo je stal Edison na stopnišču ob vhodu v dvorano. Njegove stare oči so premerile komad za komadom, in pozabljene slike spominov so oživele: da, tako je bilo vse to. Vsak model, vsak stroj. Tu je bila ura, katere kazalci so bili pritrjeni z vrvice, tako, kot jih pritrtil on. Simbol: v tem laboratoriju se časa ni odmerjalo. Tu je bila še stara klopotača, s katero je budil svoje asistente. Ti so lahko spali ure in ure, medtem ko je Edison preizkušal kako svojo iznajdbo.

Tu je stal stol, na katerem je navadno sedel in pred njim aparat, steklene cevke, cevi in steklene kroglice: bila je aparatúra, s katero je pred petdesetimi leti prvi prižgal žarnico.

Mnogo starih mož je stalo v ozadju. Edison jih je spoznal. Bili so njegovi sodelavci, bili so isti možje, ki so pred petdesetimi leti, v oni zgodovinski noči, delali z njim. Bili so že belolasi, a postavni in v njih očeh je bila ista napetost, kot v oni noči. Stari, z brazdami posejani prsti T. A. Edisona so tipali po steklenih cevah. Asistenti so pomagali, pognali so dinamoe.

V ozadju je stal Ford z ženo, mladi Ford in nekaj gostov in v največji napetosti so videli so prisostvovali ponovitvi onega velikega eksperimenta, ki je prinesel svetu luč.

Bila je to velika, redka ura.

Edison se je obrnil k Fordu, svojemu velikemu prijatelju in rekel smeje: Henry, čudovito si to napravil. Nikdar bi si tega ne bi bil mislil in ti si napravil vse 99 in 1/10 odstotka natančno, kot je bilo.

Ford se je nasmehnil, pritisnil glavo k Edisonvem ušesu, da bi ga razumel: »In kaj je desetina, ki manjka«.

»Henry to je drek. Drek, ki je ležal tu vedno tako visok. Ti si to naredil vse prelepo.«

Edisonov laboratorij v Menis-Park in Ford-Worthu so bili podrti, material pa uporabljen že za druga poslopja. Ko je Ford sklenil vse to znova zgraditi, je kupil cele stavbe in jih dal podreti, da je morda včasih dobil nazaj le par desk, ki so nekoč pripadale laboratoriju. Kamen na kamenu leži danes, kot je ležal nekdanj — po fotografijah in opisih točno postavljen. Tu stoji tudi prva Edisonova tovarna in v njej se pridno dela. Vse, vse kot nekoč.

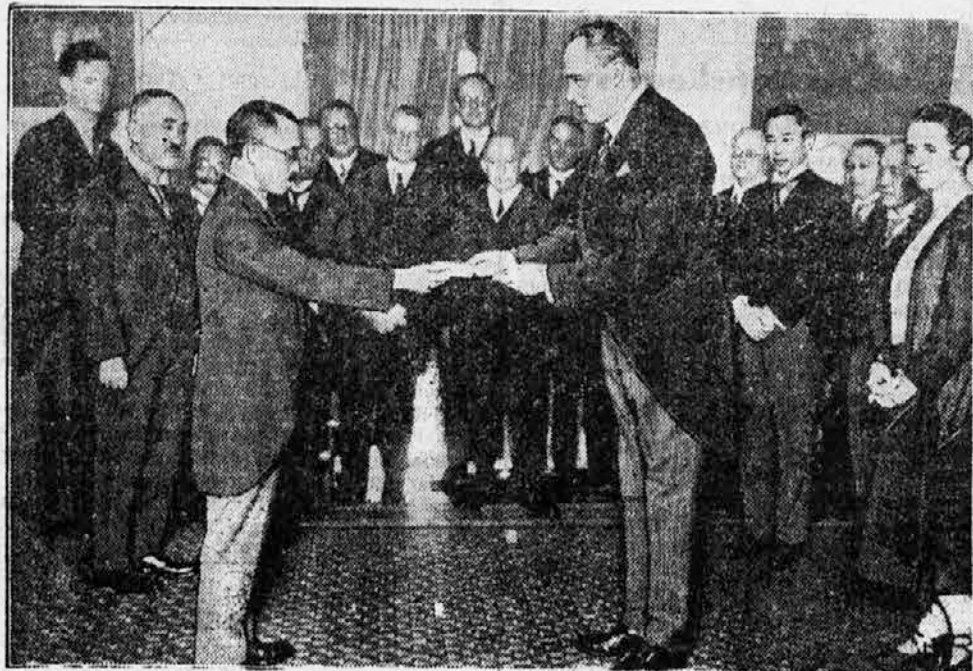
Ali je Greenfield-Village le kaprica starega moža? Ne: Greenfield-Village je več kot slikarska galerija, več kot kaka dobrotovna ustanova. Greenfield-Village je originalna ustvaritev velikega dela, ideja, ki kaže daleč v bodočnost.

Žalostna usoda lepote

Vsaka ženska hoče biti lepa in vsaka — tako pravijo — si tudi domišlja, da ni samo lepa, ampak da je najbolj lepa izmed vseh. Pravijo pa tudi, da mora lepota cvesti skrito, kajti če se lepota preveč kaže, prinaša več nesreče kot sreče. To dokazujejo žalostne usode raznih »kraljic lepote«.

V Londonu je živela neka Bobby Stosey. Bila je natakara in moški svet je kar norel za njo. Njena lepota pa ni ostala neznanca tudi gledališkim ravnateljem in enemu izmed njih se je res posrečilo pregovoriti jo, da je začela nastopati v neki »reviji«. S svojo gledališko družbo je prepotovala celo Ameriko in velik del Evrope. Takim naporom pa ni bila trajno kos in da bi si okrepila živce pred vsako predstavo, je začela piti. Pijača pa jo je uničila do kraja in nekega jutra so jo našli v njenem razkošnem stanovanju — mrtvo!

Vsled svoje lepote je slovela tudi mlada pevka Peggy Davies. Ta se je že prav v mladih letih poročila z bogatim ameriškim milijonarjem. Naselila se je na francoski rivijeri, kjer je mož kupil krasno vilo. Žena je imela vse, kar si je pozelela: vilo, avto, drago kožuho, nakit in obleke, kolikor jih je šlo v omaro; imela je vse, samo sreče ne. Njeno srce je bilo prazno in nekega dne se je vsedla v avtomobil in se odpeljala naravnost v morje... Pri njej so pa so našli pismo na njenega moža, kjer je bilo zapisano: »Jaz ne morem več živeti, konec je!«

Japonska ustanova za vseučilišče v Lipskem

Na lipskem vseučilišču bodo ustanovili poseben japonski oddelek. Denar za to ustanovo so nabrali Japonci, ki so študirali v Lipskem.

Svečana pojedina na čast novemu županu v Londonu

Na sredi, pred predsedniškim stolom, vidimo novega londonskega župana Morica Jenks-a.

Pariška lepota pa, ki so jo bili l. 1928 izvolili za »kraljico lepote«, je bila obsojena na 20 let prisilnega dela, ker je ubila svojega ljubimca...

Izropana kolonijalna razstava

Kolonijalna razstava, ki jo je priredila francoska vlada letos v Parizu, spada med najbolj uspele prireditve te vrste. Še sedaj, tik pred njenim zaključkom, prihaja mnogo ljudi v Pariz, da si jo ogledajo, tudi ti kasni obiskovalci so vsi razočarani, ko vidijo po nekod le še same gole stene.

Od vseh razstavljenih predmetov jih namreč ni več mnogo na svojem mestu, ker so ljudje iz razstave vse odnesli, kar ni bilo prikovano in pribito. Najbolj so oropali krasno angorsko svetišče, ki je bilo okrašeno s silno lepimi malimi kipi — danes ni nobenega kipa več nikjer! V indokitskem paviljonu je bila med drugim razstavljena vreča popra, a od dveh centov popra tudi zrna ni več videti. Odnesli so pa tudi milo, cigarete in razne obrtne izdelke, zlasti ročna dela. Tudi afrikanke sandale, kakor jih izdelujejo in nosijo zamorci, so vse pokradli.

Francoska vlada je dala dela francoskih znamenitih pisateljev prevesti tudi v anamiški jezik. Danes tudi te zbirke na razstavi ni več...

27.000 različnih bankovcev

Angleški nabiralec starin Catling ima zbirko bankovcev, kakršne ni nikjer več na svetu. Med bankovci je tudi precej takih, ki nimajo več pasa. Vseh bankovcev je nekaj nad 27.000 v zbirki. Najstarejši bankovec je iz Kitajskega, ki je bil v veljavi približno pred 600 leti. Prvi angleški bankovci so iz leta 1713. in se glase na 100 funtov. V zbirki so tudi stari ameriški bankovci za 5 funtov, na njih pa je naslikan angleški naseljenec. Na nekem bankovcu iz dobe francoske revolucije pa je tiskano prvič: »Postava kaznuje ponarejevalce s smrtjo.«

Lavalov dvojniki

Mnogo znanih oseb ima svoje dvojnike, iz česar se rode dostikrat prav zapleteni položaji. Tudi francoski ministrski predsednik ima svojega dvojnika in sicer živi ta dvojniki v New Yorku. Kakor je znano, je bil pa Laval nedavno v New Yorku in to ugodno priložnost je izkoristil Lavalov dvojniki za svojo zabavo. Mož si je kupil lepo obleko, trd klobuk in belo ovrtnico in tako preoblečen je zlezel v neki skrivni bar, kamor navadno zahajajo bogati tuji na pijačo. Ker pa so Lavalovo sliko objavljali vsi ameriški časopisi več dni zaporedoma, so gostje v baru takoj imeli Lavalovega dvojnika za Laval samega in njemu na čast je takoj začel teči šampanjec. Razvilo se je kmalu prav živahno življenje in »Laval« je govoril posebno lepo o — odpravi prohibicije! Policija pa je kmalu zvedela, kaj se v baru

godil in je dala bar opazovati. Spretni policijski agenti so kmalu ugotovili, za kaj gre, in podjetni Lavalov dvojniki bo moral plačati obdajno kazen za svojo šalo.

Novi bolgarski poslanik v Berlinu dr. Pomenof s svojo soprogo

Cerkev sv. Petra v Rimu ogrožena

V Rimu že dolgo govorijo, da je najmenitnejša in najbolj veličastna stavba na svetu, namreč cerkev sv. Petra v Rimu, resno ogrožena. Najbolj je baje ogrožena ogromna kupola, pa tudi nekateri drugi deli stavbe. Te vesti so se izkazale sicer že precej pretirane, nekaj pa mora biti le resničnega, sicer ne bi bili velik del zidovja podprli.

To mogočno stavbo, za katero je napravil narčne veliki umetnik Michelangelo, so zidali celih 120 let. Temeljni kamen so položili 18. aprila leta 1506. in sicer tam, kjer je prej stala prva cerkev sv. Petra, ki jo je bil dal sezidati cesar Konstantin Veliki. Ta cerkev je stala na svojem mestu celih 1200 let, počasi pa je začela razpadati. Zato se je odločil papež Nikolaj V, da bo sezidal na istem mestu novo baziliko. Zidali so pa novo stavbo najznamenitejši mojstri svoje dobe: Bramante, Rafael, Sangallo in Michelangelo. Načrte za kupolo je izdelal Michelangelo, ki je vodil dela celih 14 let. Kupolo pa so dogradili šele 24 let po mojstrove smrti. Načrte pa so po njegovi smrti nekoliko izpremenili in pri tem so se baje nekaj zmotili v računih in zato pri kupoli nekaj ni v redu.

Privezan vlak

V zgodovini železnice se menda še ni nikdar dogodilo, da bi bili privezani vlak, in to celo brzovlak, za drevo. V terek zvečer pa se je to dogodilo na kolodvoru v Charlottenburgu pri Berlinu. Neznani ljudje so namreč stopničico za vstopanje v zadnjem vozu brzovlaka z debelo jekleno vrvjo privezali na bližnje drevo. Zakaj so to naredili, se ne vé; mogoče so mislili, da brzovlak ne bo mogel s postaje. Pa so se zmotili, če so na to računali; lokomotiva je bila namreč močnejša kakor drevo. Stroj je drevo izruval in ga vlekel precej daleč za seboj, dokler niso vlaka ustavili in drevo odrezali.

Les, ki ne gori

Les rabimo že od pamtikeva za kurjavo. Zato nam je kar težko razumljivo, da bi se dal les tako pripraviti, da ne bi gorel. Danes pa imamo tudi že negorljiv les, kar je zasluga moderne kemije. Dandanes les lahko silno segrevamo, pa se ne bo vnel.

Les so poskušali napraviti negorljiv že stari Rimljani. Ti so namakali les v neko slano tekočino in ta tehnika se je obdržala v različnih oblikah do današnjega dne; posebnih uspehov pa ni rodila, ker se ni dalo lesa nacetiti z eno ali drugo tekočino dovolj globoko. V lesu je namreč precej smole in masti, ki brani tekočini prodreti dovolj globoko v les.

Nemška industrija lesa pa je našla snov, ki omogoča raznim tekočinam prav globoko prodiranje v les. Tej snovi so dali ime »aktivator«. Če primešamo to snov že znanim solnim raztopinam, je les lahko že nacejen na površju s karbolinjem, pa tekočina vseeno prodre globoko v les.

Les, ki je pripravljen s to tekočino, se gori s plamenom. Če pride tak les v vročino, se tvori v njem plini, ki zamore vsako gorelino. Na površini se les pač nekoliko osmoli, ne zgori pa ne.

Poskusi so dokazali, da lahko leseno hišo poliješ z bencinom in jo vžgeš pa bo zgorel samo bencin, les pa ostane. Z »aktivatorjem« pripravljen les pa ima še drugo dobro lastnost, da namreč ne gnije in tudi razne živalice se ne morejo držati v njem. S to iznajdbo so se odprle za les nove možnosti uporabe, posebno v stavbarstvu, ker se sedaj ne bo treba več bati ognja v lesenih hišah, ki bodo še bolj varne pred požari kakor stavbe iz kamna ali iz betona.

Otroški smeh.

Brivec: »No, Tonček, kako te naj ostrižem?« Tonček: »Tako, kot papana! Z veliko plešo na glavi!«

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

VI. No. 26681/1 3172

Izpremembe v imeniku zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Dr. Lukman Branko, zdravnik splošne bolnice v Mariboru, in dr. Rutar Avgustin, zdravnik-volonter ženske bolnice v Ljubljani, sta se vpisala v imenik zdravniške zbornice za Dravsko banovino.

Kralj. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 5. novembra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

A 148/30—25. 3134—3—3

Oklic dedičem neznanega bivališča.

Grgat Pavel, seljak v Podvrhu 40, je dne 25. novembra 1922 umrl.

Poslednja volja se ni našla.

Njegov sin Grgat Franjo in hči Grgat Magda, baje omožena Deščak, prvi baje nekje v Slavoniji, druga baje v Pensilvaniji v Ameriki, katerih bivališče sodišču ni znano, se pozivata, da se v teku enega leta od danes naprej zglasita pri tem sodišču.

Po preteku tega roka se bo zapuščina obravnavala z ostalimi dediči in z gospo Kaktiš Anastazijo iz Podvrha 89, ki se je postavila za skrbnico za odsotne.

Okrajno sodišče v Kostanjevici, odd. I., dne 23. septembra 1931.

Ne 488/31—1. 8163

Sklep.

Vsled predloga Jelarja Alojzija, posestnika v Zdragi št. 4, se dovoljuje uvedba amortizacijskega postopanja terjatev, vključenih na zemljiščih v vl. št. 241 in 243 k. o. Duplje, in sicer:

1. pri vložku št. 241 in 243 k. o. Duplje Tekavca Franca iz notarske izročilne pogodbe z dne 14. novembra 1887, št. 1403 in 1404, in prisojilne listine z dne 23. marca 1894, št. 481, v znesku 140 fl; in

2. pri vložku št. 243 k. o. Duplje: a) Terana Jakoba iz dolžnega pisma z dne 23. februarja 1847 v znesku 300 fl;

b) Jellerja Matevža iz izročilne pogodbe z dne 18. maja 1857 v znesku 200 fl s stroški hrane, stanovanje in obleke;

c) Kuharja Petra iz kupne pogodbe z dne 10. aprila 1860 v znesku 600 fl;

d) Jellerja Antona v znesku 100 fl in njegovih s to terjatvijo zvezanih stavbnih pravic glede njive in travnika, parc. št. 64 in 565, in istih pravic Praprotnika Jakoba iz Retenj iz kupnih pogodb z dne 17. maja 1860 in 15. junija 1862;

e) Kališnika Andreja iz kupne pogodbe z dne 13. junija 1857 in dodatka z dne 17. oktobra 1863 v znesku 645 fl. 75 in s to terjatvijo zvezanih kupnih pravic glede parcel št. 4, 5 in 6, in

f) nedl. Hkauta Franca in Marjete iz dolžnega pisma z dne 12. junija 1869 v znesku po 20 fl.

Vsi oni, ki imajo glede teh hipotekarnih terjatev kakšne zahtevke, se pozivajo, da jih najkasneje do 17. oktobra 1932, prijavijo temu sodišču, ker bi se sicer na ponovni predlog dovolila amortizacija vključbe navedenih zastavnih pravic in njih izbris.

Okrajno sodišče v Trzinu, dne 17. oktobra 1931.

E IV 966/31. 3160

Dražbeni oklic.

Dne 11. decembra 1931 dopoldne ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Sv. Magdalena vl. št. 567.

Cenilna vrednost: 165.404/60 Din; najmanjši ponudek: 82.702/30 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, dne 24. oktobra 1931.

E IX 2998/31—9. 3165

Dražbeni oklic.

Dne 28. decembra 1931 dopoldne ob desetih bo pri podpisnem

sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga 1. k. o. Flekušek, vl. št. 59; 2. k. o. Flekušek, vl. št. 60; 3. k. o. Zg. Jakobski dol, vl. št. 90.

Cenilna vrednost vseh vložkov: 35.065/25 Din; vrednost pritliklin: 4369/75 Din; najmanjši ponudek: 23.367/84 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 24. oktobra 1931.

E V 2913/31—8. 3171

Dražbeni oklic.

Dne 30. decembra 1931 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 20 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Šmartno pod Šmarno goro, vl. št. 105.

Cenilna vrednost: Din 12.679; najmanjši ponudek: Din 8453.—. Pritikline ni.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. V., dne 6. novembra 1931.

E V 1778/31—14. 3170

Dražbeni oklic.

Dne 30. decembra 1931 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 20 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Dravlje, vl. št. 507.

Cenilna vrednost: Din 64.720; najmanjši ponudek: Din 43.150. Pritikline ni.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. V., dne 6. novembra 1931.

P 57/31—3. 3166

Razglasitev preklica.

S sklepom okrajnega sodišča v Kranjski gori z dne 21. septembra 1931, opravilna številka 4/31—4, je bil Lešnik Jožef, mizar, mojster, prej stanujoč v Kranjski gori št. 128, zaradi umobolnosti popolnoma preklecan.

Za pomočnico je bila postavljena Lešnik Neža, žena mizarkega mojstra v Kranjski gori št. 128.

Okrajno sodišče v Kranjski gori, odd. I., dne 2. novembra 1931.

Vpisi v trgovinski register.

Vpisale so se nastopne firme:

1214. Sedež: Lencovo št. 17.

Dan vpisa: 5. oktobra 1931.

Besedilo: Zupanc.

Obratni predmet: lesna industrija in trgovina.

Imetnik: Inž. Zupanc Jernej, Lencovo št. 17.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. oktobra 1931.

Firm 849/31 — A: VII 72/1.

1215. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 29. septembra 1931.

Besedilo: J. Pretnar, parna pekarna in slaščičarna, družba z o. z.

Izvrševanje pekarske in slaščičarske obrti in prodaja pekarskih in slaščičarskih izdelkov.

Družbena pogodba z dne 17. septembra 1931.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

Višina osnovne glavnice: 5000 Din.

Na to vplačani zneski v gotovini: 5000 dinarjev.

Poslovodje: Pretnar Joško, pekovski mojster, in Pretnar Slavko, pekovski poslovodja, oba v Ljubljani, Tržaška cesta št. 24.

Zastopstvo je kolektivno po obeh poslovodjih.

Besedilo firme podpisujeta skupno oba poslovodji na ta način, da pod natisnjeno ali od kogarkoli pisano ali s pečatom od-

tisnjeno besedilo pristavljata lastnoročno svoja podpisa.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.

Firm 852/31 — Rg C V 14/1.

1216. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 29. septembra 1931.

Besedilo firme: Marn Josip, družba z o. z.

Obratni predmet podjetja je izvrševanje pleskarske, ličarske, sobo- in črkoslikarske obrti, nakupovanje za to potrebnih surovin in orodja.

Družbena pogodba z dne 19. septembra 1931.

Družba je ustanovljena za nedoločen čas.

Višina osnovne glavnice: 5000 Din.

Na to vplačani zneski v gotovini: 2500 dinarjev v gotovini, 2500 dinarjev v aporfu.

Poslovodja: Marn Josip, pleskarski in ličarski mojster v Ljubljani, Hradskega vas št. 84.

Družbo zastopa in njeno tvrdko podpisuje, ako ima družba samo enega poslovodjo, le-ta samostojno, ako pa ima družba dva ali več poslovodij, zastopata družbo in podpisujeta kolektivno dva poslovodji njeno tvrdko, katere besedilo je lahko pisano, tiskano ali s pečatom odtisnjeno, tako, da pod besedilo tvrdke pristavi poslovodja svoj lastnoročni znak, odnosno ako ima družba dva ali več poslovodij, pristavita po dva poslovodja kolektivno svoja podpisa. Postavljeni prokurist podpisuje kolektivno z enim poslovodjem na isti način, vendar z označbo prokure pp.

Družbena pogodba ima sledeča določila glede stvarnih vlog (aportov): Stvarna vloga družabnika Marn Josipa obstoji iz enega stroja za mlenje barve in enega stroja za brizganje slikarije v vrednosti 2500 Din.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.

(Firm. 863 — Rg C V 15/1.)

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

1217. Sedež: Boh. Bistrica.

Dan vpisa: 5. oktobra 1931.

Besedilo: »Triglav-auto«, družba z o. z.

Z notarskim aktom z dne 23. septembra 1931 se je izpremenil odstavek »Četrta« družabne pogodbe.

Osnovna glavnica družbe se je zvišala od 60.000 Din na 200.000 Din. Povišana osnovna glavnica je popolnoma vplačana.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. oktobra 1931.

Firm 891 — Rg C IV 279/2.

1218. Sedež: Jezica pri Ljubljani.

Dan vpisa: 22. septembra 1931.

Besedilo: Produkta, tovarna za kis, družba z o. z.

Z notarskim zapisom od 31. avgusta 1931 izpremenila se je točka 8. družabne pogodbe.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 17. septembra 1931.

Firm 833 — Rg C III 61/7.

1219. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 27. avgusta 1931.

Besedilo: Akejska družba za kemično industrijo na Dunaju, podružnica v Ljubljani.

Izbrisi se član upravnega sveta Curt Kramer.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. avgusta 1931.

Firm 786/ — Družb II 100/94.

1220. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 27. avgusta 1931.

Besedilo: Cvetličarna Nica, družba z o. z.

Izbrisi se poslovodkinja Hvala Fani.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. avgusta 1931.

Firm 456/ — Rg C IV 17/8.

1221. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 17. oktobra 1931.

Besedilo: Hranilnica Dravske banovine v Ljubljani.

Izbrisi se Hauffen Josipu podeljena prokura.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 17. oktobra 1931.

Firm 929 — Rg A IV 143/12.

1222. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 7. novembra 1931.

Besedilo: Lesna industrija »Vintgar«, družba z o. z.

Prokura za celokupno podjetje je podeljena Detela Mali, uradnici družbe v Podhornu 39 (Vintgar).

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 7. novembra 1931.

Firm 956/ — Rg C I 60/33.

1223. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 10. oktobra 1931.

Besedilo: »Nova Jugometalija«, družba

z o. z. za izdelovanje pločevinastih in kovinastih izdelkov v likvidaciji.

Izbrisi se likvidator Vrhunec Valentin.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. oktobra 1931.

Firm 916 — Rg C III 140/8.

1224. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 10. oktobra 1931.

Besedilo: »Radioval« zaloga radioapatov, družba z o. z.

Glasom odstopne pogodbe in pogodbe o izpremembi družbene pogodbe z dne 3. aprila 1928, opr. št. 13.619, se je izpremenila točka »Peti« družbene pogodbe z dne 3. aprila 1928, opr. št. 13.619.

Izbrisi se poslovodkinja Hribnik Luiza, soproga trgovca in posestnika v Ljubljani, Poljska cesta št. 15.

Družbo zastopa edini poslovodja Strukelj Josip, trgovec v Ljubljani, Groharjeva cesta št. 29, sam in podpisuje firmo družbe istotako sam na ta način, da pod pisano, tiskano ali s štampiljko odtisnjeno besedilo tvrdke pristavi lastnoročno svoj podpis.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. oktobra 1931.

Firm 898 — Rg C III 216/3.

1225. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 3. oktobra 1931.

Besedilo: H. Weber & Co., družba z o. z.

Izbrisi se poslovodkinja Hani Weber.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. oktobra 1931.

Firm 890 — Rg C III 158/7.

1226. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 2. novembra 1931.

Besedilo: Zadruga banka v Ljubljani.

Izbrisi se ravnatelj s prokuro Vilhar Franjo.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 31. oktobra 1931.

Firm 901 — B I 165/11.

1227. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 29. septembra 1931.

Besedilo: Zadruga založba v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Izbrisi se člana načelstva Udovič Josip in Vuk Ivan, vpišeta pa nova člana načelstva: Pretnar Fran, višji knjigovodja Mestne hranilnice v Ljubljani, in Kobler France, ravnatelj Konzumnega društva za Slovenijo v Ljubljani.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.

Firm 845 — Zadr. VII 266/14.

1228. Sedež: Presejer pri Ljubljani.

Dan vpisa: 22. septembra 1931.

Besedilo: Pristavec & Golja, lesna industrija, družba z o. z.

Glasom notarske odstopne pogodbe in pogodbe o izpremembi družbene pogodbe z dne 26. septembra 1930, opr. št. 17.127, dne 12. septembra 1931, opr. št. 18.078, se je izpremenila osnovna družbena pogodba te družbe v točki »Prvič«, dodala pa isti točka »Enajsti«.

Firma družbe se odslej glasi: »Pristavec & Co. lesna industrija, družba z o. z.«

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 19. septembra 1931.

Firm 840 — Rg C IV 215/3.

1229. Sedež: Rakek.

Dan vpisa: 26. septembra 1931.

Besedilo: »Export«, komanditna družba za mednarodne Transporte, lastnik A Suša.

Sedež tvrdke odslej: Ljubljana.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.

Firm 865 — Rg A VI 103/4.

1230. Sedež: Škofja Loka.

Besedilo: Tovarna klobukov Šešir, d. d. v Škofji Loki.

Zaznamuje se na obnem zboru dne 10. septembra 1931 sklenjeno znižanje delniške glavnice od 2.500.000 na 500.000 Din.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 3. oktobra 1931.

Firm 868 — Rg B II 1/11.

1231. Sedež: Trzin.

Dan vpisa: 5. oktobra 1931.

1233. Sedež: Ljubljana.

Dan izbrisa: 26. septembra 1931.
Besedilo: Engl Adolfa sin, podružnica v Ljubljani.

Izbrisala se je vsled opusta obrata.
Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.
Firm 854 — Rg A VII 36/4.

*

1234. Sedež: Ljubljana.

Dan izbrisa: 22. septembra 1931.
Besedilo: Košak et Komp.
Izbrisala se je vsled razdružbe in medsebojnega sporazuma.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 19. septembra 1931.
Firm 846 — Rg A VII 46/2.

Vpisi v zadrudni register.

Vpisale so se nastopne zadruge:

1235. Sedež: Kozarje.

Dan vpisa: 12. oktobra 1931.
Besedilo: Živinorejska zadruga za okoliš občine Dobrova, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je: povzdigniti kmetijsko gospodarstvo.

Zadruga hoče v doseg tega namena:

- gostiti pri članih pravilno govedorejo, prašičerejo, rejo male živine in perutninarstvo;
- preskrbeti dobre plemene živali vseh vrst in dati pravičen poduk za dobro rejo in napredek;
- dobavljati krmila, gnojila in vse kmetijske potrebščine;
- vnovčevati živino, živinske in druge kmetijske pridelke in izdelke, tudi jajca in perutnino;
- skrbeti za potreben pouk in napredek gospodarstva.

Zadrudna pogodba z dne 27. avgusta 1931.

Vsak zadrudnik jamči s svojimi opravljenimi deleži in pa z njih petkratnim zneskom.

Oznanila se prijavljajo na razglasni deski zadruge.

Načelstvo obstoji iz načelnika, tajnika in enega odbornika.

Člani načelstva so:

Vrhovec Stanislav, posestnik, Vrhovce št. 1;

Vrhovec Anton, posestnik, Kozarje št. 37, in

Dolar Anton, posestnik, Kozarje št. 29.

Zadrugo zastopata na zunaj in podpisujeta v njenem imenu dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 10. oktobra 1931.

Firm 896 — Zadr X 168/1.

*

1236. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 23. septembra.

Besedilo: Učiteljska samopomoč v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zav.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen, po smrti članov dati zakonitim dedičem podporo, da se obvarujejo pred najbližjo stisko in bedo.

Zadrudna pogodba z dne 17. septembra 1931.

Vsak zadrudnik jamči s svojimi opravljenimi deleži in pa z njih enkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo po objavljenju v zadrudni pisarni in z enkratno objavo v »Učiteljskem tovarišču«.

Načelstvo obstoji iz načelnika, podnačelnika in treh odbornikov.

Člani načelstva so:

1. Kocijančič Ivan, učitelj v Ljubljani, Gosposvetska cesta 13, načelnik;

2. Sič Albert, profesor v pokoju v Ljubljani, Gradaška ulica 18, načelnikov namestnik;

3. Gangl Engelbert, višji šol. nadzornik v pok. v Ljubljani, Bleiweisova cesta 20, odbornik;

4. Režek Juraj, učitelj v pok. v Ljubljani, Franciškanska ulica 6, odbornik;

5. Dimnik Ivan, upravitelj pomožne šole v Ljubljani, Komenskega ul. 14, odbornik.

Pravico zastopati zadrugo ima načelstvo, ki podpisuje za njo na ta način, da se podpiseta pod njeno tvrdko po dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 19. septembra 1931.

Firm 847/31 — Zadr. X 161/1.

*

1237. Sedež: Moravče.

Dan vpisa: 22. septembra 1931.

Besedilo: Mlekarska zadruga v Moravčah, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Zadruga ima namen, pospeševati gospodarstvo in npravno povzdigo svojih članov, zato:

1. sprejema od svojih članov mleko in ga predeluje v sir, maslo in druge mlečne izdelke;

2. vnovčuje mleko in mlečne izdelke svojih članov;

3. nabavlja in vzdržuje v doseg svojih namenov potrebne stavbe, orodje in druge naprave;

4. prireja za svoje člane strokovna predavanja o umni živinoreji, mlekarkstvu in zadrudništvu.

Zadrudna pogodba z dne 27. avgusta 1931.

Vsak zadrudnik jamči s svojimi opravljenimi deleži in pa z njih trikratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo z razglasi pred cerkvijo v Moravčah, Pečah in Vrhpolju ter z oglasi na uradni deski. Načelstvo obstoji iz načelnika, podnačelnika in treh odbornikov.

Člani načelstva so: Lovrač Ivan, posestnik v Moravčah št. 30, načelnik; Orehek Franc, posestnik na Češnjici št. 10, podnačelnik; Slibar Josip, posestnik v Moravčah št. 69; Kos Ivan, posestnik v Rudniku št. 7; Tomc Ignac, posestnik v Moravčah št. 20.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadrudno firmo podpiseta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 19. septembra 1931.

(Firm. 832/31 — Zadr. X 158/1.)

*

1238. Sedež: Pahovče, občina Leše.

Dan vpisa: 28. avgusta 1931.

Besedilo: Pašniška in gozdna zadruga v Pahovčah, obč. Leše, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Namen zadruge je:

1. Združevati kmete v pravno osebo, kateri naj bodo kot agrarnemu subjektu dodeljeni od veleposestnikov na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih z dne 19. junija 1931. ekspropriirani pašniki in gozdovi;

2. upravljati dodeljene pašnike in gozdove v smislu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme z dne 19. junija 1931, to je, preskrbovati svoje člane s potrebno pašnjo, potrebnim kurivom, potrebnim gradbenim lesom, lesom za hišno industrijo in obrt, s potrebno steljo itd. in voditi na teh zemljiščih gospodarstvo sploh;

3. skrbeti za izboljšanje dodeljenih pašnikov in gozdov, oskrbovati te pašnike s pitno vodo, z vodo za namakanje, s hlevi itd.;

4. preskrbovati članom krmila, umetna gnojila, orodje in sploh vse, kar pospešuje travništvo, živinorejo in gozdarstvo;

5. prirejati za svoje člane strokovna predavanja, zborovanja, razstave, tečaje in izkoriščati vsa druga sredstva za povzdigo strokovne izobrazbe članstva.

Zadrudna pogodba z dne 16. avgusta 1931.

Vsak zadrudnik jamči s svojimi opravljenimi deleži in pa z njih petkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo po enkratnem oklicu pred cerkvijo.

Načelstvo obstoji iz načelnika, podnačelnika in še treh odbornikov.

Člani načelstva so:

Langus Jakob, posestnik v Peračici št. 7, načelnik; Dolžan Janez, posestnik v Palovčah št. 3, načelnikov namestnik; Jerala Jožef, posestnik v Mlaki št. 3; Mlakar Valentin, posestnik v Peračici št. 2; Papler Janez, posestnik v Palovčah št. 14.

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje za njo na ta način, da se pod zadrudno tvrdko podpiseta dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. avgusta 1931.

Firm 777/31 — Zadr X 154/1.

*

1239. Sedež: Vrhnik.

Dan vpisa: 28. avgusta 1931.

Besedilo: Živinorejska selekcijska zadruga na Vrhniku, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Obrat in predmet: Namen zadruge je, pospeševati gospodarstvo svojih članov s tem, da skuša povzdigniti živinorejo z izboljšanjem domače in vpeljati montafonske pasme z ozirom na določen rejski cilj in zboljšati prodajne razmere glede živine.

Kot rejski cilj postavlja zadruga vzrejo živine, ki se odlikuje po čim večji nasovitosti, posebno glede mlečnosti, nadalje glede mesnosti in uporabe za vprego.

V doseg tega namena zadruge:

1. preskrbuje dobre plemenjake montafonske pasme, ki je v njenem okolišu določena, oziroma daje podpore za njih nakup ali vzdrževanje;

2. skrbi, da rodovna komisija redno odreja izbrane plemenjake za oploditev poedinih ženskih plemenskih živali zadrudnikov;

3. skrbi, da rodovna komisija redno vsako leto klasificira celokupni zarod zadrudne živine z ocenami o njeni plemenski vrednosti in s pripombami o njenih dobrih in nepovoljnih lastnostih;

4. vodi rodovno (matično) knjigo;

5. označuje živino z vidnimi znaki;

6. skrbi za umno vzrejo telet, ki izvirajo od živali, vpisanih v rodovno knjigo;

7. varuje živino kužnih boleznih in v ta namen kar najstrožje uporablja predpise o odvrcaanju in zatiranju živalskih kužnih boleznih; skrbi, da se živina cepi zoper nalezljive bolezni in oskrbuje zdravljenje po diplomiranih živinozdravnikih;

8. skrbi za umno travništvo, za skupne pašnike za plemensko živino in po možno-

sti za zavarovanje živine, kar se uredi s posebnim pravilnikom;

9. dobavlja članom potrebščine za plemensko živino, toda le proti takojšnjemu plačilu;

10. posreduje pri prodaji in nakupu plemenske živali s tem, da objavlja od časa do časa podatke iz rodovne knjige in vodi seznam živali, ki so na prodaj; dalje posreduje pri prodaji živine, žive ali zaklane;

11. širi pouk o umni živinoreji s posebnimi ozirom na dobro pokolenje in vzrejo živine;

12. se udeležuje živinorejskih razstav in prireja krajevne ogledne onih plemenskih živali, ki so vpisane v rodovno knjigo.

Vsak zadrudnik jamči s svojimi opravljenimi deleži in pa z njih dvakratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo z razglasi na objavljeni deski zadruge.

Načelstvo obstoji iz načelnika, načelnikovega namestnika, tajnika, blagajnika in gospodarja.

Člani načelstva so: Furlan Franc, posestnik, Verd št. 23, načelnik; Šušteršič Jože, posestnik na Vrhniku št. 350, načelnikov namestnik; Umek Jožef, posestnik na Stari Vrhniku št. 31, tajnik; Umek Anton, posestnika sin v Blatni Brezovici št. 2, blagajnik; Bradeško Franc, posestnik v Vel. Ligojni št. 15, gospodar.

Zadrugo zastopata na zunaj in podpisujeta v njenem imenu po dva člana načelstva.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. avgusta 1931.

(Firm. 785/31 — Zadr. X 151/1.)

*

1240. Sedež: Zagorje ob Savi.

Besedilo: Steklodrusilnica v Zagorju ob Savi, registrovana zadruga z omejeno zav. Zadruga ima namen:

a) da nabavlja svojim članom razno steklo v svrhu predelave in izpopolnitve;

b) da steklene izdelke svojih članov prodaja nečlanom;

c) da snuje naprave, potrebne za razširitev in povečanje obrata ter skuša ustanoviti lastno steklarno.

Zadrudna pogodba z dne 1. septembra 1931.

Vsak zadrudnik jamči s svojimi opravljenimi deleži in pa njih devetkratnim zneskom.

Oznanila se izvršujejo po oznamili na zadrudni deski v zadrudnem prostoru.

Načelstvo obstoji iz načelnika in dveh odbornikov. Člani načelstva so:

Ameršek Franc, zadrudni obratovodja v Zagorju ob Savi, načelnik;

Mihelčič Rihard, trgovec, Toplice pri Zagorju;

Gerard Alojzij, steklobrusec, Zagorje ob Savi.

Pravico zastopati zadrugo ima:

Načelstvo zastopa zadrugo in podpisuje v imenu zadruge na ta način, da se podpiseta dva člana načelstva pod zadrudno tvrdko.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.

Firm 848 — Zadr X 165/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih zadrugah:

1241. Sedež: Bohinjska Bela.

Dan vpisa: 29. septembra 1931.

Besedilo: Živinorejska zadruga na Bohinjski Beli, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Na izrednem občnem zboru dne 20. septembra 1931 dodala se je § 3. zadrudnih pravil še točka 7), ki se glasi:

»prodajati glavno živino svojih članov, oziroma jo klati v lastnem obratu ter imeš v ta namen lastno klavnico in mesnico.«

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. septembra 1931.

Firm 862 — Zadr. VI 43/35.

*

1242. Sedež: Dev. Marija v Polju.

Dan vpisa: 31. julija 1931.

Besedilo: Hranilnica in posojilnica pri Dev. Mar. v Polju, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Izbrise se član načelstva Dovč Ivan, vpiše pa član načelstva Kukovica Jakob, posestnik v Dev. Mar. v Polju št. 57.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 25. julija 1931.

Firm 694 — Zadr. III 106/46.

*

1243. Sedež: Dolnja Lendava.

Dan vpisa: 15. oktobra.

Besedilo: Dolnje-Lendavska hranilnica za mestno okolico d. d.

Po sklepu občnega zbora delničarjev z dne 27. julija 1931 je družba stopila v likvidacijo.

Likvidacijska firma: Dolnje-Lendavska hranilnica za mestno okolico, d. d. v likvidaciji.

Likvidatorji: Schwarz Moric, trgovec v Dolnji Lendavi, Arnstein Beno, trgovec v

Dolnji Lendavi, in dr. Brünner Josip, zdravnik v Dolnji Lendavi.

Pravico likvidacijsko družbo zastopati in njeno firmo podpisovati imajo likvidatorji vsak posebej.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Mariboru, dne 15. oktobra 1931.

Firm 900/31 — Reg B II 7/3.

*

1244. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 27. oktobra 1931.

Besedilo: »Jugrad«, jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Izbrise se član načelstva Budna Humbert, vpiše pa član načelstva Ambrožič Lojze, trgovec in posestnik v Gaberju št. 33, p. Dobrova.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 24. oktobra 1931.

Firm 923 — Zadr. IX 226/3.

*

1245. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 22. septembra 1931.

Besedilo: Poljedelska zakupna zadruga, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani.

Po sklepu občnega zbora z dne 11. septembra 1931 se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidator: Majcen Franc, upravni svetnik Zadružne banke v Ljubljani.

Likvidacijska firma: Poljedelska zakupna zadruga, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani v likvidaciji.

Likvidator samostojno podpisuje likvidacijsko firmo.

Izbrisejo se člani načelstva Kristan Boris, Snurkar Anton in Vilhar Franjo in kura-tor Vilhar Franjo.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 19. septembra 1931.

Firm 838 — Zadr VIII 283/13.

Razglasi raznih uradov in oblastev

T. No. 1622/41

3153a 2-2

Razglas.

O prvi pismeni ponudbeni licitaciji za instalacijska dela v hiralnici v Ptuj po nalogu kraljevske banke uprave Dravske banovine v Ljubljani V No. 2261/6 z dne 27. oktobra 1931. razpisuje sresko načelstvo Maribor levi breg na podlagi čl. 86-98. zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910., ter njegovih izpremembah o spopolnitvah za prevzem in izvršitev instalacijskih del v hiralnici v Ptuj.

I. javno pisмено ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku na dan 5. decembra 1931. ob 11. uri dopoldne

v prostorih tehničnega razdelka v sobi št. 51/II pri sreskem načelstvu Maribor levi breg.

Pojasnila in ofertni pripomočki se dobijo med uradnimi urami v sobi št. 47.

Vse natančnejše podatke glej »Službene objave« Jugoslavana z dne 12. novembra 1931, št. 266.

Sresko načelstvo Maribor levi breg, dne 9. novembra 1931.

*

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje 8. novembra 1931.

Aktiva. Dinarjev

Metalna podloga . . . 2.288.394.770/81 (- 37.594.347/09)

Devize, ki niso v podlogi . . . 92.616.698/68 (+ 5.181.259/16)

Kovani novci v niku . . . 34.743.804/46 (- 476.806/56)

Demonetizirano srebro . . . 33.907.917/55

Posojila . . . 2.096.568.590/99 (+ 8.802.431/98)

Vrednostni papirji . . . 27.420.000/—

Prejšnji pred- ujam državi . 1.824.528.758/31 (- 1.580/—)

Začasni pred- ujam gl. drž. blagajni . . 500.000.000/—

Vrednosti rezerv. fonda . 96.129.871/78 (+ 180/—)

Vrednosti ostalih fondov . 4.180.817/73

Kam naj grem, kje naj kupim... da bom dobro poštežen...?

Nov poklic

za gospe in gospode z vpeljavo strojne pletilstva na domu.

Zagotovljen mesečni zaslužek približno 1500 Din ker odzajememo izdelane pletenine, plačamo pletilne mezde in dobavljamo prejo v obdelovanje. — Pišite še danes naj Vam pošljemo brezplačne prospekte na Jugoslovensko Rudolf Mosse d. d. Zagreb 29, Jelačićev trg 5. 2390

Kovinska industrija

JAKŠA & Co.

Ljubljana VII
izdeluje rinčice, ključnice in podkvice za čevlje, vlasnice, kovinske gumbice, rinčice za nahrbtnike, naramnice, bičevnike, okovice za trakovice, plošče in krepove za gravuro firme, spojke, sponke, ploščice, zaklopke za registratorje in mape i. t. d.
Kartografska tovarna izdeluje škatle za zaklopnice, in pomice, signaturo, lekture, kuverte za recepte, vrečice iz papirja, kartone za zalogo, bonbonjere, konfeti, kartonsko embalažo za industrije, lekarne, drogerije, parfumerije itd. Na zalogi razne mape.
Dobava točna.
Telefon 31-42
1841

Prva specialna mehanična delavnica za popravila šivalnih strojev, specialnih strojev vseh sistemov, pletilnih in pisalnih strojev. — Postrežba točna, cene nizke, delo garantirano 30% cene kot pri nestrokovnjaku.
Se priporoča
Emil Klobčaver
specialni mehanik
Ljubljana
Sv. Petra cesta 47
1709

Modno

krojaštvo
garantirano
največinske kroje
— izdelava —

Josip Novak
LJUBLJANA, Breg št. 2
Nizke cene. Točna in hitra postrežba.
Kolekcija vsakvrstne blaga na razpolago!

Krznarstvo

izdelava in popravi krznenih plaščev in vseh vrst izdelkov iz krzna po najnižji ceni nudi
KRASNA MIRKO
Ljubljana
Wolfova ulica 12 (dvorišče).
2144

Splošno mizarstvo
stavbeno, pohištveno, zlasti za vse pisarniške opreme za tapetirarsko stroko.

Specialni oddelki za vsakovrstne zaboje, trgovske zaboje, zaboje za premož, podnožnice (pruke), tudi najmanjša naročila izvršujemo po zmernih cenah. **Albert Černe**, miz. mojster, Ljubljana Zg. Šiška (poleg remize).
1875

USNJE

vsakovrstno in vse 1872 čevlarske potrebščine najnižje cene — nudi

FRANC ERJAVEC
LJUBLJANA, Stari trg 11a

Spalnice

smrekove, poljubno plekane po Din 2.000 — in hrastove spalnice, polirane po Din 5700 nudi v najsolidnejši izdelavi
pohištveno mizarstvo

Anton Bizovičar
Ljubljana
Glince, cesta 11/1, postaja cestne železnice.

Vse vrste **HARMONIK**
kakor tudi kromatične, najboljše in najceneje kupite pri izdelovalcu harmonik
Franc Kudler
postaja Drenov grič pri Vrhniki — Jugoslavija
Priznano najboljša domača izdelovalca. — Nizke cene.

Mizarstvo

za vsa pohištvena izločena dela in vsakovrstne prodajniške, pisarniške in razne druge opreme.
Solidno delo, nizke cene!
Proračuni in načrti brezplačno

Goljar Ivan
LJUBLJANA
Linhartova ul. št. 31
1750

Pralnica

likalnica
Ljubljana
Mestni trg št. 8
Telefon 3493
1290

Barvamo
in čistimo blago vsake vrste. Polzkušite i Vi pri nas
A. Kolaš, Kranj
1154

Čevljarstvo

gozjerice
smučarce

fine damske in moške čevlje ter vsa popravila izvršuje najceneje
ŠEŠEK IVAN
Ljubljana
Gerbičeva ul. 9

Modni krojaški atelje
za civilne obleke, uniforme in dežne plašče

Julij Šemrl
Ljubljana
Kolodvorska ul. 26, dvorišče. — Točna postrežba. — Cene zmerno. 2099

Brivski salon

za gospode. Solidna postrežba.
Striženje bubifrizur.
Mirko Zaletelj
Brivski salon za gospode.
Ljubljana, Rimska cesta 24 na križišču Bleiweisove, Rimske in Tržaške ceste.

150 do 300 dinarjev dnevno

zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovor znamko!
Kosmos, Ljubljana
Poštni predal 307
889

Najboljše teške kameninaste cevi za stranišča, za kanalizacije, betonske cevi z oznako "VULKAN" vedno velika zaloga
Jos. Čihlar, Ljubljana
1817 Dunajska cesta 69.

Pozor!

— Oddati imam lepe dekoracijske rastline, lovorje, palme, in veliko množino manjših rastlin. Se priporoča **Pavel Šimenc**, vrtnarsko podjetje Sv. Križ Ljubljana, cvetličarna Sv. Petra cesta 33, Telefon št. 27-29. 1910

„KUVERTA“ Ljubljana
Kartonske in papirne posode

Harmonike

in vsa glasbila popravila najceneje in solidno 1849
Karol Janc
Ljubljana
Bohoričeva ulica 9.

ANTON KOZINA

matematična mehanična delavnica
LJUBLJANA
Šmarlinska cesta 8 (Martinova c.)
SPECIJALIST za popravilo GEODETSKIH FOTO-APARATOV in precizno mehaniko

Kolesa

šivalni stroji
Otroški vozički
se kupijo najbolje pri trdku
JOSIP KVEDER
LJUBLJANA
Florjanska ulica 22
2085

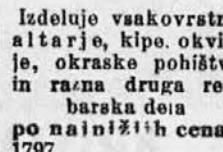
Skornje
damske in moške čevlje
vsakovrstne, najmodernejske mode
gozjerice
za turiste in sportiste
Vsa popravila po najnižjih cenah 1703

A. JUNTES
Ljubljana, Dunajska 15 (na dvorišču)

Telefon št. 26-79

FA GA, cementni izdelki Ljubljana, Rožna dolina. 1687

Novo ustanovljeni kiparski, pozlataški in rezbarski atelje
STANE VIDMAR
Ljubljana
Galusovo nabrežje 33
Izdeluje vsakovrstne altarje, kipe, okvirje, okraske pohištva in razna druga rezbarska dela po najnižjih cenah 1797

Čevlji!
Moški templanci Din 24
ženski templanci Din 18
Rudolf Tobias
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 27, dvorišče. 2113

Če se slikate

za 6 kart v ateljeju
Josip Pogačnik
dobite sraven brezplačno krasno, natančno podobno risbo. Oglejte si iste neobvezno v ateljeju
Ljubljana, Mestni trg št. 17 1685

Za vsaki dom

Vam napravimo primerne dekoracije, lepo, prožno, udobno oblačinsko pohištvo (buch-zofe, postelje, otomane i. t. d.) 2187
Dragotin Puc
Ljubljana, Kolodvorska 18 (drugo dvorišče)

Splošno čevljarstvo

za izdelovanje vsakovrstnih čevljev, gozerc, škorenj kakor tudi za vsa popravila se priporoča
Anton Breclj
Ljubljana
Vodovodna cesta št. 5 nasproti topniške vojašnice v lastni hiši. 1856 Cene najnižje!

Kleparstvo

Franc Košnik
Ljubljana VII.
Celovška cesta 42
se priporoča p. n. avtomobilistom za popravila blatnikov in hladilnikov.
Prevzema vsa v kleparsko stroko spadajoča dela.
1782

Ferdo Ferenz

stavbeno in galanterijsko kleparstvo, napeljava strelvodov podjetje za izvrševanje lesnecementnih streh ter kritje z lepljenim papirjem
Ljubljana
Mirje 2
Račun pošt. hr. 13.439
Telefon 32-68

Stavbeno, galanterijsko in umetno kleparstvo

VINKO MALENSČEK
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 18

Podiranje in pocinjenje vsakovrstnih železnih izdelkov
Točna postrežba
Cene solidne 1641

Gonilna jermena

in žagline hitro prvo vrstne kakovosti kupite najugodnejše pri trdku
Rudolf Deržaj
agentura in komisija
Ljubljana 2106
Kolodvorska ulica 28

Obleke, plašči, krila, po zelo nizkih cenah! Zahtevajte brezplačni ilustr. cenik!

RISARNA Kušar-Vič

Dolgi most
Vinski - špiritov kis

Prodaja usnjarno

staro solidno dobrodoče podjetje v prometnem kraju po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprava Jugoslovana. 2330

AUTO GARAŽE MOTOR

bencin, olje, pneumatika
IVAN KOPAC
mehanična delavnica
Ljubljana
Bleiweisova 52
Telefon 2775
1626

Kislo zelje, repa

vsaka množina v sodčkih a 25 50 in 100 kg. izvrstne kakovosti, nizka cena, dobavljiva
Gustav Erkljavec
Ljubljana Kodeljevo
Povšetova ul. 10

KONCESIONIRANA PRIKROJEVALNA ŠOLA ZA ŠIVILJE IN KROJAČE

Krojni vzorci se izdelujejo točno po journalu in meri.
Pojasnila daje lastnik
T. Kunc, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 4/II
2084

Tudi Vas se to tiče

Deset let je že minulo, kar obstoja moje podjetje, pa še nisem imel časti, da bi Vas poslužil z najmanjšim delom. Vendar sem prepričan, da ste v tem času gotovo naročili kako tapetniško delo ali pohištvo. Zato Vas kot vodja higijeničnega zavoda za parno čiščenje perja, tapetniške delavnice in trgovine s pohištvom vabim, da se pripravite o zmernih cenah in solidnem delu. Največja čast mi je bila izkazana že z osebnim naročilom Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I. Obiščite me! Oddaljen sem od Glavnega trga v Mariboru samo eno minuto na: Vojašniškem trgu 1 (Dravska vojašnica).
Vdani B. Jagodič, Maribor

Sadno drevje

jablane, hruške, slive, črešnje, marelice, bruske, kutine, nešpleje itd., je najboljšje presaditi v jeseni. Zato naročite takoj pri drevsni veleposredstvu Josip Rosenberg, Maribor, Tržaška c. 64, telefon 23-01. (2355)

Ustanovljeno leta 1855

Makso Ferjan
Ljubljana
Zvonarska ulica št. 7. Izdelovatelj tehnic in blaginjsko ključavničarstvo — Strokovno popravila tehnic vseh vrst po najnižjih cenah 1475

Vreče

nakup in prodaja
Alojz Grebenc
Ljubljana, Dunajska cesta 36

Drva, deske, stavbni les

po najnižjih cenah
Ljubljana-Šiška
Gubčeva ulica št. 23
Telefon 32-52 1829

Stavbne nasvete

daje tehnični biro „Tehna“, Ljubljana, Mestni trg 25-I. 507

Nogavice, rokavice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Zakon o uradnikih

(U. Z.) Nujno potreben vsakemu državnemu uradniku, dobiti v upravi Jugoslovane, Ljubljana, Gradisce 4. Knjižica obsega 194 strani, od katerih odpade 17 na stvarno kazalo. Cena 18 Din. Za poštnino 1 Din v znakmah. Naročite ga še danes, ker je zaloga majhna.

Bukova drva

trboveljski premog pri tt.
„KURIVO“ Ljubljana
Dunajska cesta 33 (na Balkanu)
Telefon št. 84 84

Oglašujte

v „Jugoslovanu“

Za:
Dom obrt in industrijo

DÜRKOPP
ŠIVALNI STROJI

ZALOGA:
LUDV. BARAGA
LJUBLJANA

SELENBURGOVA ULICA 6
TELEFON 29-80

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Brzjavni naslov: KREDIT LJUBLJANA

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila

Ljubljana
Prešernova ul. št. 50
(v lastnem poslopiju)

Telefon št. 2040, 2457, 2548, 2706 in 2806

Predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic, in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvu, safe-deposits itd.

STROJNO PODJETJE

R. Willmann, Ljubljana
SLOMSKOVA UL. 3

Zatvornice, vodna kolesa in mlinске
naprave, beneški jarmaniki, krožne
žage, nihalne žage, transmisijski deli

1621

Zakaj mučite svoje noge z nesigurno hojo, ko Vam edino „JOL“ najhitreje in najuspešneje pomaga proti kurjim očesom in otiščancem. Sredstvo za vse mastne madeže, obenem varčuje obleko in denar v teh današnjih težkih časih. — Prašek za kokoši, ki pospešuje in da nesnost v cell zimi. — Kombinirani Chypre Eau de Cologne. Maneqiene Eau de Cologne. — Koprično olje proti izpadanju las, katero je edinstveno svoje vrste

Laboratorij »JOL« - Šiška, Celovška 56

POZOR!

Pleskarska in ličarska dela

za privatnike in nove stavbe

z najugodnejšimi pogoji izvršuje strokovno

IVAN GENUSSI, pleskar, Ljubljana, Igriška ul. št. 10
Postrežba točna! Cene solidne!

2332

Makulturni papir

se poceni prodaja

Na razpolago večja količina

Naslov pove uprava Jugoslovana

Drva - premog - trame

in deske dobite pri

Josip Prelesnik nasl. Drobniča

LJUBLJANA, Janševa ulica. - Telefon 8389

Državni in samoupravni uradniki dobijo tudi
obroke. Dostavljeno na dom. Cene ugodne.

1519

Pohištvo

Spalnice iz trdega in mehkega lesa kakor tudi
razno drugo pohištvo dobite najceneje pri

MATIJA ANDLOVIC

1506

LJUBLJANA, Komenskega ul. 84

Albin Šifrer, puškar

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 12

Poleg restavracije „Novi svet“

Potrebščine za lovski in ribarski sport.
Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov. Cene najnižje, postrežba točna!

1521

Za stavbno sezono

se priporoča

slavnemu občinstvu in cenjenim zavodom stara
renomirana splošno kleparska in vodovodno
inštalacijska tvrdka

Delo solidno!

Cene konkurenčne!

Poslovalnica: Novi trg št. 5

Delavnica: Rimska c. 2. in Gregorčičeva ul. 5

S spoštovanjem

Telefon 8358

JAKOB FLIGL DEDIČI

LJUBLJANA

1439

Poslužujte se za oglašanje
»Jugoslovana«!

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrealno 6-8 mm, mašinsko 4-6 mm,
portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII - Telef. 23-43
ZAGREB CELOVŠKA 81 OSIJEK

FRANC BÖGEL

Ljubljana, Bleiweisova 52

Tel. 27-75 (poleg garaže Kopač)

se priporoča cenj. občinstvu za vsa

kleparska in vodovodno
inštalacijska dela

Specijaliteta:

Izdelovanje kovinastih krst in vložkov

497

LUTZ-ove PEČI

po izdatno znižanih
cenah stalno na zalogi

Ing. Guzelj

Ljubljana - Šiška

Beljaška ulica št. 4

Lastna tovarna

„EMAJL“

za emajlirane peči

za galvanično poniklanje

in izdelavo emajliranih

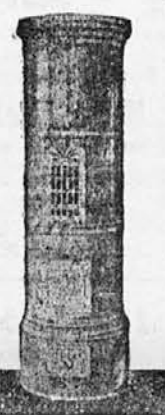
predmetov kakor: hišne

številke, občinske in

uradne napise i. t. d.

Sprejmejo se zastopniki!

Tel. 3252 Lutzove peči

Otomane

Najcenejše in najboljše modroce,
feder-modroce, pat. divane in
fotelje ter garniture Vam nudi

F. Sajovic,

Ljubljana, Stari trg 9

Kmetijska družba v Ljubljani

Turjaški trg št. 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v Dravski
banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in
okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 30 Din
in dobivajo za to brezplačno strokovni list

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila
za umno gospodarstvo. Družba dobavlja
članom tudi razne kmetijske potrebščine.

459

Vsak kmet mora biti član Kmetijske družbe!

ZAMENJAMO

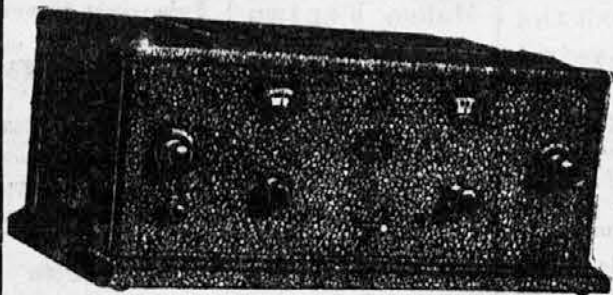
VAŠ RABLJENI BATERIJSKI APA-
RAT ZA NOVO TIPO ZA POPOLEN
PRIKLJUČEK NA ELEKTRIČNI
TOK, PROTI ZMERNEMU DOPLA-
ČILU, KI GA JE MOŽNO PLAČATI
TUDI V OBROKIH

ZAHTEVAJTE TAKOJ PO-
NUDBE Z NAVEDBO APA-
RATA, KI GA HOČETE
ZAMENJATI

2282

Radio
Ljubljana

Miklošičeva
cesta 5

Vaš odjemalec

je Vaš gospod!

Zato skrbite, da se bo v Vaši trgovini in
poslovalnici dobro počutil in se bo rad vrnil
vanjo. Obložite stene, izložbe in mize v Vaši
trgovini z marmornatim steklom. Poslo-
valnica bo lepa, higijenična in svetla. Marmor-
nato steklo je trše in proznejše od keramičnih
ploščic za oblaganje sten in ga lahko snazite
z mokro krpo. Oblaganje se lahko izvrši v po-
ljubnih arhitektonskih oblikah in barv. vzorcih.
Tudi lepa ogledala so kras Vaše trgovine in
pozornost, izkazana Vašim odjemalcem.

Zahtevajte ponudbe pri to-
varnah ogledal in bruš. stekla

KRISTAL D. D.

Centrala: MARIBOR

Koroška c. 32. Tel. int. 21-32

Podružnici: Ljubljana VII, Medvedova 38.
Tel. int. 30-75 in Split, Zrinjska ul. 6. Tel. int. 368

Delniška družba pivovarne „Union“, Ljubljana

Pivovarna in sladarna. Tovarna za špirit in kvas v Ljubljani I., poštni predal št. 45 - Podružna pivovarna v Mariboru

Telefoni: { Ljubljana 2310 in 2311
Maribor 2023

Brzjavl: Pivovarna Union

{ Ljubljana

Maribor

Priporoča svoje izborne izdelke in sicer

svetlo in črno pivo, v sodih in steklenicah, pekovski kvas, čisto rafin. in gorilni špirit

742